

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Hamdije Čemerlića 2/13, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 70 35 73, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Broj:01/02/03-07-16-1-295-2/17

Datum: 24.04.2017.godine

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
ZASTUPNIČKI DOM

BOSNA I HERCEGOVINA PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO			
Broj	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
		25.04.2017	
		01-16-1-1089/A	

Trg Bosne i Hercegovine 1
71000 Sarajevo

Predmet: Dostava Izvješća o finansijskoj reviziji Radio-televizije Bosne i Hercegovine za 2015. godinu

Cijenjeni,

Sukladno članku 16. stavak 5. a u smislu članka 18. Zakona o reviziji institucija BiH (Službeni glasnik BiH, broj 12/06), u privitku akta dostavljamo Vam Izvješće o finansijskoj reviziji Radio-televizije Bosne i Hercegovine za 2015. godinu u tri jezične verzije.

Također, u privitku akta dostavljamo Vam komentare Radio-televizije Bosne i Hercegovine na Nacrt izvješća o obavljenoj reviziji kao i naš odgovor na iste.

S poštovanjem,

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Hamdije Čemerlića 2/13, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 70 35 73, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Broj: 01/02/03-07-16-1-295-3/17

Datum: 24.04.2017.godine

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
DOM NARODA

Opisna oznaka Adresa	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloge
		25.04.2017 A	
02-16-1-1089/A			

B

Trg Bosne i Hercegovine 1
71000 Sarajevo

Predmet: Dostava Izvješća o finansijskoj reviziji Radio-televizije Bosne i Hercegovine za 2015. godinu

Cijenjeni,

Sukladno članku 16. stavak 5. a u smislu članka 18. Zakona o reviziji institucija BiH (Službeni glasnik BiH, broj 12/06), u privitku akta dostavljamo Vam Izvješće o finansijskoj reviziji Radio-televizije Bosne i Hercegovine za 2015. godinu u tri jezične verzije.

Također, u privitku akta dostavljamo Vam komentare Radio-televizije Bosne i Hercegovine na Nacrt izvješća o obavljenoj reviziji kao i naš odgovor na iste.

S poštovanjem,

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

H.Čemerlića 2, 71000 Sarajevo, Tel: ++ 387 (0) 33 70 35 73, Fax: 70 35 65 - www.revizija.gov.ba, e-mail: salbih@bih.net.ba

IZVJEŠTAJ
O FINANSIJSKOJ REVIZIJI RADIO-TELEVIZIJE BOSNE
I HERCEGOVINE ZA 2015. GODINU
Broj:01/02/03-07-16-1-295/17

Sarajevo, april 2017. godine

S a d r ž a j

I	NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE.....	3
II	GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	7
III	IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ FINANSIJSKOJ REVIZIJI.....	11
1.	Uvod.....	11
2.	Predmet, cilj i obim revizije.....	12
3.	Postupanje po preporukama iz Izvještaja o obavljenoj reviziji za 2008. godinu.....	12
4.	Sistem internih kontrola.....	15
4.1.	Interna revizija i finansijsko upravljanje i kontrola.....	15
4.2.	Antikorupcijske aktivnosti.....	16
5.	Planiranje i izvještavanje.....	17
6.	Upravljačka struktura BHRT-a i unutrašnja organizacija.....	18
6.1.	Upravni i poslovodni odbor BHRT-a.....	18
6.2.	Unutrašnja organizacija.....	19
6.3.	Uspostava Korporacije.....	20
6.4.	Odnos BHRT-a sa zakonodavnom i izvršnom vlašću BiH.....	20
7.	Odnos između emitera BHRT – RTVFBiH – RTRS.....	21
8.	Bilans uspjeha.....	26
8.1.	Prihodi.....	26
8.1.1.	Prihodi od RTV takse.....	26
8.1.2.	Prihodi od zakupa.....	29
8.1.3.	Prihodi od marketinga.....	31
8.2.	Troškovi i rashodi obračunskog perioda.....	34
8.2.1.	Troškovi zaposlenih.....	35
8.2.2.	Troškovi proizvodnih usluga.....	41
8.2.3.	Nematerijalni troškovi.....	43
8.2.4.	Finansijski rashodi.....	46
8.2.5.	Ostali rashodi.....	47
8.3.	Finansijski rezultat.....	47
9.	Bilans stanja.....	51
9.1.	Aktiva.....	51
9.1.1.	Stalna sredstva.....	51
9.1.2.	Tekuća sredstva.....	54
9.2.	Pasiva.....	57
9.2.1.	Obaveze.....	58
9.3.	Vanbilansna evidencija.....	60
10.	Popis sredstava i izvora sredstava.....	60
11.	Nabavke.....	62
12.	Sudski sporovi.....	64
13.	IT sistem.....	66
14.	Korespondencija.....	68

I NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Osnova za reviziju

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja (bilans stanja, bilans uspjeha, izvještaj o gotovinskim tokovima, izvještaj o promjenama u kapitalu) Radio-televizije BiH za 2015. godinu (u daljem tekstu: BHRT) sa stanjem na 31. decembar 2015. godine i za godinu koja se završava na taj dan i usklađenost sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo BHRT-a je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS). Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je također odgovorno za usklađenost poslovanja BHRT-a s važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost izraziti mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine¹ i Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija (ISSAI). Ovi standardi nalažu da obavljamo reviziju u skladu s etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze te da je poslovanje usaglašeno s važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizionih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima BHRT-a. Izbor postupka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u cilju osmišljavanja postupaka revizije koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvještaja.

Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, naša odgovornost je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske transakcije i informacije, po svim bitnim pitanjima, usklađene sa odgovarajućim zakonskim propisima. Ova odgovornost uključuje provođenje procedura, kako bi se dobili revizionih dokazi o tome da li se sredstva koriste za namjene utvrđene zakonima i propisima. Procedure uključuju procjenu rizika od značajnog neslaganja sa zakonima.

¹ Službeni glasnik BiH, broj 12/06

Vjerujemo kako su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da osiguravaju osnovu za naše mišljenje.

Ograničenje obima

Ured za reviziju institucija BiH nije obavio reviziju finansijskih izvještaja BHRT-a za 2014. godinu, te stoga ne izražavamo mišljenje o početnim stanjima BHRT-a na 01.01.2015. godine.

Mišljenje

Osnova za mišljenje s rezervom:

- Poslovni prihodi u pogledu uticaja neprovođenja odredbi člana 23. Zakona o javnom RTV sistemu na iste. Naime, navedenim članom je regulisana obaveza uplata sredstava po osnovu RTV takse (neovisno o načinu prikupljanja) na jedinstveni račun za raspodjelu, što se u praksi ne primjenjuje kada su u pitanju prikupljeni prihodi naplatnih službi entitetskih emitera. Također, u praksi se, shodno istom članu, ukupni neto dohodak od marketinškog oglašavanja javnih emitera ne uplaćuje na jedinstveni račun za raspodjelu prihoda (tačke 8.1, 8.1.1 i 8.1.3. Izvještaja).
- Potraživanja i obaveze koje proizlaze iz međusobnih odnosa između BHRT-a i entitetskih emitera.
Utvrđene neusaglašenosti potraživanja i obaveza između BHRT-a i entitetskih emitera na dan 31.12.2015. godine predstavljaju iznose koji imaju značajan uticaj na finansijske izvještaje BHRT-a za 2015. godinu (tačka 7. Izvještaja).
- Neriješeno pitanje vlasništva nad imovinom BHRT-a. U poslovnim knjigama BHRT-a kao građevinski objekti iskazani su i objekti za koje BHRT ne posjeduje dokaze o vlasništvu (tačka 9.1.1. Izvještaja).
- Nepostupanje u skladu sa Zakonom o javnom RTV sistemu u pogledu formiranja Korporacije javnih emitera.
Naime, iako je Zakonom o javnom RTV sistemu, koji je usvojen u decembru 2005. godine, propisano da će se u roku od 60 dana nakon usvajanja Zakona registrovati Korporacija, to nije učinjeno. Kako Korporacija nije uspostavljena, to je generisalo niz poteškoća u funkcionisanju javnog RTV servisa u cjelini sa posebnim i najznačajnijim uticajem na normalno i efikasno funkcionisanje BHRT-a (tačka 6.3. Izvještaja).
- Postupak zapošljavanja u 2015. godini, u pogledu prijema određenog broja zaposlenih u stalni radni odnos, nakon više uzastopnih produžavanja ugovora o radu na određeno vrijeme (tačka 8.2.1. Izvještaja – podnaslov Proces zapošljavanja i interni premještaji zaposlenih).

Mišljenje s rezervom

Prema našem mišljenju:

- Osim za moguće efekte navedene u Osnovi za mišljenje s rezervom, finansijski izvještaji prikazuju fer i istinito, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda na dan 31.12.2015. godine i rezultate poslovanja za godinu koja se završila na navedeni datum u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.
- Aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima u toku 2015. godine bile su u svim značajnim aspektima usklađene s odgovarajućim zakonima i drugim propisima, osim za moguće efekte koji su navedeni u Osnovi za mišljenje s rezervom.

Skretanje pažnje

Ne izražavajući dalju rezervu na dato mišljenje, skrećemo pažnju na sljedeće:

- Finansijski izvještaji BHRT-a pripremljeni su pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja. U finansijskim izvještajima BHRT-a iskazan je gubitak u iznosu od 5.275.913 KM. Ukupne obaveze na 31. decembar 2015. godine iznose 30.806.282 KM, od čega se iznos od 26.582.746 KM odnosi na kratkoročne obaveze. Na date finansijske pokazatelje poseban uticaj ima nepostojanje efikasnog načina prikupljanja RTV takse, koji bi trebao biti usvojen od nadležnih institucija. Navedeno (uz ostala pitanja) ukazuje na postojanje značajne neizvjesnosti, koja stvara značajnu sumnju u sposobnost BHRT-a da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem (tačka 8.3. Izvještaja).
- Skrećemo pažnju na bilješke uz finansijske izvještaje vezano za sudske sporove. Na dan 31.12. 2015. godine, protiv BHRT-a su postojali podneseni tužbeni zahtjevi radi neblagovremenog izmirenja obaveza, koji mogu rezultirati u značajnim iznosima zateznih kamata. Pored navedenog, BHRT je tuženik u tužbi za navodno kršenje autorskih prava. Postupak je u toku i nemoguće je predvidjeti ishod spora. Tokom proteklog perioda, BHRT je utužio entitetske emitere za neizvršene obaveze (RTV taksa, izvršene usluge i refundacije), a kako je bilo i protutužbenih zahtjeva to su zbog ekonomičnosti svi postupci pred Sudom BiH objedinjeni, te nakon objedinjenja nastavljeni (tačka 12. Izvještaja).
- Javne nabavke u pogledu slabosti i nepravilnosti koje su uočene kroz revidirane procedure. Ističemo da se u uslovima nelikvidnosti pribjegava primjeni kompenzacija kao načina nabavke roba ili usluga za potrebe BHRT-a, što nije predviđeno kao mogućnost u Zakonu o javnim nabavkama (tačka 11. Izvještaja).
- Unutrašnju organizaciju BHRT-a u pogledu sadržaja postojećeg Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta BHRT-a i potrebe utvrđivanja optimalnog broja zaposlenih za realizaciju aktivnosti i zadataka iz nadležnosti BHRT-a (tačka 6.2. Izvještaja).

Sarajevo, 14.04.2017. godine

GENERALNI REVIZOR

Dragan Vrankić

**ZAMJENIK
GENERALNOG REVIZORA**

Jasmin Pilica

**ZAMJENIK
GENERALNOG REVIZORA**

Ranko Krsman

II GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Bilans uspjeha
za period od 01.01. do 31.12.2015. g.

	Pozicija	Tekuća godina	Prethodna godina
A)	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I	Poslovni prihodi (od 1 do 3)	33.443.028	36.736.840
1	Prihodi od prodaje robe	4.326	34.972
2	Prihodi od prodaje učinaka	27.698.449	31.146.921
3	Ostali poslovni prihodi	5.740.253	5.554.947
II	Poslovni rashodi (od 1 do 6)	33.818.884	36.877.845
1	Nabavna vrijednost prodate robe	2.690	32.066
2	Materijalni troškovi	2.121.492	2.251.796
3	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	19.589.335	20.406.114
4	Troškovi proizvodnih usluga	8.433.525	10.483.425
5	Amortizacija	2.166.299	1.961.403
6	Nematerijalni troškovi	1.505.543	1.743.041
III	Gubitak od poslovnih aktivnosti (II - I)	375.856	141.005
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI		
IV	Finansijski prihodi (od 1 do 3)	210.557	9.846
1	Prihodi od kamata	72	604
2	Pozitivne kursne razlike	205.946	2.271
3	Ostali finansijski prihodi	4.539	6.971
V	Finansijski rashodi (od 1 do 3)	1.169.040	521.438
1	Rashodi kamata	400.314	351.431
2	Negativne kursne razlike	762.305	165.817
3	Ostali finansijski rashodi	6.421	4.190
VI	Gubitak od finansijske aktivnosti (V - IV)	958.483	511.592
VII	Gubitak od redovne aktivnosti (III + VI)	1.334.339	652.597
	OSTALI PRIHODI I RASHODI		
VIII	Ostali prihodi i dobici (od 1 do 5)	201.288	1.371.219
1	Dobici od prodaje stalnih sredstava	1.795	14.562
2	Dobici od prodaje materijala	8.044	1.102
3	Naplaćena otpisana potraživanja	117.337	126.447
4	Prihodi po osnovu ugovorene zaštite od rizika	573	5.841
5	Otpis obaveza, ukinuta rezervisanja i ostali prihodi	73.539	1.223.267
IX	Ostali rashodi i gubici (od 1 do 4)	4.005.427	1.439.590
1	Gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava	9.046	15.869
2	Manjkovi	-	5.804
3	Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja	3.898.117	1.416.534
4	Rashodi i gubici na zalihama i ostali rashodi	98.264	1.383
X	Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (IX - VIII)	3.804.139	68.371
1*	Prihodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki neznačajnih grešaka iz ranijih perioda	69.728	60.208
2*	Rashodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki neznačajnih grešaka iz ranijih perioda	207.163	44.541
	UKUPNI PRIHODI PERIODA (I+IV+VIII+1*)	33.924.601	38.178.113
	UKUPNI RASHODI PERIODA (II+V+IX+2*)	39.200.514	38.883.414
XI	Neto gubitak neprekinutog poslovanja	5.275.913	705.301
B)	OSTALA SVEOBUHvatNA DOBIT ILI GUBITAK		
	Neto ostali sveobuhvatni gubitak	-	-
XII	Ukupno neto ostali sveobuhvatni gubitak perioda	5.275.913	705.301

Generalni direktor

Belmin Karamehmedović

Bilans stanja na dan 31.12.2015. godine

Pozicija	Neto iznos tekuće godine	Neto iznos prethodne godine
A K T I V A		
A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	25.661.874	27.362.497
Nematerijalna sredstva	593.218	900.288
Nekretnine, postrojenja i oprema	24.551.657	25.027.613
Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	159.270	159.270
Dugoročna razgraničenja	357.729	1.275.326
B) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	-	-
C) TEKUĆA SREDSTVA	17.251.039	13.183.241
Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	736.555	848.705
Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani	16.514.484	12.334.536
D) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	-	-
E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	-	-
POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	42.912.913	40.545.738
Vanbilansna aktiva	1.175.387	41.566
UKUPNO AKTIVA	44.088.300	40.587.304
P A S I V A		
A) KAPITAL	11.141.190	16.417.103
Osnovni kapital	38.086.642	38.086.642
Gubitak do visine kapitala	26.945.452	21.669.539
B) DUGOROČNA REZERVISANJA	87.181	176.525
C) DUGOROČNE OBAVEZE	4.223.536	4.763.196
D) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE	-	-
E) KRATKOROČNE OBAVEZE	26.582.746	17.542.001
Kratkoročne finansijske obaveze	496.429	463.671
Obaveze iz poslovanja	17.480.050	14.523.837
Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih	3.952.294	1.540.965
Druge obaveze	3.383.334	472.622
Obaveze za PDV	745.327	55.545
Obaveze za ostale poreze i druge dažbine	423.544	465.385
Obaveze za porez na dobit	101.768	19.976
F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	664.907	1.628.207
G) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE	213.353	18.706
POSLOVNA PASIVA (A+B+C+D+E+F+G)	42.912.913	40.545.738
Vanbilansna pasiva	1.175.387	41.566
UKUPNO PASIVA	44.088.300	40.587.304

Generalni direktor

Belmin Karamehmedović

Izveštaj o gotovinskim tokovima za 2015. godinu (INDIREKTNA METODA)

Red. broj	Opis	Oznaka	IZNOS Tekuća godina	IZNOS Prethodna godina
	A GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
1	Neto dobit (gubitak) za period		(5.275.913)	(705.301)
	Usklađenje za:			
2	Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih	+	-	497.511
3	Gubici (dobici) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+(-)	-	-
4	Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	+	2.166.299	1.463.892
5	Gubici (dobici) od otuđenja materijalnih sredstava	+(-)	7.251	-
6	Usklađivanje iz osnova dugoročnih finansijskih sredstava	+(-)	-	-
7	Nerealizovani rashodi (prihodi) od kursnih razlika	+(-)	-	-
8	Ostala usklađivanja za negotovinske stavke i gotovinski tokovi koji se odnose na ulagačke i finansijske aktivnosti	+(-)	-	1.307
9	Ukupno (2 do 8)		2.173.550	1.962.710
10	Smanjenje (povećanje) zaliha	+(-)	112.150	59.622
11	Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+(-)	(3.453.008)	(383.113)
12	Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+(-)	(13.619)	65.194
13	Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	769.149	2.015.765
14	Povećanje (smanjenje) obaveza prema dobavljačima	+(-)	3.148.746	2.242.449
15	Povećanje (smanjenje) drugih obaveza	+(-)	3.974.993	(1.129.763)
16	Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	(963.300)	(1.280.293)
17	Ukupno (10 do 16)		3.575.111	1.589.861
18	Neto gotovinski tok od poslovnih aktivnosti (1+9+17)		472.748	2.847.270
	B GOTOVINSKI TOKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI			
19	Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (20 do 25)		-	35.656
20	Prilivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	+	-	-
21	Prilivi iz osnova prodaje dionica i udjela	+	-	-
22	Prilivi iz osnova prodaje stalnih sredstava	+	-	14.562
23	Prilivi iz osnova kamata	+	-	-
24	Prilivi iz osnova dividendi i učešća u dobiti	+	-	-
25	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	+	-	21.094
26	Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (27 do 30)		929.458	4.328.127
27	Odlivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	-	-	-
28	Odlivi iz osnova kupovine dionica i udjela	-	-	-
29	Odlivi iz osnova kupovine stalnih sredstava	-	929.458	4.328.127
30	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	-	-	-
31	Neto priliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (19-26)		-	-
32	Neto odliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (26-19)		929.458	4.292.471
	C GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI			
33	Prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (34 do 36)			
34	Prilivi iz osnova povećanja osnovnog kapitala	+	-	-
35	Prilivi iz osnova dugoročnih kredita	+	-	-
36	Prilivi iz osnova kratkoročnih kredita	+	-	-
37	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	+	-	-
38	Odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (39 do 44)		516.715	466.079
39	Odlivi iz osnova otkupa vlastitih dionica i udjela	-	-	-
40	Odlivi iz osnova dugoročnih kredita	-	466.673	434.845
41	Odlivi iz osnova kratkoročnih kredita	-	-	-
42	Odlivi iz osnova finansijskog lizinga	-	50.042	31.234
43	Odlivi iz osnova isplaćenih dividendi	-	-	-
44	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	-	-	-
45	Neto priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (33-38)		-	-
46	Neto odliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (38-33)		516.715	466.079
47	D UKUPNI PRILIVI GOTOVINE (18+31+45)		472.748	2.847.270
48	E UKUPNI ODLIVI GOTOVINE (18+32+46)		1.446.173	4.758.550
49	F NETO PRILIV GOTOVINE (47-48)		-	-
50	G NETO ODLIV GOTOVINE (48-47)		973.425	1.911.280
51	H Gotovina na početku izvještajnog perioda		1.098.642	3.009.922
52	I Pozitivne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	+	-	-
53	J Negativne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	-	-	-
54	K Gotovina na kraju izvještajnog perioda (51+49+50+52-)		125.217	1.098.642

Generalni direktor
Belmin Karamehmedović

Izveštaj o promjenama u kapitalu za period koji završava
na dan 31.12.2015. godine

VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Nerealizovani dobici/gubici po osnovu fin. sre. ras. za prodaju	Ostale rezerve	Akumulisana neraspoređena dobit/ nepokriveni gubitak	UKUPNI KAPITAL
1	2	3	4	5	6 (2+3+4+5)
1. Stanje na 31.12.2013. godine	38.086.642	-	-	(20.964.238)	17.122.404
2. Efekti promjena u račun. politikama	-	-	-	-	-
3. Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-	-
4. Ponovo iskazano stanje na 31.12.2013. godine, odnosno 01.01.2014. godine	38.086.642	-	-	(20.964.238)	17.122.404
5. Efekti reval. materij. i nem. sredstava	-	-	-	-	-
6. Nerealizovani dobiti/gubici po osn. finansijskih sred. raspol. za prodaju	-	-	-	-	-
7. Kursne razlike nastale prevođenjem fin. izvještaja u valutu prezentacije	-	-	-	-	-
8. Neto dobit (gubitak) perioda iskazan u bilansu uspjeha	-	-	-	(705.301)	(705.301)
9. Neto dobiti/gubici prizn. dir. u kapitalu	-	-	-	-	-
10. Objavljene dividende i drugi oblici rasp. i pokriće gubitka	-	-	-	-	-
11. Emisija dion. kapitala i drugi obl. poveć. ili smanj. osnovnog kapitala	-	-	-	-	-
12. Stanje na 31.12.2014. godine	38.086.642	-	-	(21.669.539)	16.417.103
13. Efekti promjena u rač. politikama	-	-	-	-	-
14. Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-	-
15. Ponovo iskazano stanje na 31.12.2014. godine, odnosno 01.01.2015. godine	38.086.642	-	-	(21.669.539)	16.417.103
16. Efekti reval. materij. i nem. sredst.	-	-	-	-	-
17. Nerealizovani dobiti/gubici po osn. finans. sreds. raspol. za prodaju	-	-	-	-	-
18. Kursne razlike nastale prevođenj. fin. izvještaja u valutu prezentacije	-	-	-	-	-
19. Neto dobit (gubitak) iskazana u bilansu uspjeha	-	-	-	(5.275.913)	(5.275.913)
20. Neto dobiti/gubici priznati u kapit.	-	-	-	-	-
21. Objavljene divid. i drugi oblici raspodj. dobiti i pokriće	-	-	-	-	-
22. Emisija dion. kapit. i dr. oblici poveć. ili smanj. osnovnog kapitala	-	-	-	-	-
23. Stanje na 31.12.2015. godine	38.086.642	-	-	(26.945.452)	11.141.190

Generalni direktor

Belmin Karamehmedović

III IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ FINANSIJSKOJ REVIZIJI

1. Uvod

Javni radiotelevizijski sistem u Bosni i Hercegovini uspostavljen je Odlukama Visokog predstavnika o restrukturisanju sistema javnog emitovanja u Bosni i Hercegovini od 30. jula 1999. godine² i o restrukturisanju Javnog RTV sistema u Bosni i Hercegovini od 23. oktobra 2000. godine³.

Shodno odredbama Zakona o javnom radiotelevizijskom sistemu Bosne i Hercegovine⁴, sistem javnog emitovanja u Bosni i Hercegovini čine: Radio-televizija Bosne i Hercegovine (BHRT) kao Javni RTV servis⁵ Bosne i Hercegovine; Radio-televizija Federacije Bosne i Hercegovine (RTVFBiH) kao Javni RTV servis Federacije Bosne i Hercegovine; Radio-televizija Republike Srpske (RTRS) kao Javni RTV servis Republike Srpske i Korporacija javnih RTV servisa BiH.

Zakonom o Javnom radiotelevizijskom servisu Bosne i Hercegovine⁶ uređuje se registracija, djelatnost i organizacija BHRT. Shodno odredbama navedenog Zakona, Javni RTV servis BiH upisuje se kao javno preduzeće u sudski registar kod nadležnog suda u svom sjedištu. U sudski registar upisuju se: firma i sjedište; djelatnost; odgovornost u unutrašnjem pravnom prometu; odgovornost u vanjskotrgovinskom pravnom prometu i imena osoba ovlaštenih za zastupanje.

Javni radiotelevizijski servis Bosne i Hercegovine (JS BiH) upisan je u sudski registar Kantonalnog suda u Sarajevu rješenjem broj: UF/I-795/03 od 15.05.2003. godine. Rješenjem Općinskog suda Sarajevo, broj: 065-0-Reg-07-000214 od 29.01.2007. godine, upisana je promjena naziva i skraćene oznake firme koji glase: Radio-televizija Bosne i Hercegovine (BHRT). U rješenjima o registraciji BHRT **nije naveden osnivač niti visina kapitala.**

Statutom BHRT-a se utvrđuje njegova unutrašnja organizacija, ovlaštenja i način odlučivanja pojedinih organa, te uređuju druga pitanja značajna za obavljanje djelatnosti i poslovanje. Shodno odredbama Statuta, koji je usvojen na 71. sjednici Upravnog odbora održanoj 26.04.2011. godine, BHRT je jedinstveni pravni, ekonomski i poslovni subjekt, čiju temeljnu organizacionu strukturu čine sektori Radio BHRT-a (BHR1) i Televizija BHRT-a (BHT1) i Odjel muzičke produkcije. Sektori predstavljaju zaokruženu tehničko-tehnološku cjelinu u okviru BHRT-a, a odjel je niža organizaciona cjelina.

Unutrašnja organizacija BHRT-a je uređena Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta, koje je donio Upravni odbor u januaru 2008. godine. Na pravni položaj zaposlenih u BHRT-u, uslove za zaključenje ugovora

² Službeni glasnik BiH, broj 14/99

³ Službene novine FBiH, broj 51/00

⁴ Službeni glasnik BiH, broj: 78/05, 35/09, 32/10, 51/15, 25/16

⁵ **Javni RTV servis** je fizička ili pravna osoba s uredničkom odgovornošću za pripremu usluge radio, televizijskog i multimedijalnog programa namijenjenog emitovanju za javnost ili prijenosu programa za treće osobe u smislu Zakona. Osnovni zadatak javnih RTV servisa jeste da plasmanom raznovrsnih i vjerodostojnih informacija istinito informišu javnost o političkim, privrednim, socijalnim, zdravstvenim, kulturnim, obrazovnim, naučnim, religijskim, ekološkim, sportskim i drugim događajima, podstiču demokratske procese, osiguraju odgovarajuću zastupljenost nepristrasnih vijesti i programa o aktuelnim dešavanjima, u udarno i u drugo vrijeme, informativnog, kulturno-umjetničkog, obrazovnog, dječijeg, sportskog i zabavnog programa, te da programi najvišeg kvaliteta budu dostupni javnosti u Bosni i Hercegovini.

⁶ Službeni glasnik BiH, broj: 92/05, 32/10

o radu, plaće i druga pitanja, primjenjuju se opći propisi o radu i Statut. Na dan 31.12.2015. godine u radnom odnosu je bilo 875 zaposlenika.

2. Predmet, cilj i obim revizije

Predmet revizije su finansijski izvještaji BHRT-a za 2015. godinu i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima. Cilj naše revizije je da na osnovu provedene revizije omogući revizoru da izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji pripremljeni u svakom značajnom pogledu u skladu sa važećom zakonskom regulativom i primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja. Revizija uključuje i procjenu da li rukovodstvo i zaposleni BHRT-a primjenjuju zakone i ostale važeće propise i akte, koriste li sredstva za odgovarajuće namjene u okviru propisanih i datih ovlaštenja, ocjenu finansijskog upravljanja, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola uspostavljenih u svrhu zaštite imovine, kao i sposobnost da otkrivaju i sprečavaju značajno pogrešna prikazivanja u finansijskim izvještajima.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima Ureda za reviziju BiH i prihvaćenim zahtjevom koji je sadržan u Zaključku Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH broj: 01-50-1-15-29/16 od 11.5.2016. godine. Naime, u pomenutom Zaključku, od Ureda za reviziju institucija BiH zahtijevano je provođenje specijalne revizije u BHRT-u te je menadžment Ureda za reviziju, nakon analize dostavljenog zahtjeva, odlučio da provede predmetnu reviziju i to za poslovnu 2015. godinu.

S obzirom na to da je revizija obavljena na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

Kako je BHRT samo jedan od tri javna emitera koji posluju u okviru javnog RTV sistema i koji su uzročno-posljedično vezani u svom poslovanju, tako je provođenjem revizije u BHRT-u bilo moguće sagledati samo dio aktivnosti koje se odnose na funkcionisanje RTV sistema u cjelini. Ovo je posebno bitno zbog činjenice da BHRT značajnim dijelom svoje poslovanje veže za poslovanje emitera na entitetskom nivou (RTVFBiH i RTRS). Pri tome ističemo pitanje naplate RTV takse koju vrše entitetski emiteri, a drugi važan segment je odnos sa RTVFBiH kroz angažman opreme i kadrova.

3. Postupanje po preporukama iz Izvještaja o obavljenoj reviziji za 2008. godinu

Ured za reviziju institucija BiH izvršio je reviziju BHRT-a za 2008. godinu i izrazio mišljenje s rezervom po sljedećim osnovama: BHRT nije imao usvojene računovodstvene politike, međusobni finansijski odnosi nisu zasnovani na vjerodostojnom cjenovniku prema kojem se vrši fakturisanje usluga, prihodi po osnovu marketinga ne uplaćuju se na jedinstveni račun, za iskazana sumnjiva i sporna potraživanja za RTV taksu nije izvršena ispravka na teret rashoda, obaveze prema dobavljačima nisu u potpunosti usaglašene, u poslovnim knjigama prikazani su objekti za koje nije utvrđeno pravo vlasništva, uplaćeni avansi za proizvodnju programa i isporuku robe nisu opravdani, a za dio izvršenih nabavki nije se primjenjivao Zakon o javnim nabavkama.

Nadalje, u Izvještaju za 2008. godinu skrenuta je pažnja na to da u sudskom rješenju nije naznačen vlasnik niti je registrovan kapital BHRT-a koji je evidentiran u poslovnim

knjigama te da nije došlo do formiranja Korporacije kao zajedničke upravljačke strukture između javnih RTV servisa.

U Izvještaju o reviziji za 2008. godinu date su preporuke kojima se sugerise preduzimanje određenih aktivnosti na unapređenju poslovanja i otklanjanju nedostataka u daljem poslovanju. Uvidom u preduzete aktivnosti te osvrtom na realizaciju datih preporuka, utvrdili smo sljedeće:

Realizovane preporuke:

- donesen je Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama u pogledu priznavanja prihoda od RTV taksi, potraživanja i procedure otpisa nenaplativih potraživanja, te vrednovanja obaveza, stalnih sredstava, zaliha i rezervisanja;
- odluku o rashodu prilikom isknjižavanja stalnih sredstava usvaja generalni direktor, a Upravnom odboru je dostavljen izvještaj Centralne popisne komisije;
- u finansijskim izvještajima objavljene su informacije o vrijednosti objekata koje BHRT ne koristi;
- uvidom u zapisnike s kolegija Upravnog odbora može se potvrditi da su se odobravale pojedine novčane transakcije preko 10.000 KM (npr. Plan javnih nabavki);
- u pogledu pronalaska odgovarajućih rješenja kojima će se definisati odgovornosti i ovlaštenja u poslovanju, BHRT je u sudskom rješenju upisao podatke o osobi ovlaštenoj za zastupanje i o ovlaštenjima vezanim za preuzimanje finansijskih obaveza;
- sumnjiva i sporna potraživanja se evidentiraju na teret rashoda;
- u finansijskim izvještajima objavljuje se pravo na hipoteke na nekretninama u BHRT.

Djelimično realizovane preporuke:

- zaključivanje ugovora o djelu realizuje se na mjesečnom nivou, a naknade se isplaćuju na osnovu naloga za isplatu koji potpisuje osoba odgovorna za potvrdu izvršenja naručenog posla, likvidator, naručilac posla i pomoćnik generalnog direktora za finansijske poslove. Međutim, nisu definisani kriteriji za utvrđivanje visine naknade;
- ranije pokrenute aktivnosti na rješavanju vlasništva na objektima izgrađenim na privatnom zemljištu su i dalje u toku, manji broj uknjižbi realizovan je u 2016. godini;
- u pogledu naplativosti potraživanja, BHRT vrši ispravku nenaplaćenih potraživanja, ali se ne vrši procjena naplativosti utuženih potraživanja i njihov otpis;
- pitanje nabavke tonera, kopir-aparata i ostalog uredskog materijala riješeno je na drugačiji način tj. putem outsourcinga;
- potraživanja za isplaćene akontacije su u dobroj mjeri riješena, s napomenom kako ih i dalje treba stalno ažurirati s posebnim akcentom na blagajne koje se nalaze u ITC;
- uočili smo određena poboljšanja u procesu javnih nabavki, mada i dalje postoje određene slabosti i propusti koje treba nastojati otkloniti u budućim nabavkama;
- rukovodstvo BHRT i UO BHRT su učestvovali u pronalaženju novih modaliteta za naplatu RTV takse, ali još uvijek nije na adekvatan način

riješeno navedeno pitanje. Naime, rješavanje istog u znatnoj mjeri zavisi od vanjskih faktora.

- Usluge marketinga se realizuju sa popustima po više osnova, s tim da je izvršen napredak u odnosu na regulativu koja je bila na snazi 2008. godine usvajanjem novog cjenovnika.

Nerealizovane preporuke:

- rukovodstvo BHRT-a još uvijek nije preduzelo aktivnosti na dopuni sudskog rješenja u pogledu upisa vlasnika preduzeća i visine kapitala kojim preduzeće raspolaže;
- rukovodstvo BHRT-a je u više navrata pokušavalo riješiti problem odnosa između javnih emitera, međutim, još uvijek nije uspostavljen cjeloviti zakonski okvir za racionalno funkcionisanje BHRT-a;
- i dalje se kod obračuna plaća ne poštuju odredbe Pravilnika o plaćama i naknadama i Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta u BHRT-u i nisu usklađeni ugovori sa obavezom sticanja stručne spreme za radna mjesta koja predviđaju ovu obavezu;
- još uvijek je prisutna praksa nabavki roba putem kompenzacija u robi i neažurnosti uplata potraživanja koje su potrebne i radi eventualne buduće raspodjele prihoda od marketinga;
- finansijskim izvještajima još uvijek je obuhvaćena imovina za koju BHRT nema pravo vlasništva ili nije u posjedu iste;
- BHRT u saradnji sa RTVFBiH nije preduzeo mjere u cilju usaglašavanja spornih dijelova cjenovnika međusobnih usluga, kako bi navedeni cjenovnik bio u potpunosti primjenljiv;
- nisu usaglašeni stavovi u vezi s načinom priznavanja troškova vezanih za inkaso službe RTVFBiH i RTRS-a, kako bi se osigurala uplata ovih sredstava na jedinstveni račun;
- još uvijek nisu usaglašeni stavovi između BHRT-a i RTVFBiH u vezi s fakturisanjem troškova amortizacije u skladu sa Cjenovnikom međusobnih usluga, koji su usvojila oba javna servisa u junu 2006. godine. Po ovom osnovu BHRT ima značajan iznos potraživanja od RTVFBiH, a pokrenut je i sudski spor protiv RTVFBiH;
- i dalje postoji neusaglašenost salda potraživanja i obaveza između BHRT-a sa ostala dva javna servisa, a koja su posljedica njihovih međusobnih odnosa i neusaglašenih stavova;
- nisu uspostavljeni mehanizmi za efikasno praćenje naplate RTV takse kroz odgovarajuće baze podataka o TV pretplatnicima na nivou RTV sistema (dostupni podaci o pretplatnicima svim emiterima);
- nisu definisani prioriteti i rokovi plaćanja obaveza prema dobavljačima, a zbog postojeće nelikvidnosti, plaća se samo dio obaveza;
- popisom nisu utvrđene nesporne obaveze te po tom osnovu nisu vršena korektivna knjiženja. Također, nisu nam prezentovane informacije o preduzetim mjerama na prioritonom plaćanju ovih obaveza;
- interna revizija nije uspostavljena u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH;
- raspodjela prihoda od marketinga se ne vrši shodno Zakonu o javnom RTV sistemu BiH.

4. Sistem internih kontrola

Revizijom je konstatovano da sistem internih kontrola po COSO modelu, koji se sastoji od pet međusobno povezanih komponenti – kontrolnog okruženja, procjene rizika, kontrolnih aktivnosti, informacija i komunikacija i monitoringa, još uvijek nije uspostavljen na efikasan i efektivan način. Interne kontrole predstavljaju cjelovit/integralan proces kojeg provodi rukovodstvo i osoblje institucije, s ciljem pristupanja rizicima i pružanja razumnog uvjerenja da se u izvršavanju misije institucije postižu sljedeći opći ciljevi: uredno, etično, ekonomično, efikasno i efektivno izvršavanje poslovnih operacija; odgovornost za ispunjavanje obaveza; poslovanje u skladu sa zakonima i propisima; zaštita resursa od gubitaka, zloupotrebe i nanošenja štete⁷. Tokom revizije uočili smo nedostatke i nepravilnosti u poslovnim procesima prikupljanja i raspodjele prihoda, stvaranju rashoda – troškova, odnosima među emiterima, evidentiranju imovine – popisu sredstava i izvora sredstava, procedurama javnih nabavki, informacionom sistemu itd.

Uočene slabosti sistema internih kontrola se ogledaju u sljedećem: funkcija interne revizije i finansijskog upravljanja i kontrole nije uspostavljena na zadovoljavajući način, registracija BHRT-a nije cjelovita i potpuna, tj. u sudskom registru nije upisan osnivač niti visina kapitala, zakonska legislativa koja uređuje poslovanja emitera ne primjenjuje se dosljedno, međusobni odnosi tri javna RTV servisa su vrlo složeni i postoje brojni problemi koji značajno utiču na poslovanje i funkcionisanje BHRT-a, Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta u BHRT-u nije definisan potreban broj zaposlenika za obavljanje djelatnosti BHRT-a, Korporacija do danas nije uspostavljena, neriješen je status cjelokupne imovine, vršenje nabavki bez provođenja procedura u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, netransparentne kompenzacije, kao i nedostaci u informacionom sistemu, itd. Utvrđene nepravilnosti u poslovanju upućuju na to da BHRT nema u cijelosti uspostavljen i efikasan sistem internih kontrola. Nabrojane slabosti i nedostaci za koje je potrebno preduzeti konkretne mjere i aktivnosti su detaljnije obrađeni kroz pojedinačna poglavlja ovog Izvještaja.

Naglašavamo kako se rukovodstvo BHRT-a uz postojeći sistem internih kontrola (koji po mišljenju revizije nije u cijelosti zadovoljavajući), izlaže velikim rizicima u poslovanju i mogućnostima nastanka raznih nepravilnosti i slabosti u poslovanju do mogućih zloupotreba javnih sredstava.

Da bi se osiguralo zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno upravljanje javnim sredstvima, potrebno je uspostaviti kvalitetan i efikasan sistem internih kontrola u svim poslovnim procesima unutar BHRT-a, u skladu sa standardima interne kontrole i komponentama COSO modela.

4.1. Interna revizija i finansijsko upravljanje i kontrola

BHRT je, bez da je prethodno pribavio saglasnost Centralne harmonizacijske jedinice, izmjenom Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta u 2010. godini uspostavio Odjel interne revizije te predvidjela zapošljavanje rukovodioca interne revizije, dva interna revizora i dva asistenta za internu reviziju. Odmah po izmjeni Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta imenovan je rukovodilac interne revizije, koji je do tada bio zaposlen u BHRT-u na poziciji rukovodioca finansija. Zapošljavanje rukovodioca internog revizora je izvršeno bez da je pribavljena saglasnost Centralne harmonizacijske jedinice, kako to propisi nalažu, o ispunjenosti uslova za imenovanje

⁷ INTOSAI GOV 9100 Smjernice za standarde internih kontrola za javni sektor

rukovodioca interne revizije. Imenovanje rukovodioca interne revizije je u suprotnosti sa članom 13. Zakona o internoj reviziji u institucijama BiH, kojim su nedvosmisleno definisani slučajevi u kojima rukovodilac interne revizije i interni revizor ne može vršiti reviziju zbog sukoba interesa. Zapošljavanja internih revizora nije bilo.

Tokom 2015. godine, Odjel interne revizije je proveo sljedeće aktivnosti: obavljena je revizija procesa i procedura javnih nabavki (kontrola izvršenja preporuka), o čemu je sačinjen izvještaj. Osim toga, sačinjeno je sedam informacija o određenim procesima, a na osnovu usmenog naloga menadžmenta. Sagledavajući postojeću funkciju interne revizije može se konstatovati da ista nije uspostavljena u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u institucijama BiH. Aktivnosti koje je do sada vršila interna revizija BHRT-a nisu u potpunosti zasnovane na propisanoj metodologiji rada interne revizije.

Naglašavamo da je 2008. godine usvojen Zakon o internoj reviziji institucija BiH⁸, kojim je predviđeno uspostavljanje efikasnog sistema interne revizije u organizacijama BiH, a Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinice interne revizije u institucijama BiH⁹ i Pravilnikom o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH definisani su kriteriji i način uspostavljanja jedinice interne revizije, kao i uslovi za zapošljavanje rukovodilaca jedinica interne revizije i internih revizora.

U skladu sa navedenim, preporučujemo rukovodstvu BHRT-a da u što kraćem roku pripreme i preduzmu sve neophodne aktivnosti vezane za uspostavljanje funkcije interne revizije u skladu sa Zakonom i podzakonskim aktima kojima je regulisana ova oblast.

Procesom revizije je također uočeno da u BHRT-u nisu preduzimane aktivnosti na uspostavljanju finansijskog upravljanja i kontrole i pored činjenice da je Zakonom o finansiranju institucija BiH jasno definisana njihova obaveza. Svrha finansijskog upravljanja i kontrole u pružanju javnih usluga jeste da se one pruže što je moguće jednostavnije, brže i jeftinije uz osiguranje odgovarajućeg nivoa kvaliteta i u skladu sa zakonom. Finansijsko upravljanje i kontrola uspostavljaju se kao sistem procedura i definisanja odgovornosti i nadležnosti svih osoba u instituciji, donošenjem internih propisa.

Naglašavamo da je BHRT u obavezi da uspostavi ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrola, a kao sveobuhvatan sistem politika, procedura i aktivnosti u skladu sa zakonskim odredbama.

4.2. Antikorupcijske aktivnosti

Procesom revizije uočili smo kako BHRT nema u dovoljnoj mjeri aktivan odnos prema općem društvenom problemu korupcije i prijevare. Strategiju za borbu protiv korupcije i Akcioni plan za provođenje Strategije za borbu protiv korupcije (2015–2019) je usvojilo Vijeće ministara BiH u maju 2015. godine. Akcionim planom za provođenje Strategije za borbu protiv korupcije definisan je niz specifičnih mjera koje je potrebno realizovati. Značajne specifične mjere definisane Akcionim planom za provođenje Strategije za borbu protiv korupcije su da sve institucije na svim nivoima BiH donesu Plan djelovanja protiv korupcije kao i Plan integriteta s ciljem određivanja odjela (pozicija) koji su najpodložniji korupciji, te je potrebno uspostaviti odgovarajuće mjere

⁸ Službeni glasnik BiH, broj 27/08 i 32/12

⁹ Službeni glasnik BiH, broj 49/12

kako bi se rizici od korupcije umanjili ili potpuno eliminisali. Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH je propisala jedinstvenu metodologiju i smjernice za izradu planova integriteta i pružanje pomoći svim javnim institucijama u njihovoj realizaciji. Tokom revizije utvrdili smo kako BHRT nije preduzela aktivnosti u skladu sa spomenutim strategijama i akcionim planovima.

Ured za reviziju ukazuje na potrebu sistemskog pristupa u borbi protiv korupcije kroz akcentovanje uspostave efikasnih internih kontrola, te nužnosti postojanja vlastitih programa i akcionih planova za borbu protiv korupcije, kao i planova integriteta koje institucije na državnom nivou trebaju donijeti.

Potrebno je hitno pristupiti svim aktivnostima koje proizlaze iz usvojenih strategija i akcionih planova koji se odnose na antikorupciono djelovanje, te provoditi redovne i detaljne analize praćenja rezultata i evaluacije efikasnosti u implementaciji istih.

5. Planiranje i izvještavanje

Odredbama člana 21. Zakona o javnom radiotelevizijskom servisu Bosne i Hercegovine propisano je da generalni direktor priprema finansijski plan za narednu godinu i dostavlja ga na usvajanje Upravnom odboru BHRT-a najkasnije do 1. novembra tekuće godine, te da podnosi izvještaj o poslovanju u prethodnoj godini i dostavlja ga na usvajanje Upravnom odboru BHRT-a najkasnije do 28. februara svake godine. Upravni odbor predstavlja Parlamentarnoj skupštini BiH i javnosti godišnje finansijske planove i planove programa i izvještaje o realizaciji tih planova.

U februaru 2015. godine, Upravni odbor je razmatrao predloženi Finansijski plan za 2015. godinu i isti nije usvojio zbog situacije u BHRT-u i potrebe korekcije plana u smislu da bude dopunjen podacima uključujući naznake naplativosti potraživanja od RTVFBiH i RTRS, analizu prihoda od marketinga i smanjenje planiranih izdvajanja (reprezentacija, dnevnice, putovanja, taksi usluge, usluge telefona...).

U julu 2015. godine, Upravni odbor je usvojio Finansijski plan Radio-televizije BiH za 2015. godinu, a u martu 2016. godine i Izvještaj o radu i poslovanju BHRT-a za 2015. godinu. U narednoj tabeli dat je pregled planiranih i ostvarenih prihoda i rashoda:

Tabela 1: Pregled planiranih i ostvarenih prihoda i rashoda

Red. br.	Pozicija	Iznos u KM		Indeks (4/3)
		Planirano	Ostvareno	
1	2	3	4	5
	I PRIHODI (1 do 4)	36.945.000	33.924.601	92
1	Poslovni prihodi	36.709.000	33.443.028	91
2	Finansijski prihodi	10.000	210.557	2.106
3	Ostali prihodi i dobiti	226.000	201.288	89
4	Greške iz ranijih perioda	0	69.728	
	II RASHODI (5 do 8)	36.945.000	39.200.514	106
5	Poslovni rashodi	34.056.900	33.818.884	99
6	Finansijski rashodi	0	1.169.040	
7	Ostali rashodi i gubici	2.888.100	4.005.427	139
8	Greške iz ranijih perioda	0	207.163	
	III NETO GUBITAK (I-II)	0	-5.275.913	

Kako je vidljivo iz prethodne tabele, ukupni prihodi su ostvareni u iznosu od 33.924.601 KM, što je u odnosu na planirani iznos manje za 3.020.399 KM ili za 8%. Ukupni rashodi su ostvareni u iznosu od 39.200.514 KM i veći su od planiranog iznosa za 2.255.514 ili za 6%.

Osnovni razlozi za neizvršenje Plana su pad naplate prihoda od RTV takse, nepoštivanje zakonskih odredbi o raspodjeli prihoda od RTV takse naplaćene putem

inkaso službi RTVFBiH i RTRS i prihoda od marketinga, te nedovoljno precizno definisani odnosi između javnih servisa što, između ostalog, ima uticaja na visinu iskazanih rashoda (vidjeti tačku 8. Izvještaja).

Predstavnički dom PS BiH, na sjednici održanoj 11.05.2016. godine, nije usvojio izvještaj o realizaciji planskih dokumenata za 2015. godinu i izvještaj o obavljenoj reviziji finansijskog poslovanja BHRT-a za 2015. godinu. Također, Dom naroda PS BiH, na sjednici održanoj 27.05.2016. godine nije usvojio navedene izvještaje.

Kada se uzme u obzir uloga javnih servisa u društvu, jasno je da isti imaju odgovornost prema građanima ove zemlje, ne samo kada je u pitanju program koji nude, nego i odgovornost da javnost upoznaju kako se troši novac poreznih obveznika, te je stoga neophodno planove i izvještaje o poslovanju BHRT-a učiniti transparentnim i dostupnim javnosti, jednako kako se to traži od svih javnih institucija na svim nivoima vlasti u BiH.

6. Upravljačka struktura BHRT-a i unutrašnja organizacija

6.1. Upravni i poslovodni odbor BHRT-a

Upravna tijela BHRT-a su Upravni odbor i Poslovodni odbor. Poslovodni odbor upravlja radom BHRT-a, a čine ga generalni direktor i voditelji BHRT-ovih sektora. Generalnog direktora imenuje Upravni odbor na osnovu javnoga konkursa na mandat od pet godina, koji se može obnoviti samo jednom. Generalni direktor upravlja poslovanjem, predstavlja i zastupa BHRT i odgovoran je za zakonitost poslovanja i provođenje odluka Upravnoga odbora, priprema finansijski plan za sljedeću godinu te podnosi izvještaj o poslovanju za prethodnu godinu i dostavlja ga na usvajanje Upravnom odboru BHRT-a. Upravni odbor nadzire cjelokupno poslovanje BHRT-a, kontrolira rad Poslovnog odbora, kao i korištenje i raspolaganje imovinom BHRT-a. Upravni odbor ima četiri člana koje, u skladu sa Zakonom, imenuje Parlamentarna skupština BiH. Članovi Upravnoga odbora imenuju se na period od četiri godine, a po isteku mandata ne mogu biti ponovo imenovani. Članovi Upravnog odbora za svoj rad imaju pravo na naknadu u iznosu od tri minimalne plaće u entitetu iz kojega dolaze, kao i na naknadu razumnih putnih i materijalnih troškova, u skladu s aktima BHRT-a. Sredstva za naknade i pripadajuće troškove članova Upravnoga odbora BHRT-a osiguravaju se u budžetu BHRT-a.

Upoznati smo kako je Upravni odbor u 2015. godini održao devet sjednica. Poslovníkom o radu Upravnog odbora BHRT-a definisano je kako se sjednice održavaju prema potrebi, a najmanje jednom mjesečno. Na sjednicama se raspravljalo o problemima u funkcionisanju BHRT-a, imenovanju novog generalnog direktora, mjerama štednje i finansijske konsolidacije BHRT, razmatranje i usvajanje raznih dokumenata i dr. Za naknade članovima Upravnog odbora BHRT-a u 2015. godini isplaćena je bruto naknada u ukupnom iznosu od 60.430 KM.

U skladu sa Zakonom o javnom radiotelevizijskom sistemu, članovi Upravnog odbora BHRT-a su ujedno i članovi Odbora javnog radiotelevizijskog sistema koji je uspostavljen Zakonom o javnom radiotelevizijskom sistemu BiH, a kojeg čine svi članovi upravnih odbora javnih RTV servisa. Za rad u Upravnom odboru javnog RTV sistema, članovima odbora iz Upravnog odbora BHRT-a isplaćuje se naknada na osnovu Odluke Upravnog odbora BHRT-a, i to u visini tri minimalne plaće zaposlenih u sjedištu Korporacije. Međutim, s obzirom na to da Zakonom o javnom RTV sistemu nije eksplicitno utvrđena naknada za rad u Odboru sistema, smatramo kako je upitan

ovakav način obračuna naknade. Za naknade članovima Upravnog odbora sistema u 2015. godini isplaćena je bruto naknada u ukupnom iznosu od 65.907 KM. Nadalje, utvrdili smo kako se predsjedavajućem Odbora sistema isplaćuje naknada uvećana za 50%, iako to Zakonom nije definisano.

Smatramo kako bi se naknada članovima Odbora sistema trebala odrediti na osnovu odluke Odbora sistema. Na ovaj način naknada bi bila utvrđena u istom iznosu za sve članove Odbora sistema. Također, preporučujemo Upravnom odboru BHRT-a da, u međuvremenu, preispita opravdanost uvećavanja naknade predsjedavajućem Odbora.

6.2. Unutrašnja organizacija

Osnovnu organizacionu strukturu BHRT-a čine sektori Radio BHRT-a (BHR1) i Televizija BHRT-a (BHT1) i Odjel muzičke produkcije. Unutrašnja organizacija bliže se uređuje Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji. U skladu sa Statutom BHRT-a, generalni direktor predlaže Upravnom odboru unutrašnju organizaciju BHRT-a. Način i postupak prijema zaposlenika u radni odnos u BHRT-u definisan je Pravilnikom o radu usvojenim od strane Upravnog odbora BHRT-a u januaru 2008. godine. Zakonodavni okvir prijema zaposlenika definisan je Zakonom o radu u institucijama BiH.

Upoznati smo kako je BHRT započeo proces izrade nove organizacije i sistematizacije radnih mjesta. Međutim, uvjerali smo se kako je taj proces još uvijek na samom početku. Trenutno su na snazi interni akti koji uređuju unutrašnju organizaciju BHRT-a, doneseni 2008. godine.

Provedenom revizijom, procijenili smo stanje sistema internih kontrola vezano za unutrašnju organizaciju i upravljanje ljudskim resursima. Utvrdili smo kako su postojeći unutrašnji akti BHRT-a nedovoljni za efikasno funkcionisanje internih kontrola, što se ogleda u sljedećem: BHRT ne izrađuje godišnji plan kadrova u skladu s važećim pravilnikom o sistematizaciji; **Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta iz 2008. godine u BHRT-u nije definisan potreban broj zaposlenika za obavljanje djelatnosti BHRT-a, a prilozi koji su sastavni dio Pravilnika nisu numerisani niti ih je potpisala ovlaštena osoba**; Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta definisana su brojna radna mjesta koja u osnovnoj plaći imaju raspon koeficijenta vrednovanja, a isti opis poslova i radnih zadataka. Osnova raspona koeficijenta unutar jednog radnog mjesta nije definisana niti jednim internim aktom BHRT-a; postoje radna mjesta koja prema sistematizaciji imaju različite nazive, različite posebne uslove potrebne za obavljanje poslova i radnih zadataka i različite koeficijente vrednovanja, a imaju gotovo identičan opis poslova i radnih zadataka; pravilnikom je predviđeno da se zaposlenici mogu rasporediti na radna mjesta za koja se traži viši stepen stručne sprema od one koju zaposlenik posjeduje, a ova odredba se primjenjivala u praksi; nije utvrđen način i postupak ostvarivanja prava zaposlenika u slučajevima obavljanja poslova drugog radnog mjesta; BHRT nije izradio Pravilnik o kriterijima uvećanja i umanjenja plaća kako je to definisano Pravilnikom o plaćama.

Prema podacima iz finansijskih izvještaja za 2015. godinu izdaci za bruto plaće i naknade iznose 18.511.475 KM, što čini oko 47% ukupnih rashoda BHRT-a. Na dan 31.12.2015. godine ukupno je u BHRT-u bilo 875 zaposlenih (na neodređeno vrijeme 846, a na određeno vrijeme 29 zaposlenika), što je za 70 zaposlenih manje u odnosu na 2014. godinu. Prosječna neto plaća u 2015. godini iznosila je 915 KM.

Potrebno je da BHRT preduzme aktivnosti na izradi efikasne organizacione strukture, na principima racionalizacije i funkcionalnosti kojom će se, između ostalog, jasno utvrditi i potrebni ljudski resursi za uspješno izvršavanje zadaća definisanih Zakonom o javnom RTV servisu.

6.3. Uspostava Korporacije

Iako je Zakonom o javnom RTV sistemu, koji je usvojen u decembru 2005. godine, propisano da će se u roku od 60 dana nakon usvajanja Zakona registrovati Korporacija, ista do danas nije registrovana (uspostavljena). To predstavlja jednu od najvećih prepreka za normalno i efikasno funkcionisanje BHRT-a. Naime, Zakonom o javnom RTV sistemu, između ostalog, predviđeno je kako su javni servisi obavezni uspostaviti Korporaciju na državnom nivou, kao zajedničku upravljačku strukturu sva tri javna emitera, koja bi bila odgovorna za rad prijenosne mreže, upravljanje i održavanje, rukovođenje imovinom i resursima, itd.

Nepostojanje Korporacije, između ostalog, uzrok je velikog ukupnog broja zaposlenih u BHRT-u. Naime, Korporacija bi, kad se uspostavi, trebala pružati produkcijske i logističke usluge za sva tri javna servisa, a do uspostave Korporacije finansiranje produkcijskih resursa je obaveza BHRT-a.

Skrećemo pažnju Parlamentarnoj skupštini BiH na dugogodišnji problem neuspostave Korporacije te ističemo nužnost rješavanja ovog pitanja, s obzirom na to da isto generiše brojne probleme u funkcionisanju BHRT-a.

6.4. Odnos BHRT-a sa zakonodavnom i izvršnom vlašću BiH

Iako su se Upravni odbor i menadžment BHRT-a u više navrata obraćali zakonodavnoj i izvršnoj vlasti u vezi s problemom u funkcionisanju i finansiranju BHRT-a te predlagali određena rješenja, nije bilo odgovarajuće reakcije od nadležnih tijela BiH, odnosno nisu preduzeti konkretni koraci u cilju rješavanja funkcionisanja BHRT-a.

Tako je Upravni odbor BHRT-a i menadžment BHRT-a u aprilu 2015. godine dostavio Informaciju o problemima u poslovanju i funkcionisanju BHRT-a Parlamentarnoj skupštini BiH. U Informaciji je, između ostalog, navedeno da je izgubljeni iznos RTV takse, kao posljedica pada broja pretplatnika i stepena naplate, iskazan u nenaplaćenju RTV taksi za period 2009–2014. godina, iznosio 117.262.139 KM. Navedeno je da registrovani broj pretplatnika RTV takse, putem postojećih baza u procesu prikupljanja putem telekom operatera i inkaso službi, pokazuje značajne razlike u odnosu na procijenjeni broj domaćinstava na teritoriji BiH (razlika od oko 470.000 domaćinstava).

Na osnovu navedene Informacije o problemima u poslovanju BHRT-a, Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH je 10.12.2015. godine razmatrao istu i donio više zaključaka, među kojima i sljedeći: *Zadužuje se Upravni odbor BHRT-a da detaljno analizira sve troškove, posebno troškove zaposlenih te da, shodno tome, pristupi procesu racionalizacije svih funkcija, a posebno broja radnih mjesta u BHRT-u.*

Upravni odbor je, u skladu sa zaključcima Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH, 29.01.2016. godine dostavio traženu analizu troškova, mjera racionalizacije i zaposlenika. U dostavljenom dokumentu, između ostalog, stoji: *Očekujemo da ćemo do kraja maja 2016. godine imati potpuno novu organizaciju prilagođenu digitalnom sistemu emitovanja i s uspostavljenom konvergencijom u cjelokupnom programu BHRT-a s jasno definisanim organizacionim, tehničkim i potrebnim ljudskim resursima*

za proizvodnju programa po evropskim standardima JRTV servisa. Međutim, BHRT do danas (februar 2017. godine) nije usvojio novu organizacionu strukturu.

Smatramo da BHRT treba uložiti više napora na realizaciji zaključaka Parlamentarne skupštine BiH, a posebno bi se trebao pridržavati rokova koje je sam odredio.

7. Odnos između emitera BHRT – RTVFBiH – RTRS

Zakonom o Javnom radiotelevizijskom sistemu Bosne i Hercegovine definisano je da su javni RTV servisi samostalni u obavljanju djelatnosti. Osim toga, definisane su oblasti u kojima imaju institucionalnu autonomiju te njihovi međusobni odnosi. U praksi se pokazalo da su međusobni odnosi tri javna RTV servisa vrlo složeni i da postoje brojni problemi koji značajno utiču na poslovanje i funkcionisanje BHRT-a, a proizašli su uslijed nedosljedne primjene Zakona o javnom RTV sistemu, neusaglašenosti Zakona o javnom servisu RTVFBiH i Zakona o RTRS-u sa Zakonom o Javnom RTV sistemu, nedosljedne primjene podzakonskih akata (odluka i sporazuma), koji su doneseni od strane javnih servisa te različitog tumačenja akata i propisa kojima je regulisan rad javnih servisa (npr., dozvola RAK-a izdata emiterima).

Radi se o problemima koji su identifikovani i tokom revizije BHRT-a za 2008. godinu, s tim da su isti sada kompleksniji i mnogo većeg obima. Ovdje u prvom redu mislimo na prikupljanje i raspodjelu prihoda od RTV takse i prihoda od marketinških usluga, ali i na neriješene odnose u vezi sa uslugama koje servisi jedni drugima međusobno pružaju.

Naime, odredbama člana 18. Zakona o javnom RTV sistemu definisano je da način naplate RTV takse određuje i uspostavlja Odbor sistema, te da naplatu takse mogu vršiti javni RTV servisi putem vlastitih službi ili taj posao na ugovornoj osnovi povjeriti drugim pravnim osobama.

Odredbama člana 23. Zakona o javnom RTV sistemu Bosne i Hercegovine propisano je da se uplata RTV takse i ukupnog neto dohotka od prodaje marketinškog oglašavanja **vrši na jedinstveni račun bez odlaganja**, a da od ukupnog iznosa RTV takse naplaćenog na teritoriji Bosne i Hercegovine i neto prihoda od marketinškog oglašavanja BHRT pripada 50%, RTVFBiH 25% i RTRS 25%. Također, istim članom je definisano da su članovi Odbora sistema povjerioci i izvršiocci navedenog jedinstvenog računa i da su odgovorni za kontrolu nad postupkom naplate **te da se raspodjela sredstava javnim RTV servisima sa jedinstvenog računa vrši odmah**. Članom 24. pomenutog Zakona je propisano da svakom javnom RTV servisu mora biti omogućeno da u svakom trenutku ima direktan uvid u naplatu i raspodjelu RTV takse. Međutim, Odlukom o naplati i uplati RTV takse putem vlastitih službi javnih RTV servisa iz 2006. godine i Odlukom o načinu raspodjele troškova naplatnih službi RTV takse od 22.11.2009. godine, koje su donijeli generalni direktori javnih servisa, **definisano je da naplatu RTV takse vrše RTVFBiH i RTRS na svojim transakcionim računima za RTV taksu, a potom ukupno naplaćeni prihod od RTV takse uplaćuju bez odlaganja, a najkasnije do 10. u mjesecu za prethodni mjesec na jedinstveni račun javnog RTV sistema BiH**. Na prezentovani način je definisano da je organizacija naplate RTV takse isključivo u nadležnosti entitetskih emitera (RTVFBiH i RTRS) i da BHRT nije uključen u direktan proces naplate RTV takse, te da prihod BHRT-a u značajnom dijelu zavisi od entitetskih emitera.

Naime, entitetski emiteri ne vrše uplate prihoda prikupljenih putem vlastitih službi na jedinstveni račun, što je zakonska obaveza. BHRT na bazi izvještaja RTVFBiH i RTRS pripadajući dio naplaćenih inkaso prihoda (50%) knjiži u svoje poslovne knjige te se, shodno tome, u poslovnim knjigama BHRT-a javljaju značajna salda potraživanja za

neuplaćene RTV takse (sa 31.12.2015. godine ukupna potraživanja po ovom osnovu od RTVFBiH i RTRS-a iznosila su iznosila 13.258.190 KM). Potraživanja starija od godinu dana BHRT evidentira na sumnjiva i sporna potraživanja i preko ispravke potraživanja tereti rashode perioda. BHRT je pokrenuo spor protiv RTVFBiH i RTRS-a pred Sudom BiH za nepoštivanje člana 23. Zakona o javnom RTV sistemu radi naplate spornih potraživanja.

Odbor sistema je u 2015. godini usvojio Jedinственu metodologiju planiranja i izvještavanja javnih RTV servisa u BiH o RTV taksi te istom propisao obavezu dosljedne primjene svih odredbi Zakona o javnom RTV sistemu, koji se odnose na RTV taksu, te da će u slučaju nepoštivanja odredbi člana 23. navedenog Zakona, od strane nekog od javnih servisa, pozvati na odgovornost generalnog direktora servisa koji je prekršio odredbe člana 23. Zakona o javnom RTV sistemu. Međutim, Upravni odbori javnih servisa nisu nikada usvojili ovu metodologiju tako da ista nije nikada primijenjena.

Također, prihodi po osnovu marketinga od početka primjene Zakona o javnom RTV sistemu nisu uplaćivani niti raspoređivani na propisani način od strane sva tri javna servisa. Naime, Zakonom o Javnom servisu RTVFBiH¹⁰ (član 18. stav 3) i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o RTRS-u iz 2013. godine¹¹, propisano je da se prihodi koje ovi servisi ostvaruju od marketinga primarno koriste za finansiranje vlastite djelatnosti, a što je u suprotnosti sa odredbama člana 23. Zakona o javnom RTV sistemu. Tako svaki od servisa evidentira vlastite prihode, a naplaćeni iznosi za pružene marketing usluge se ne uplaćuju na jedinstveni račun. Po ovom osnovu, u poslovnim knjigama, BHRT nema iskazana potraživanja prema RTVFBiH i RTRS.

S druge strane, RTVFBiH i RTRS redovno dostavljaju fakture za troškove naplatnih službi RTV takse u skladu sa Odlukom o načinu raspodjele troškova naplatnih službi RTV takse od 22.11.2009. godine, kojom je propisano da naplatu RTV takse i nadzor nad izvršenjem Zakona o javnom RTV sistemu na području Federacije BiH vrši nadležni sektor RTVFBiH, na području Republike Srpske Služba RTRS, a na području Brčko distrikta naplatne organizacione jedinice RTVFBiH i RTRS-a, te da BHRT participira sa 50% u troškovima naplatnih službi RTVFBiH i RTRS-a. Nadalje je definisano da se troškovi ovih službi planiraju na godišnjem nivou, te da su RTVFBiH i RTRS dužne svoje godišnje planove ovih troškova za svaku dolazeću godinu dostaviti na saglasnost najkasnije do 1. novembra tekuće godine i da će BHRT svoje obaveze prema RTVFBiH i RTRS uplaćivati na mjesečnoj osnovi, a najkasnije do 10. u mjesecu za prethodni mjesec. Za nepredviđene troškove naplatnih službi propisana je potreba dodatne saglasnosti BHRT-a. Međutim, prema pisanoj korespondenciji između servisa (koja nam je data na uvid), RTVFBiH i RTRS ne dostavljaju svoje godišnje planove troškova naplatnih službi, kako je definisano navedenom Odlukom, niti prethodno traže saglasnost od BHRT-a za nepredviđene troškove, a BHRT nema uvida u rad Odjela RTV takse RTVFBiH i RTRS.

BHRT evidentira troškove i obaveze po ovom osnovu na osnovu faktura ova dva javna servisa, ali ne izmiruje obaveze u propisanim rokovima, naročito prema RTRS-u, a zbog činjenice da RTRS ne uplaćuje prihod od RTV takse.

Također, u praksi se dešava da servisi naknadno dostavljaju fakture za prethodne obračunske periode (npr. RTRS je krajem 2016. godine dostavio račune koji se odnose na troškove za rad Službe RTV takse za 2014. i 2015. godinu u ukupnom iznosu od 1.004.635 KM.

¹⁰ Službene novine Federacije BiH broj 48/08

¹¹ Službeni glasnik Republike Srpske broj 89/13

Prema raspoloživim informacijama, RTRS je, između ostalog, tužio BHRT za korištenje radiorelejnih veza za period 2012–2014. godina u ukupnom iznosu od 8.855.329 KM. BHRT je vratio sve račune koji se odnose na pružanje usluga korištenja fiksnih radiomreža uz obrazloženje da se te usluge nisu nikada obračunavale između emitera u sistemu, a na osnovu sporazuma između BHRT i RTRS-a iz 2012. godine. Također, BHRT je stava (navedeno u aktu koji je dostavljen i Upravi za indirektno oporezivanje BiH) da se ne mogu ispostavljati fakture za naknade za korištenje infrastrukture za prijenos signala, koja je zajednički izgrađena i zajednički se koristi i održava u skladu sa uslovima iz dozvole RAK-a, odnosno, ukoliko bi javni servisi stvorili dužničko-povjerilački odnos time bi se stvorili uslovi za mogućnost uskraćivanja prijenosa signala jednog servisa drugom, što bi bilo u suprotnosti sa dozvolama RAK-a i pravom datim svakom servisu na nesmetan prijenos i emitovanje na teritoriji BiH na način definisan pravilima RAK-a. BHRT je uputio informativno RTRS-u obračun po istom principu za korištenje radiorelejnih veza za isti period 2012–2014. godina u ukupnom iznosu od 33.261.971 KM.

Kada je riječ o odnosu BHRT-a sa RTVFBiH, djelovanje ova dva javna servisa isprepletano je u gotovo svim segmentima poslovanja, a odnosi koji iz toga proizlaze značajno utiču na poslovanje oba subjekta. Naime, raspodjelom likvidacione mase prethodnog pravnog subjekta (RTVBiH), RTVFBiH je dodijeljeno 2% sredstava iz raspodjele imovine, tako da je istoj neophodno korištenje imovine i usluge BHRT-a za obavljanje djelatnosti.

RTVFBiH koristi tehničke i kadrovske resurse kojima raspolaže BHRT, a najviše usluge Sektora RTV produkcije (ljudski kadar i oprema u snimanju različitih emisija), PEP-a (prijenos i emitovanje programa) i Sektora za upravljanje imovinom. Za iznajmljene objekte, opremu i kadrove potrebne za rad RTVFBiH, BHRT fakturiše usluge amortizacije i pružene usluge RTVFBiH, a u skladu sa Cjenovnikom međusobnih usluga i protokolom o procedurama, rokovima naručivanja, fakturisanja i plaćanja usluga, koji su usvojila oba javna servisa u junu 2006. godine. Ovim Cjenovnikom je definisano da se mjesečni troškovi amortizacije dijele u omjeru 60% BHRT i 40% RTVFBiH, s tim da svaki emiter mjesečno 30% svog dijela amortizacije treba uplaćivati na poseban račun, te da tim sredstvima upravlja BHRT, kao vlasnik opreme i imovine. Sredstva trebaju biti namijenjena za investiciona ulaganja i kupovinu nove opreme, dok preostalih 70% svaki emiter treba izdvajati za nabavku osnovnih sredstava prema planu nabavki, a za raspolaganje tim sredstvima treba formirati zajedničku komisiju.

Iako je Ured za reviziju prilikom revizije BHRT-a za 2008. godinu dao preporuku da je potrebno inicirati aktivnosti za usaglašavanje stavova sa RTVFBiH te preispitati navedeni Cjenovnik međusobnih usluga, isti nije mijenjan.

Od početka primjene navedenog Cjenovnika, RTVFBiH ne priznaje dio usluga koji se odnosi na amortizaciju (70%-tni dio fakturisanih troškova amortizacije), koji je namijenjen za investiranje u nabavku opreme i kapitalna ulaganja, a dio koji nije sporan plaća neredovno i sa zakašnjenjem. Tako se iz godine u godinu javlja značajan iznos potraživanja po navedenom osnovu od RTVFBiH (sa 31.12.2015. godine potraživanja za period 2009–2014. iznosila su 9.651.622 KM). BHRT evidentira sporne račune na sumnjiva i sporna potraživanja i preko ispravke potraživanja tereti rashode perioda, što u velikoj mjeri opterećuje poslovanje BHRT-a. BHRT je također i za ova potraživanja pokrenuo sudski spor protiv RTVFBiH.

Na osnovu navedenog može se zaključiti da su međusobni odnosi vrlo kompleksni i da između sva tri operatera postoje razni problemi koji su se kumulisali godinama, a koji za posljedicu imaju značajna salda potraživanja i obaveza koja međusobno nisu usaglašena i koja su uzrokovala pokretanje sudskih sporova između emitera. Razni pokušaji generalnih direktora javnih emitera da riješe navedene probleme nisu dali rezultate.

Tokom 2016. godine, BHRT je dostavio RTVFBiH i RTRS-u prijedlog sporazuma o načinu izmirenja zaostalih i tekućih obaveza po osnovu RTV takse prikupljene putem vlastitih službi naplate RTV takse u 2016. godini, koji entitetski emiteri nisu prihvatili.

- **Usaglašenost potraživanja i obaveza između BHRT i RTVFBiH**

Potraživanja: Prema podacima iz poslovnih knjiga i Izvoda otvorenih stavki, potraživanja BHRT-a na dan 31.12.2015. godine prema RTVFBiH iskazana su u iznosu od **16.001.774 KM**, a odnose se na potraživanja navedena u tabeli koja slijedi:

Tabela 2: Potraživanja BHRT prema RTVFBiH na dan 31.12.2015. godine

R.B.	Opis potraživanja	Period na koji se odnose potraživanja	Iznos (KM)
1	2	3	4
1	Potraživanja za pružene usluge i refundaciju troškova u skladu sa Cjenovnikom usluga iz 2006. god.	2015. god.	3.663.663
2	Sumnjiva i sporna potraživanja za pružene usluge i refundaciju troškova u skladu sa Cjenovnikom usluga iz 2006. god.	2005–2014. god.	9.651.622
3	Ukupna potraživanja za pružene usluge i refundaciju troškova		13.315.285
4	Potraživanja za RTV taksu (inkaso i pravne osobe)	2015. god.	1.843.239
5	Sumnjiva i sporna potraživanja za RTV taksu.	do 2010. god.	487.791
6	Sumnjiva i sporna potraživanja za naplaćene sudske troškove i RTV taksu.	period duži od 365 dana	355.459
7	Ukupna potraživanja za RTV taksu		2.686.489
8	UKUPNO POTRAŽIVANJA OD RTVFBiH		16.001.774

RTVFBiH je jedan dio potraživanja potvrdila. Međutim, najveći dio iskazanih potraživanja u iznosu od **10.616.236 KM** RTVFBiH osporava. Osporena potraživanja se najvećim dijelom odnose na potraživanja BHRT za fakturisanu amortizaciju, a kako je to prethodno obrazloženo. BHRT je utužila sporna potraživanja. Dio potraživanja od RTVFBiH je naplaćen u 2016. godini, uglavnom putem kompenzacija.

Obaveze: Prema knjigovodstvenim podacima, obaveze BHRT na dan 31.12.2015. godine prema RTVFBiH iznose 280.325 KM i usaglašene su sa potraživanjima RTVFBiH.

- **Usaglašenost potraživanja i obaveza između BHRT i RTRS**

Potraživanja: Prema podacima iz poslovnih knjiga i Izvoda otvorenih stavki, potraživanja BHRT na dan 31.12.2015. godine prema RTRS-u iznose **10.837.765 KM**, a odnose se na potraživanja navedena u tabeli koja slijedi:

Tabela 3: Potraživanja BHRT prema RTRS na dan 31.12.2015. godine

R.B.	Opis potraživanja	Period na koji se odnose potraživanja	Iznos (KM)
1	2	3	4
1	Potraživanja za pružene usluge i refundaciju troškova.	2015. god.	73.523
2	Sumnjiva i sporna potraživanja za pružene usluge	2005–2009. god.	192.541
3	Ukupna potraživanja za pružene usluge i refundaciju troškova		266.064
4	Potraživanja za RTV taksu (inkaso i pravne osobe)	2014. i 2015. god.	4.280.530
5	Potraživanja za naplaćene sudske troškove i RTV taksu	2015. god.	2.107.222
6	Sumnjiva i sporna potraživanja za naplaćene sudske troškove i RTV taksu	starije od 365 dana	4.183.949
7	Ukupna potraživanja za RTV taksu		10.571.701
8	UKUPNO POTRAŽIVANJA OD RTRS		10.837.765

Od navedenih potraživanja, RTRS je potvrdio samo potraživanja za pružene usluge i refundaciju troškova u iznosu od 73.523 KM, dok ostala potraživanja nije potvrdio niti je uopće dostavio odgovor ili komentar na dostavljene Izvode otvorenih stavki BHRT-a. BHRT je utužila sporna potraživanja.

Obaveze: Iskazane obaveze BHRT-a prema RTRS-u na dan 31.12.2015. godine iznose 2.067.073 KM i uglavnom se odnose na obaveze iz 2015. godine po osnovu zakupa prostora i električne energije te troškove naplatnih službi RTV takse, dok RTRS iskazuje potraživanja prema BHRT (prema Izvodima otvorenih stavki koji je RTRS poslao BHRT) u iznosu od 2.630.367 KM. Ukupan iznos neslaganja obaveza BHRT-a prema RTRS-u iznosi 563.294 KM. Prema dokumentaciji koja nam je data tokom procesa revizije, dio potraživanja od RTRS-a u iznosu od 3.439.464 KM je kompenziran u 2016. godini na osnovu Izjava o kompenzaciji koje su obostrano potpisane. Potraživanja BHRT-a, koja su kompenzovana, se uglavnom odnose na potraživanja za RTV taksu (inkaso i prinudna naplata) iz 2013, 2014. i 2015. godine u iznosu od 3.436.044 KM. Ova potraživanja BHRT-a su kompenzovana obavezama BHRT-a iz 2015. godine (u iznosu od 2.017.032 KM) i 2016. godine.

Evidentno je da su međusobni odnosi tri javna RTV servisa vrlo složeni i da postoje brojni problemi koji značajno utiču na poslovanje i funkcionisanje BHRT, a proizašli su uslijed nedosljedne primjene Zakona o javnom RTV sistemu, neusaglašenosti Zakona o javnom servisu RTVFBiH i Zakona o RTRS-u sa Zakonom o javnom RTV sistemu, te neusaglašenih stavova između tri javna servisa u pogledu tumačenja određenih akata koji regulišu njihov rad.

Odbor sistema kao i nadležne institucije (Parlamentarna skupština BiH, Ministarstvo komunikacija i prometa) trebaju preduzeti aktivnosti na iznalaženju odgovarajućih rješenja za prevazilaženje evidentiranih problema te osigurati funkcionisanje Javnog RTV sistema Bosne i Hercegovine kako je to predviđeno i propisano Zakonom o javnom RTV sistemu.

8. Bilans uspjeha

8.1. Prihodi

Prema finansijskom planu za 2015. godinu, koji je usvojio UO BHRT-a 16.07.2015. godine, ukupno su bili planirani prihodi u iznosu od 36.945.000 KM, a u Glavnoj knjizi sa 31.12.2015. godine prihodi su iskazani u ukupnom iznosu od 33.924.601 KM. Shodno navedenom, ostvarenje prihoda u odnosu na planirane je 91,8%. U 2014. godini prihodi su bili iskazani u iznosu od 38.178.113 KM, iz čega proizlazi da su prihodi u 2015. godini bili manji za 4.253.512 KM, odnosno 11,14%. Poslovni prihodi u 2015. godini iznose 33.443.028 KM, od čega se na prihode od prodaje učinaka odnosi 27.698.449 KM (RTV taksa, marketing, izvršene usluge entitetskim emiterima i refundirani troškovi od istih), na ostale prihode iznos od 5.740.253 KM, a na prihode od prodaje robe 4.326 KM. Shodno tome, poslovni prihodi čine 98,6% ukupnih prihoda. Ostale prihode čine: finansijski prihodi u iznosu od 210.557 KM, ostali prihodi i dobici u iznosu od 201.228 KM i prihodi iz osnova ispravki grešaka iz ranijih godina 69.728 KM. Poslovni prihodi u odnosu na 2014. godinu imaju smanjenje od 3.293.812 KM ili 9%. U dijelu ostalih poslovnih prihoda, najznačajniji prihodi se odnose na prihode od zakupa i isti iznose 3.328.593 KM. Sljedeći su prihodi od naplaćene RTV takse putem suda – prinudna naplata, u iznosu od 2.160.491 KM, od kojeg se na prihod od RTRS odnosi 2.107.222 KM, a na prihod od RTVFBiH 53.269 KM.

8.1.1. Prihodi od RTV takse

Prema Zakonu o javnom RTV sistemu, obaveza je svakog domaćinstva i pravne osobe na teritoriji BiH, koja posjeduje radio ili televizijski prijemnik, da plaća mjesečnu taksu (RTV taksu) za posjedovanje prijemnika i mjesečni iznos te takse je 7,50 KM.

RTV taksa u BiH naplaćuje se na području entiteta i Brčko distrikta BiH. Shodno stavu 3. člana 18. Zakona o javnom RTV servisu BiH, naplatu RTV takse mogu vršiti RTV servisi putem vlastitih službi ili taj posao na ugovornoj osnovi povjeriti drugim pravnim osobama.

Naplata takse u 2015. godini je vršena putem službi javnih RTV servisa FBiH i Republike Srpske (RTRS) i putem telekom operatera. BHRT, kao Javni RTV servis, BiH nije uključen u direktan proces naplate RTV takse.

Javni RTV servisi su 2005. godine zaključili ugovore sa tri telekom operatera (BH telekom, Hrvatske telekomunikacije i Telekomunikacije RS) o naplati RTV takse. Navedeni ugovor je produžen do 30.06.2016. godine.

Odredbama člana 23. Zakona o javnom RTV sistemu BiH je propisano da se uplata RTV takse vrši na jedinstveni račun, a da od ukupnog iznosa prikupljenih sredstava BHRT-u pripada 50%, RTRS-u 25%, a RTVFBiH 25%.

BHRT prihode od RTV takse priznaje i evidentira po principu naplaćene realizacije. Prihodi po osnovu RTV takse u BHRT-u u 2015. godini su iskazani u ukupnom iznosu od 20.300.009 KM i isti bilježe pad od 7,7% u odnosu na 2014. godinu.

Navedeni prihodi su evidentirani na kontima 611 – Prihodi od RTV takse i na kontu 65 – Prinudna naplata RTV takse sudskim putem.

Struktura iskazanih prihoda u 2015. godini po osnovu RTV takse data je u sljedećoj tabeli:

Tabela 4: Pregled strukture iskazanih prihoda BHRT-a od RTV takse u 2015. godini

R.B.	Način naplate	Javni emiter		Ukupno	Učešće u ukupnim prihodima od RTV takse (%)
		RTVFBiH	RTRS		
1	2	3	4	5	6 (5/Σ5)
1	BH telekom	6.995.349		6.995.349	34
2	HT	793.285		793.285	4
3	Telekomunikacije RS		5.454.381	5.454.381	27
4	Ukupno telekom operateri	7.788.634	5.454.381	13.243.015	65
5	Inkaso redovna naplata (fizičke i pravne osobe)	1.789.969	3.089.785	6.917.050	34
6	Prinudna naplata i sud. troškovi	53.270	2.107.222	2.160.492	11
7	Naplaćena otpisana potraživanja za RTV taksu	16.748		16.748	0
8	Ukupno (5+6+7)	1.859.987	5.197.007	7.056.994	35
9	U K U P N O (4+8)	9.648.621	10.651.388	20.300.009	

Prihodi naplaćeni putem telekom operatera u 2015. godini evidentiraju se u Glavnu knjigu BHRT-a, na osnovu mjesečnih obavještenja RTVFBiH i obavještenja RTRS o naplaćenju RTV taksi, i redovno uplaćuju na jedinstveni račun za raspodjelu prihoda.

Prihodi naplaćeni putem inkaso službe evidentiraju se na osnovu mjesečnih obavještenja RTVFBiH i mjesečne informacije inkaso službe RTRS o naplaćenju RTV taksi. Međutim, naplaćeni prihodi inkaso službe (redovni i po osnovu prinudne naplate) se ne prenose na jedinstveni račun, a shodno tome se i ne vrši njihova raspodjela prema emiterima, tj. prikupljena sredstva emiteri zadržavaju i ne vrše njihovu raspodjelu.

Naime, RTRS prihode, koji su naplaćeni putem inkaso službe (redovni i prinudna naplata), nije uplaćivala na jedinstveni račun za raspodjelu, odnosno ni na koji način nije vršila prijenos sredstava BHRT-u po osnovu prikupljene RTV takse preko inkaso službe u 2015. godini. RTVFBiH prihode naplaćene putem inkaso službe također nije uplaćivala na jedinstveni račun za raspodjelu prihoda, a dio sredstava koji pripadaju BHRT-u prema formuli raspodjele je prenesen u 2015. godini direktno na transakcijski račun BHRT-a, što također nije u skladu sa Zakonom o javnom RTV sistemu.

Kada je u pitanju iskazani iznos prihoda u BHRT-u, a koji su entitetski emiteri naplatili po osnovu prinudne naplate, uočeno je da se u mjesečnim informacijama o naplaćenju RTV taksi RTRS ne razdvaja naplaćena glavica i naplaćeni sudski troškovi i zatezne kamate te se shodno tome cjelokupan iznos u BHRT-u knjiži na konto prinudna naplata RTV takse sudskim putem (konto 65580). Inače raspodjela uplaćenih sudskih troškova i zateznih kamata među emiterima se, shodno donesenoj odluci¹², vrši u omjeru 50% BHRT, a 50% emiteru koji je izvršio naplatu.

U vezi s navedenim, važno je napomenuti da, iako se ne vrši raspodjela prikupljenih sredstava preko inkaso službi, entitetski emiteri redovno fakturišu pripadajući dio troškova inkaso službi BHRT-u.

Uvidom u dokumentaciju i dobijene informacije, tokom revizije mogli smo zaključiti da troškovi inkaso službi na određeni način direktno utiču na ostvarenje prihoda BHRT-a (rezultata poslovanja), jer se u sistemu, u kojem nije precizno definisan način utvrđivanja visine troškova tih službi (niti gornji limiti), te s tim u vezi ne vrši monitoring istih od svih zainteresovanih strana (iako je to regulisano odlukom emitera iz 2009. godine koja se ne poštuje), vrši prebijanje (kompenzacija) iskazanih prihoda u

¹² Odluka kod BHRT-a zavedena pod brojem:101-1272/09 od 21.11.2009. godine

poslovnim knjigama BHRT-a (koji su i knjiženi na bazi informacija dobijenih od entitetskih emitera – prihodi od RTV takse) sa rashodima/troškovima inkaso službi entitetskih emitera nad kojim BHRT ne ostvaruje nadzor odnosno monitoring.

Posebno je važno, u pogledu realizacije prihoda, istaknuti odnos između BHRT-a i RTVFBiH, koji su prisutni u više segmenata poslovanja. Naime, RTVFBiH koristi sve vrste tehničke i kadrovske podrške od BHRT-a, a najviše se koriste usluge Sektora RTV produkcije (kadrovi i oprema), PEP-a (prijenos i emitovanje programa) i Sektora za upravljanje imovinom (zakupi i troškovi vezani za iste).

Po navedenim osnovama, a na bazi usvojenog Cjenovnika iz juna 2006. godine, BHRT fakturiše RTVFBiH izvršene usluge i pripadajući dio amortizacije za korištenu opremu. RTVFBiH ne priznaje troškove amortizacije, a i plaćanje ostalih usluga koje se priznaju od RTVFBiH nije redovno.

Potraživanja po navedenom osnovu su predmet i sudskog spora pokrenutog protiv RTVFBiH.

Zbog načina na koji se iskazuju prihodi od RTV takse u BHRT-u, koji se vrši na bazi podataka dostavljenih od entitetskih emitera, gdje: udio naplate RTV takse preko inkaso službi je značajan, a da se tako naplaćena sredstva ne uplaćuju na jedinstveni račun za raspodjelu; ne postoji efikasan sistem monitoringa naplate i raspodjele RTV takse među emiterima; prihodi od prinudne naplate RTV takse preko naplatne službe RTRS se u izvještajima (informacijama) dostavljaju u zbirnom iznosu (bez razdvajanja po vrsti i bez priloženih dokaza), a iskazana stanja potraživanja i obaveza između BHRT-a i entitetskih emitera su neusaglašena, nismo u mogućnosti potvrditi da su stanja na kontima prihoda od RTV takse na dan 31.12.2015. godine u potpunosti pravilno klasifikovana i da iskazuju realno stanje prihoda.

Javni emiteri su na osnovu zaključenog ugovora od 19.08.2016. godine angažovali revizorsku kuću za obavljanje revizije naplate i raspodjele prihoda od RTV takse za 2014. i 2015. godinu i ista je sačinila izvještaj koji su potpisala sva tri generalna direktora javnih emitera krajem 2016. i početkom 2017. godine.

Prema navedenom izvještaju, u 2015. godini ukupno je putem jedinstvenog računa za naplatu RTV takse prikupljeno 27.250.907 KM (iskazani iznos na kontu 46960 – Obaveze za RTV taksu prema emiterima), od kojeg iznosa je BHRT-u preneseno 13.625.476 KM.

Prema istom izvještaju revizora, putem inkaso službe na području RS u 2015. godini je naplaćeno 10.394.014 KM, od čega se na redovne uplate odnosi 6.101.235 KM, a 4.214.444 KM na prinudnu naplatu putem inkaso službe. U izvještaju se navodi da navedena sredstva nisu uplaćivana na jedinstveni račun za raspodjelu RTV takse, niti su na bilo koji drugi način vršeni prijenosi sredstava prema BHRT ili RTVFBiH. U 2015. godini prema izvještaju revizije, inkaso služba RTVFBiH je naplatila ukupno 3.828.409 KM, od kojeg iznosa je u 2015. godini na transakcijski račun BHRT-a prenesen iznos od 624.945 KM.

U predmetnom izvještaju revizije se navodi da uplate na jedinstveni račun (preko telekom operatera), kao i uplate koje se odnose na naplatu putem inkaso službi, ne omogućuju jasno razgraničenje koliko je fakturisano RTV takse u 2015. godini, a koliko je naplaćeno od fakturisanog iznosa u 2015. godini. Naime, entitetski emiteri, kako se navodi u izvještaju, u svojim izvještajima ne navode na koji period se odnosi naplata pa je, shodno tome, teško kazati koji je stepen naplate RTV takse za 2015. godinu u odnosu na fakturisano.

Uzimajući u obzir navedeno, može se zaključiti da su prihodi po osnovu RTV takse u padu u odnosu na 2014. godinu, kao i da je taj trend prisutan i u ranijem periodu.

Jedan od razloga za smanjenje prihoda od telekom operatera je značajno smanjenje broja pretplatnika fiksne telefonije, koji su sa razvojem kablovskih mreža prešli iz

pretplatničkog odnosa sa telekom operaterom na korištenje fiksnih priključaka preko kablovskih operatera. Kako kablovski operateri nisu od strane RAK-a prepoznati kao telekom operateri, tako je naplata RTV takse za pretplatnike koji su otkazali ugovore sa telekom operaterima prešla na inkaso službu.

Može se konstatovati da proces prilagođavanja novonastaloj situaciji (razvoj tržišta kablovskih operatera) nije bio zadovoljavajući kada je u pitanju prije svega RTVFBiH, a u manjem dijelu RTRS.

Prema prezentovanom, postojeća situacija za sva tri javna emitera je vrlo složena u pogledu prikupljanja prihoda od RTV takse. Međutim, situacija u kojoj BHRT nema direktan uticaj na naplatu RTV takse, a da entitetski emiteri ne uplaćuju sredstva naplaćena preko inkaso službi na jedinstveni račun za raspodjelu (kako je to propisano Zakonom o javnom RTV sistemu), a ni na drugi način ne vrše prijenos pripadajućeg dijela sredstava BHRT-u, dovodi BHRT u ozbiljne poteškoće u finansijskom poslovanju jer se evidentirani prihodi od inkaso službi i prihodi od prinudne naplate evidentiraju na konto prihoda, a po isteku godine dana knjiže na sumnjiva i sporna potraživanja, što direktno utiče na finansijski položaj BHRT-a.

Uzimajući u obzir činjenicu da je ugovor sa telekom operaterima istekao u 2015. godini, a da je isti produžen do polovine 2016. godine, u toku 2016. godine je razmatrano nekoliko inicijativa u vezi s novim načinom obračuna RTV takse među kojima i naplata preko JP za elektrodistribuciju. Međutim, u vrijeme vršenja revizije nije bio usvojen novi način prikupljanja RTV takse.

U cilju poštivanja postojećeg Zakona o javnom RTV sistemu BiH, a s tim u vezi i osiguranja stalnosti poslovanja BHRT-a, preporučujemo da se preduzmu maksimalni naponi iz domena rada UO BHRT i rukovodstva BHRT-a prema nadležnom ministarstvu, Vijeću ministara BiH, odnosno Parlamentarnoj skupštini BiH, u cilju iznalaženja adekvatnog modela za naplatu RTV takse.

Neophodno je osigurati efikasne mehanizme za praćenje naplate i raspodjele sredstava prikupljenih po osnovu RTV takse na nivou javnog RTV sistema, shodno Zakonu o javnom RTV sistemu.

Također je neophodno osigurati uslove za pravilnu klasifikaciju prihoda koji se vezuju za RTV taksu (prinudna naplata, troškovi postupka, zatezne kamate i sl.), što je na određeni način i regulisano Odlukom o načinu raspodjele troškova naplatnih službi, koja se u praksi ne primjenjuje.

8.1.2. Prihodi od zakupa

Na kontu 65100 evidentirani su prihodi od zakupa u ukupnom iznosu od 3.328.593 KM.

Prema dostavljenom pregledu za potrebe revizije, konstatovano je da je BHRT po osnovu zakupa poslovnog prostora i zakupa na emisionim lokacijama u 2015. godini imao na snazi 196 ugovora. Značajan broj ugovora je zaključen na neodređeno vrijeme, a periodično se prema potrebama vrši aneksiranje ugovora. Od navedenog broja ugovora, 36 ugovora je zaključeno sa JP Hrvatske telekomunikacije, 35 sa BH telekomom, 32 ugovora sa Telekomunikacijama RS, 12 ugovora sa SOFNET, 8 ugovora sa TV Hayat Sarajevo itd.

Uzimajući u obzir broj ugovora zaključenih sa zakupoprincipima, kao i prisutnost aneksa na prvobitno zaključene ugovore, specifičnosti predmeta usluga zakupa, kontinuirano

praćenje (kontrolni postupci i monitoring) potpune realizacije navedenih ugovora je od posebne važnosti za realizaciju prihoda koji se vezuju za iste.

Pojedinačno, najveći ugovoreni iznos zakupa je po ugovoru sa IDDEEA-om, u iznosu od 38.055 KM na mjesečnom nivou za zakup prostora na više lokacija, zatim sa OBN-om, za zakup na više lokacija u mjesečnom iznosu od 24.548 KM, TV Kantona Sarajevo sa mjesečnim iznosom od 29.078 KM (u okviru navedenog iznosa je iznos od 10.715 KM na ime refundacije troškova el. energije, komunalnih usluga i dr.), BH telekomom sa mjesečnim iznosom od 13.291 KM za zakup prostora na Vlašiću (Travnik).

BHRT je 2008. godine donio Cjenovnik usluga sektora za prijenos i emitovanje programa (PEP) BHRT-a koji je usvojio UO BHRT-a¹³.

Navedenim Cjenovnikom nije bio predviđen popust pri određivanju cijena zakupa na emisionim lokacijama BHRT-a.

Na 81. sjednici UO BHRT, održanoj 04.11.2011. godine, donesena je izmjena Cjenovnika PEP-a, prema kojoj se u Cjenovnik dodaje novi član 4. koji glasi: "U zavisnosti od broja angažovanih objekata i usluga (minimum 10), na cijene utvrđene ovim Cjenovnikom može se odobriti popust najviše do 20%, a što se utvrđuje odlukom UO BHRT, na prijedlog generalnog direktora BHRT-a, u slučajevima kada posloводство BHRT-a ocijeni da postoji interes za BHRT."

Kako je navedeni Cjenovnik donesen prije 9 godina (značajan broj ugovora zaključen je na neodređeno vrijeme), postavlja se pitanje adekvatnosti samih cijena utvrđenih u Cjenovniku u sadašnjem vremenu u odnosu na vrijeme kada su iste utvrđene.

Naime, u situaciji kada BHRT posjeduje kapacitete da može osigurati prostor na skoro cijeloj teritoriji BiH, to bi trebalo preispitati postojeći cjenovnik i analizirati mogućnosti povećanja prihoda po datoj osnovi.

Konstatovano je da se prilikom davanja u zakup poslovnog prostora u zgradi BHRT-a trećim osobama (izuzimajući RTVFBiH) na osnovnu cijenu odobravaju popusti do 20%. Naime, prema dobijenim informacijama iz BHRT-a, *cijene iznajmljivanja prostora za treće osobe su „konkurentne tržišne cijene“, i to su u pravilu veće cijene od internih cijena između BHRT-a i RTVFBiH za procenat koji omogućava tržišni plasman.*

Iz navedenog se može zaključiti da, za odobrenje popusta na cijenu zakupa poslovnih prostora trećim osobama, nisu predviđene posebne odluke UO BHRT kao što je to slučaj za zakup po cjenovniku PEP-a, odnosno nismo se uvjerali u njihovo postojanje. *Uvidom u prezentovane fakture i prateću dokumentaciju (ugovore) o zakupu poslovnog prostora i emisionih lokacija, uočeno je da se u nekim ugovorima navode pojedinačne stavke usluga zakupa u jednom članu, a da se u sljedećem članu navodi zbirni iznos zakupa te da, shodno tome, odnosno raspoloživoj dokumentaciji, nije moguće na jasan i jednostavan način izvršiti komparaciju obračunate cijene zakupa po stavkama i cjenovniku PEP-a.*

Pri tome je također uočeno (na bazi uzorka) da postoje ugovori o zakupu u kojima je jasno i precizno navedena pojedinačno usluga zakupa sa cijenom iz cjenovnika ili je priložena specifikacija usluga sa cijenama uz sam ugovor.

Preporučujemo da se na jasan, precizan i transparentan način u svim ugovorima o zakupu navode vrste usluga (sa navođenjem pozicije u cjenovniku), kao i pojedinačne cijene po istim, shodno cjenovniku PEP-a, radi mogućnosti jednostavnog praćenja, odnosno kontrole realizacije istih.

Osim toga, potrebno je utvrditi procedure utvrđivanja cijene zakupa poslovnog prostora trećim osobama (izuzimajući RTVFBiH sa kojim su odnosi regulisani

¹³ Cjenovnik usluga sektora za prijenos i emitovanje programa BHRT-a je usvojen na 25. Sjednici UO BHRT-a održanoj 11.01.2008. godine.

posebnim cjenovnikom), kao i moguće odobravanje popusta i postupak njegovog odobravanja.

U vezi sa popustima prema cjenovniku PEP-a, bilo bi korisno analizirati sve ugovore i sagledati: strukturu zakupoprimalaca, period trajanja zakupa, visinu zakupnine, urednost u izmirivanju obaveza, broj zakupljenih lokacija po zakupoprimalcu. Uzimajući u obzir navedeno, analiza bi posebno trebala staviti akcenat na odobrene popuste i njihovu visinu (uz prethodnu saglasnost UO BHRT-a), koji su prema prezentovanoj dokumentaciji uglavnom odobravani do maksimalno dozvoljenog iznosa, dok u nekim slučajevima, iako zakupoprimalac ispunjava uslove za popust, isti ne ostvaruje zbog moguće neinformisanosti o mogućnosti ostvarenja istog.

Smatramo da bi bilo neophodno analizirati postojeći cjenovnik PEP-a u smislu utvrđivanja relevantnosti cijena u istom, s obzirom na period kada je cjenovnik donesen, a sve u cilju ostvarenja mogućeg povećanja prihoda po navedenom osnovu.

Preporučujemo da se razmotri opravdanost zaključivanja ugovora na neodređeno vrijeme sa zakupoprimalcima.

8.1.3. Prihodi od marketinga

Prema Zakonu o javnom RTV sistemu Bosne i Hercegovine, finansiranje BHRT-a se osim iz sredstava od RTV takse vrši i sredstvima ostvarenim po osnovu marketinga. Ukupno iskazani prihodi po osnovu marketinga u 2015. godini iznose 3.039.660 KM. Od navedenog iznosa, na prihode BHT1 se odnosi 2.997.933 KM, na prihode BHR1 12.286 KM, a na ostale prihode od marketinga 29.440 KM.

BHRT prihode od marketinga priznaje po principu fakturisane realizacije umanjene za odobrene popuste i porez na dodatu vrijednost.

Odredbama člana 23. Zakona o javnom radiotelevizijskom sistemu Bosne i Hercegovine, propisano je da se ukupan prihod od marketinškog oglašavanja treba uplaćivati na jedinstveni račun, te da se ukupan iznos naplaćen na teritoriji Bosne i Hercegovine raspoređuje javnim RTV servisima u omjeru: BHRT 50%, RTVFBiH 25% i RTRS 25%. Međutim, utvrđeno je da prihodi po osnovu marketinga nisu uplaćivani (niti od jednog emitera) niti raspoređivani na propisani način od strane sva tri javna emitera, a kao obrazloženje za nepostupanje po članu 23. navedeno je da nije uspostavljena Korporacija javnih RTV servisa niti Kuća prodaje, te da BHRT nema uticaja na način raspodjele prihoda ostvarenih po osnovu pružanja marketing usluga. *Kako se ukupni prihodi od marketinga ne uplaćuju na jedinstveni račun, niti se vrši raspodjela prema propisanim procentima, u vremenu provedenom u reviziji nismo mogli procijeniti finansijske efekte neraspoređenih prihoda u korist BHRT-a, koji u značajnoj mjeri utiču na likvidnost poslovanja BHRT-a.*

Radi zajedničkog nastupa na tržištu marketinških usluga, tri javna emitera su u 2015. godini sačinila Cjenovnik usluga oglašavanja sa općim uslovima CPP ugovaranja. Navedeni Cjenovnik je usvojio UO BHRT-a 19.12.2014. godine. *Pomenutim Cjenovnikom su predviđene tri vrste popusta i to: agencijski, koji zavisi od prometa ostvarenog tokom godine (maksimalno do 18%), zatim popust oglašivaču na osnovu ugovorenog iznosa tokom godine i lojalnosti javnim emiterima (maksimalno do 8%), te popust na avansno plaćanje usluga marketinga (maksimalno do 12%). Prema Cjenovniku, primjena oglašivačkih popusta isključuje primjenu popusta za agencije i obrnuto, izuzimajući popust za lojalnost u iznosu od 5%. U dijelu Cjenovnika koji se odnosi na posebne uslove poslovanja, poslovnim partnerima je bio omogućen i dodatni*

popust u iznosu od 8% ukoliko su u prethodnoj godini (2014) imali promet najmanje 500.000 KM i ako se obavežu da će isti uvećati za najmanje 20% u narednoj (2015) godini.

Uzimajući u obzir kompleksnost odnosa između tri emitera, a vezano za činjenicu da se odobravanje popusta vrši u odnosu na promet ostvaren na nivou sva tri emitera, nismo se uvjerali da se na pouzdan način vrši utvrđivanje vjerodostojnosti podataka o ostvarenom prometu od oglašavanja preko sva tri emitera. Naime, razmjena podataka o ostvarenom nivou potrošnje agencija i oglašivača između emitera se vrši putem službenog mail-a kroz kreirane tabelarne preglede.

Osim pomenutog Cjenovnika, BHRT je u 2015. godini primjenjivao i vlastiti Cjenovnik usluga oglašavanja i sponzorstva s općim uslovima na BHT1, koji je također usvojio UO BHRT-a 19.12.2014. godine.

U pogledu odobravanja popusta za avansno plaćanje, u općim uslovima pružanja marketing usluga (Cjenovnik BHRT-a) se navodi da će se avansni popust za Agencije obračunavati **kumulativno sa agencijskim popustom**, odnosno osnovica za obračun mu je vrijednost narudžbe umanjene za pripadajući oglašivački popust, a kod direktnog oglašivača osnovica za obračun predstavlja uplaćenu vrijednost za oglašavanje. Također, u CPP cjenovniku je navedeno da će se avansni popust odobravati na osnovu ukupne avansne uplate na sva tri emitera. Regulisano je također da će se avansni popust odobriti u rasponu od 5 do 12%, u zavisnosti od uplaćenog iznosa prije početka emitovanja.

*Iz navedenog se može zaključiti da se avansni popust obračunava na osnovicu u koju je **uključen agencijski popust**, što je i konstatovano na fakturisanim iznosima (npr. popust agenciji od 9% na avansno plaćanje).*

Avansni popust odobren na bazi zbirne uplate na sva tri emitera praktično dovodi BHRT u situaciju da odobrava popust agenciji (po jedinstvenoj stopi na bazi zbirne uplate na sva tri emitera), a da pri tome istoj uopće ne bude uplaćen avans ili bude izvršena uplata avansa u znatno manjem iznosu od uplate na druga dva emitera.

U 2015. godini su oglašivači davali izjave kojim su se obavezivali (u svrhu dobijanja popusta oglašivaču) da će preko javnih emitera realizovati određeni iznos sredstava, kao i to da taj iznos predstavlja određeni procenat ukupnog budžeta za oglašavanje. Odredbu vezanu za ukupna finansijska sredstva (budžet) za oglašavanje i procenat istih planiran za realizaciju preko javnih emitera, po našem mišljenju, nije moguće provjeriti bez uvida u knjigovodstvene evidencije oglašivača.

Primjenjujući CPP cjenovnik u 2015. godini, BHRT je zajedno sa ostala dva javna emitera zaključio ugovore sa tri marketinške agencije i to: Media Level d.o.o. Sarajevo, Media Pool d.o.o. Sarajevo i Media Group d.o.o. Sarajevo. Podaci o ukupno ugovorenom, ukupno realizovanom i prometu realizovanom preko BHRT-a su prikazani u tabeli koja slijedi.

Tabela 5: Pregled ostvarenog neto prometa preko tri marketinške agencije u 2015. godini¹⁴

R.B.	Naziv medijske kuće	Ugovoreni promet u 2015. godini sa sva tri emitera	Realizovani promet u 2015. godini kod sva tri emitera	Realizovani promet preko BHRT	Procenat učešća (5/4*100)	Napomena
1	2	3	4	5	6	7
1	Media Level d.o.o.	1.500.001	1.931.370	381.161	20	
2	Media Group d.o.o. *	3.500.001	719.021	76.162	11	Promet ostvaren do 07.04.2015. g
3	Media Pool (klijenti Media Group)		2.294.267	199.876	9	Promet ostvaren do 07.04.2015. do 31.12.2015. g
4	Media Pool d.o.o.	3.703.477	4.302.353	752.677	17	
5	Media Pool d.o.o. - ukupno		6.596.619	952.554	14	
6	UKUPNO	8.703.479	9.247.010	1.409.877	15	

* Ugovor sa Media Group d.o.o. Sarajevo je raskinut 07.04.2015. godine, s obzirom na to (kako je navedeno u obrazloženju) da je došlo do značajne obustave oglašavanja međunarodnih oglašivača.

Uvidom u knjigovodstvenu karticu kupca Media Pool d.o.o., utvrđeno je da je dugovni promet na istoj iskazan u ukupnom iznosu od 1.117.322 KM, dok je na kartici Media Level d.o.o. iskazan dugovni promet u 2015. godini u iznosu od 446.745 KM.

Sva tri generalna direktora javnih emitera su 03.06.2015. godine donijela odluku kojom se raskida ugovor sa Media Group d.o.o. Sarajevo. Dalje se u odluci navodi da, u skladu sa članom 12. ugovora, neće biti dodatnih zaduženja Media Group-a zbog neispunjenja ugovorom definisanog iznosa za koji je bio vezan agencijski popust, s obzirom na to da je došlo do značajne obustave oglašavanja međunarodnih oglašivača.

U datoj odluci je definisano da će oglašivači Media Group-a nastaviti oglašavanje preko agencije Media Pool. Javni emiteri će shodno tome potpisati aneks na ugovor sa Media Pool. Prema članu 5. Odluke, ista će se primjenjivati od 07.04.2015. godine. U članu 6. Odluke je navedeno da je provedena analiza i da je utvrđeno da su zaduženja prema agenciji Media Group znatno manja u odnosu na odobrenja koja bi ostvarila agencija Media Pool po osnovu znatno većeg prometa (promet uzrokovan prelaskom oglašivača iz Media Group-a) u odnosu na ugovoreni promet. Shodno navedenom, odlučeno je da neće biti odobrenja prema agenciji Media Pool, ali ni zaduženja prema agenciji Media Group.

U oktobru 2015. godine javni emiteri su zaključili aneks¹⁵ na osnovni ugovor sa agencijom Media Pool d.o.o. Sarajevo, a kojim je regulisano da agencija neće biti posebno odobrena bez obzira na povećanje prometa prelaskom oglašivača iz Media Group-a kod iste.

Osim prihoda koji su ostvareni preko marketinških agencija, BHRT ostvaruje prihode od marketinga direktnim ugovaranjem sa oglašivačima primjenjujući vlastiti cjenovnik. Značajniji iznosi po datom osnovu realizovani su sa BH telekomom kroz direktno zaključivanje ugovora bez posrednika.

Uzimajući u obzir ukupno iskazane prihode od marketinga preko BHT1, u iznosu od 2.997.933 KM, te u tabeli br. 5 iskazane prihode od marketinških agencija u iznosu od 1.409.877 KM, možemo zaključiti da je udio marketinških agencija u iskazanom prihodu od marketinga 47%.

¹⁴ Podaci o ostvarenom prometu preuzeti od marketing službe BHRT-a u obliku tabelarnih pregleda sačinjenih u Excel-u.

¹⁵ Aneks broj:101-1814/15 od 29.10.2015. godine

U određenim slučajevima, sama realizacija marketinških usluga se vrši na osnovu ponude ili narudžbenice i ne vrši se zaključivanje posebnih ugovora.

Također, uočeno je da se prilikom zaključivanja ugovora koristi mogućnost "kompenziranja" izdataka koje BHRT ima za otkup prava na određene događaje kroz ustupanje određenog marketinškog prostora vlasniku prava.

Uzimajući u obzir finansijski položaj BHRT-a, skrećemo pažnju na potrebu analize i preispitivanja visine odobrenih popusta prilikom ugovaranja prodaje usluga oglašavanja, posebno marketinškim agencijama, na način koji bi, između ostalog, uključio analizu prakse u okruženju. U tom pogledu bi bilo poželjno, na bazi dobijenih zaključaka iz analize, pokrenuti inicijativu na moguće promjene u pristupu realizaciji marketing usluga javnih emitera sa RTRS i RTVFBiH.

Preporučujemo da se preispita visina, način odobravanja i način obračuna avansnog popusta (osnovica za obračun), kako bi isti imao svoj puni smisao za sva tri javna emitera.

Razmotriti mogućnost da se podaci o prometu marketinških agencija među emiterima razmjenjuju uz primjenu vjerodostojnih knjigovodstvenih isprava jer su ti podaci osnova za priznavanje odobrenih popusta. U tom smislu potrebno je vršiti provjeru navoda iz izjave oglašivača, po isteku perioda na koji se oglašavanje odnosi, jer isti imaju direktne efekte na ostvarene prihode BHRT-a (javnih emitera).

Uočena je primjena asignacija između BHRT-a i dobavljača u svrhu osiguranja određenih sredstava, u zamjenu za ustupljeni marketinški prostor BHRT-a (slučaj razlike isplate toplog obroka).

Smatramo da je neracionalno i ekonomski nelogično postupanje po kojem se marketing prostor, putem šturih ugovora o asignaciji, ustupa zainteresovanim dobavljačima i to kao avansna uplata i uz određeni popust na realizovane bruto vrijednosti marketinškog oglašavanja. Shodno tome, skrećemo pažnju na potencijalni rizik da se takvim postupanjem spram marketinškog prostora problematika nelikvidnosti kumulira, odnosno nastavi trend rasta nastalih poslovnih rashoda u odnosu na poslovne prihode.

Preporučujemo svim nivoima odgovornosti u BHRT-u da preispitaju model postupanja kojim se na određeni način dobavljačima otvara prostor, da u uslovima teškog finansijskog stanja u kojem se BHRT nalazi, a u želji rukovodstva da prevaziđe tekuće probleme nelikvidnosti, ostvare moguće koristi koje ne bi bile moguće u uslovima primjene osnovnih ekonomskih principa u poslovanju. Navedeno je posebno važno u uslovima ograničenih, odnosno nedovoljnih sredstava finansiranja redovnog poslovanja BHRT-a.

8.2. Troškovi i rashodi obračunskog perioda

Ukupni rashodi iskazani u Bilansu uspjeha za period od 01.01. do 31.12.2015. godine iznose 39.200.514 KM i čine ih: poslovni rashodi (33.818.884 KM), finansijski rashodi (1.169.040 KM), ostali rashodi (4.005.427 KM) i rashodi na osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravka grešaka iz ranijih godina (207.163 KM).

U okviru ukupnih rashoda BHRT-a iskazani su poslovni rashodi u iznosu od 33.818.884 KM i čine ih nabavna vrijednost prodane robe (2.690 KM), materijalni troškovi (2.121.492 KM), troškovi plaća i ostalih primanja zaposlenih (19.589.335 KM),

troškovi proizvodnih usluga (8.433.525 KM), amortizacija i troškovi rezervisanja (2.166.299 KM) i nematerijalni troškovi (1.505.543 KM).

Obavljena je revizija najznačajnijih rashoda BHRT-a metodom slučajnog uzorka, a u daljem tekstu su iznesena zapažanja, uočene slabosti i nepravilnosti kako slijedi.

8.2.1. Troškovi zaposlenih

Troškovi plaća i ostalih primanja zaposlenih i drugih fizičkih osoba: U okviru ove grupe konta iskazana je realizacija u iznosu od 19.589.335 KM, a što se odnosi na troškove plaća zaposlenih – sumarni konto 520 (16.274.720 KM), troškovi službenih putovanja zaposlenih – sumarni konto 523 (378.699 KM), troškovi ostalih primanja, naknada i materijalnih prava zaposlenih – sumarni konto 524 (2.236.754 KM), troškovi naknada članovima odbora, komisija i slično – sumarni konto 527 (126.337 KM) i troškovi naknada ostalim fizičkim osobama – sumarni konto 529 (572.825 KM).

Opća zapažanja – regulatorni okvir: Na osnovu Statuta Radio-televizije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu BHRT), početkom 2008. godine donesen je Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji BHRT-a čiji sastavni dio čini i Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Sektora RTV produkcije, Sektora za prijenos i emitovanje programa (PEP), Sektora za upravljanje imovinom i investicije i Sektora Zajedničke funkcije. U 2013. godini donesen je Pravilnik o dopuni Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji BHRT-a u smislu izmjene naziva jednog programa. Također, početkom 2008. godine je donesen Pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta BHRT-a čiji sastavni dio čine tabelarni pregledi organizacionih cjelina BHRT-a sa nazivima radnih mjesta, stručnom spremom, brojem izvršilaca, pojedinačnim opisima radnih mjesta i spisak specifičnih RTV zanimanja u BHRT-u. Donesene su još tri izmjene u formi Pravilnika o izmjenama Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta u BHRT-u u 2012, 2015. i 2016. godini, koje se odnose na korekcije određenih koeficijenata.

U skladu s članom 10. važećeg Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta u BHRT-u, priložena je tabela sa opisima radnih mjesta, stručnom spremom, brojem izvršilaca, koeficijentima po organizacionim jedinicama, što prostim zbrajanjem iznosi 1.021 izvršioca.

Primarni cilj donošenja internog Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta je preliminarno projiciranje potrebnog broja stručnih osoba i osoba podrške ključnim procesima osnovne djelatnosti.

Smatramo da je u razumnom vremenskom roku bilo potrebno pristupiti testiranju odredbi ovog akta u cilju provođenja suštinski potrebnih korekcija. Međutim, sva prilagođavanja ovog pravilnika su se odnosila samo na korekcije visine prvobitno dodijeljenih koeficijenata određenim pozicijama.

Preporučujemo rukovodstvu BHRT-a da se preduzmu aktivnosti na analizi postojećeg Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta i dovođenje istog u prihvatljive okvire sa jasno definisanim potrebama i postavljenim zahtjevima normalnog funkcionisanja BHRT-a.

Početkom 2008. godine donesen je Pravilnik o plaćama i naknadama zaposlenika BHRT-a kojim je uređen način utvrđivanja i isplate plaća, naknada i drugih primanja zaposlenika BHRT-a. Potom su donesena još dva Pravilnika o izmjenama Pravilnika o plaćama i naknadama zaposlenika BHRT-a, od kojih jedan u 2012. godini. Istim je dodata odredba uvođenja menadžerskog ugovora sa generalnim direktorom BHRT-a, kao i ugovora o radu sa direktorima sektora BHR1 i BHT1 i pomoćnika generalnog direktora za razvoj. Pravilnikom o izmjenama Pravilnika o plaćama i naknadama

zaposlenika BHRT-a iz 2016. godine u članu 50. koji definiše uvećanje/umanjenje plaće, izmjena se odnosi na mogućnost isplaćivanja novčane nagrade/stimulacije u vidu povećanja plaće do 20%, o čemu odlučuje generalni direktor na prijedlog rukovodioca najviših organizacionih cjelina BHRT-a do donošenja posebnog Pravilnika o načinu i kriterijima za uvećanje/umanjenje plaće zaposlenika BHRT-a.

Obavljenom revizijom smo konstatovali da se internim monitoringom Pravilnika o plaćama i naknadama zaposlenika BHRT-a jedino dolazilo do zaključka da je potrebno vršiti korekcije naviše u vezi s visinom prvobitno dodijeljenih koeficijenata. Prethodno nisu sačinjavane odgovarajuće analize opravdanosti ovakvog pristupa.

Uzimajući u obzir kontekst kumuliranih problema finansijskog poslovanja BHRT-a, smatramo da nije primjereno izolovano upravljati plaćama i naknadama zaposlenika BHRT-a (čine oko 42% ukupnih rashoda u 2015. godini) u smislu poboljšanja finansijskog položaja zaposlenih bez relevantnih kriterija u situaciji jasno prisutne tendencije pada poslovnih prihoda tekuće u odnosu na prethodnu godinu, kao i rasta poslovnih rashoda iznad poslovnih prihoda u tekućoj godini.

Preporučujemo svim rukovodećim nivoima odgovornosti u BHRT-u da posebnu pažnju obrate na pripremu adekvatnih analiza koje uzimaju u obzir tendenciju negativnog odnosa poslovnih prihoda i poslovnih rashoda BHRT-a te razmotre sve mogućnosti prilagođavanja Pravilnika o plaćama i naknadama zaposlenika BHRT-a, primjereno okruženju u kojem BHRT obavlja svoju djelatnost.

Izdaci za plaće zaposlenih: U skladu s odredbama Pravilnika o plaćama i naknadama zaposlenika BHRT-a, uređen je način utvrđivanja i isplate plaća, naknada i drugih primanja zaposlenika BHRT-a. Plaću zaposlenika utvrđuje generalni direktor BHRT-a na prijedlog rukovodilaca pojedinih organizacionih jedinica u skladu s važećim aktima, a Upravni odbor BHRT-a utvrđuje godišnji budžet plaća za tekuću godinu u sklopu Godišnjeg plana o poslovanju BHRT-a.

Troškovi plaća zaposlenih su iskazani u iznosu od 16.274.720 KM, od čega se na neto plaće odnosi 9.609.810 KM, porez na plaće i naknade plaća 552.655 KM, doprinose na teret osiguranika 4.565.781 KM i doprinose na teret poslodavca 1.546.474 KM. Prosječan broj zaposlenih na osnovu sati rada iznosi 925. Početkom godine, u statusu zaposlenih je 951 osoba s tendencijom pada tokom godine, a na dan 31.12.2015. godine iskazan je broj od 883 zaposlenih, za koliko je obračunata i isplaćena plaća za mjesec decembar 2015. godine. Od ovog broja, 29 zaposlenih je angažovano na osnovu ugovora o radu na određeno vrijeme.

Obračun plaća vrši se na osnovu izvještaja rukovodilaca organizacionih cjelina sa podacima o broju ostvarenih radnih sati svakog zaposlenika u pripadajućoj organizacionoj cjelini evidentiranih u IIS-formatu. Za ispravnost evidentiranja radnih sati, na osnovu redovnog rada i odsustvovanja s posla, odgovorni su zaposlenici, koji unose podatke u evidencije rada, i rukovodilac organizacione cjeline, koji ovjerava tačnost podataka u evidenciji o radu.

Pregledom raspoložive dokumentacije, kao i upitom relevantnih osoba, informisani smo da su obaveze za pripadajuće poreze i doprinose na teret osiguranika i doprinose na teret poslodavca izmirene zaključno sa martom 2015. godine, kada nastupa period nelikvidnosti koja se, između pravovremenog izmirivanja ostalih obaveza BHRT-a, odražava i na izmirivanje obaveza po osnovu poreza i doprinosa na plaće i naknade plaća zaposlenih BHRT-a. Naime, uvedeno je nepisano pravilo u postupanju prema kojem se iz ostvarenog tekućeg priliva finansijskih sredstava puštaju kao broj 1 iz ranga prioriteta plaćanja **obračunate plaće** i naknade plaća **bez poreza i doprinosa**. U tom smislu, BHRT još uvijek redovno vrši isplatu plaće „mjesec za mjesec“ sa

evidentnim produžavanjem roka za isplatu. Također je prisutna praksa da se od novčanih priliva prvo izmiruju, po iznosu, manje obaveze za doprinose (npr. vodni doprinos i doprinos za elementarne nepogode), a potom se, kako pristižu finansijska sredstva, izmiruju doprinos za zdravstvo, nezaposlenost i doprinos za MIO/PIO. Na dan 31.12.2015. godine ukupno stanje obaveza po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja (sumarna grupa konta 45) iskazano je u iznosu od 3.952.294 KM, od čega su obaveze za neto plaće i naknade 841.101 KM, obaveze za poreze na plaće i naknade 59.787 KM i obaveze za doprinose 3.051.406 KM (najznačajnije obaveze za MIO/PIO 2.474.371 KM). **U vrijeme obavljanja revizije, stanje neizmirenih obaveza za poreze i doprinose iznosilo je 2.691.924 KM (od čega 2.403.833 KM za obaveze prema MIO/PIO), uz napomenu da je ovaj podatak podložan stalnoj promjeni jer nastaju nove obaveze, a neki iznosi obaveza se djelimično izmiruju.**

Možemo zaključiti da isplata plaća bez propisanih poreza i doprinosa nije analizirana sa stajališta važećih zakonskih propisa niti je sačinjen dinamički plan prioriteta plaćanja kao relevantna podloga za transparentno praćenje stanja predmetnih obaveza i planiranja aktivnosti za njihovo rješavanje. Rukovodstvo BHRT-a nije donijelo akt-odluku-plan kojim se definiše mogućnost kontrolisane isplate neto plaće bez istovremenog plaćanja pripadajućih zakonskih poreza i doprinosa. Ovakvo ponašanje je pokazatelj ad hoc pristupa predmetnoj problematici.

Preporučujemo rukovodstvu BHRT-a da sa dužnom pažnjom razmotri sve okolnosti koje potencijalno mogu negativno uticati na likvidnost i ekonomičnost poslovanja BHRT-a, te sačini dokument kojim će se definisati rang prioriteta plaćanja obaveza iz redovnog poslovanja. U tom smislu potrebno je utvrditi mjesto prioriteta plaćanja neto plaća i kumuliranih neizmirenih pripadajućih zakonskih poreza i doprinosa u cilju postupanja u skladu s važećim propisima.

Isplata stimulacija zaposlenim: Uvidom u dokumentaciju konstatovali smo da je tokom 2015. godine isplaćeno ukupno 23.219 KM na ime stimulacije zaposlenim u BHRT-u. Ove isplate su realizovane svakog mjeseca, a značajniji iznosi su isplaćeni u novembru i decembru 2015. godine.

Stimulacije su isplaćivane na osnovu odredbi čl. 50. Pravilnika o plaćama i naknadama zaposlenika BHRT-a prema spisku predloženih zaposlenika od strane direktora sektora ili rukovodioca, koji je generalni direktor mjesečno odobravao. Pojedinačnih odluka ili rješenja za stimulacije nije bilo. Također se nismo uvjerali da su sredstva za ove namjene unaprijed planirana godišnjim budžetom. Napominjemo, u 2016. godini je donesen Pravilnik o izmjenama Pravilnika o plaćama i naknadama zaposlenika BHRT-a kojim su izmijenjeni određeni stavovi u članu 50. i kojim je definisano da će se odredbe ovog člana primjenjivati do donošenja posebnog Pravilnika o načinu i kriterijima za uvećanje/umanjenje plaće zaposlenika BHRT-a.

Preporučujemo rukovodstvu da donese odgovarajući Pravilnik o načinu i kriterijima za uvećanje/umanjenje plaća zaposlenih u cilju transparentnog, pravičnog i racionalnog upravljanja finansijskim sredstvima BHRT-a.

Naknada za obavljanje poslova drugog radnog mjesta: Na osnovu Statuta BHRT-a (čl. 50. i 53) i Pravilnika o radu BHRT-a (čl.135) postupajući u skladu sa Zakonom o radu u institucijama BiH (čl. 50. stav 4. tačka n), generalni direktor je donio rješenja za obavljanje poslova drugog radnog mjesta. Ova prava su utvrđena za 23 zaposlenika od čega je 12 zaposlenika novijeg datuma zasnivanja radnog odnosa.

Preporučujemo da se na osnovu propisa, koji definišu mogućnost isplate novčane naknade za obavljanje poslova drugog radnog mjesta, razrade kriteriji na osnovu kojih se s pouzdanošću može utvrditi utemeljenost ovih isplata, uvezivanja postignutih i planiranih učinaka, a u cilju racionalnog i namjenskog trošenja finansijskih sredstava.

Proces zapošljavanja i interni premještaji zaposlenih: Početkom 2008. godine Upravni odbor BHRT-a je donio Pravilnik o radu BHRT-a na osnovu Zakona o radu u institucijama BiH, Statuta BHRT-a i uz konsultacije sa Sindikatom zaposlenika. Istim su definisana prava i obaveze iz radnog odnosa i to procedure prijema zaposlenih u radni odnos, unapređenja, prestanaka radnog odnosa i druga pitanja iz radnog odnosa. Prema prezentovanim informacijama, u 2015. godini je zaposleno 15 osoba na određeno vrijeme do tri mjeseca zbog hitnosti obavljanja određenih poslova. Uglavnom se radi o prijemu na radna mjesta specifičnih zanimanja BHRT-a – novinari, spiker, tehničar, asistent scenografa i dr.). Za 86 osoba je prestao radni odnos, od čega je za 36 istekao ugovor o radu na određeno vrijeme, 39 osoba je otišlo u penziju, sa osam osoba je zaključen sporazumni prekid radnog odnosa, jedna osoba je dobila otkaz ugovora o radu i dvoje zaposlenih je preminulo. Nadalje, 22 zaposlenih je unaprijeđeno sa radnog mjesta sa nižim koeficijentom na radno mjesto sa višim koeficijentom. Daljom analizom konstatovali smo da je 16 zaposlenih interno premješteno, i to imamo situacija da je interni premještaj sa jednog na drugo radno mjesto sa istim koeficijentom za plaću, a u pet slučajeva interni premještaj zaposlenog se dogodio na radno mjesto sa nižim koeficijentom za plaću.

Također smo konstatovali da je 21 osoba koja je ranije angažovana po hitnoj proceduri (bez javnog konkursa) tokom 2015. godine prešla u status na neodređeno radno vrijeme, nakon više uzastopnih obnavljanja ugovora o radu na određeno vrijeme. Ovakva praksa u javnom sektoru po našem mišljenju nije prihvatljiva.

Naime, spomenutim Pravilnikom o radu BHRT-a predviđena je mogućnost prijema u radni odnos na određeno vrijeme do tri mjeseca zbog hitnosti obavljanja određenih poslova, a nakon isteka tog roka popuna tog radnog mjesta se vrši putem objavljivanja javnog oglasa. Međutim, prema prezentovanim informacijama i uvidom u dokumentaciju, nismo se uvjerali da je BHRT provodio javne konkurse iako je bilo primanja zaposlenih. Nije prihvatljivo obrazloženje da je javni konkurs „skup“ iz razloga visoke cijene objave u jednom visokotiražnom dnevnom listu u BiH. Postavlja se pitanje transparentnosti i pravičnosti zapošljavanja i kretanja zaposlenih u BHRT-u te prevođenja osoba iz radnog statusa na određeno u radni status na neodređeno radno vrijeme uz uvažavanje specifičnosti zanimanja potrebnih za obavljanje djelatnosti BHRT-a.

Dvoje zaposlenih je bilo suspendovano u periodu od 18.09.2014. godine do 14.02.2015. g. Naime, na osnovu Rješenja generalnog direktora BHRT-a, nakon provedene procedure disciplinskog postupka, jedan zaposlenik je suspendovan iz razloga teže povrede službene dužnosti. Izrečena mu je novčana kazna u smislu 30% umanjenja plaće narednih 6 mjeseci. Nakon isteka ovog roka, generalni direktor BHRT-a je donio Odluku o prestanku suspenzije i povratku zaposlenog na posao. Drugi zaposlenik je, nakon provedene procedure disciplinskog postupka i izrečene disciplinske kazne o prestanku radnog odnosa, pokrenuo tužbu pred Sudom BiH. Nakon okončanja postupka i vansudske nagodbe, zaposlenik je krajem 2015. godine na osnovu Rješenja generalnog direktora BHRT-a vraćen na posao, sve zaostale plaće i doprinosi su mu isplaćeni u I/2016. godine (19.882 KM), a troškovi parničnog postupka su izmireni u III/2016. godine (4.191 KM).

U ovoj situaciji postupanja po vansudskoj nagodbi sa zaposlenikom BHRT-a, primjećujemo da su ovom zaposleniku po sili zakona, odnosno presudi Suda BiH, uredno isplaćeni pripadajući porezi i doprinosi na plaću, iako za sve ostale zaposlene to nije i ne može još uvijek biti učinjeno.

Preporučujemo rukovodstvu BHRT-a da se preuzmu aktivnosti na transparentnom i objektivnom pristupu rješavanju problematike upravljanja ljudskim resursima u BHRT-u.

Analizom raspoređivanja zaposlenika na radna mjesta utvrđena Sistematizacijom radnih mjesta i njihovog razvrstavanja u kategorije složenosti poslova prema tabeli složenosti poslova (član 6. Pravilnika o plaćama i naknadama zaposlenika BHRT-a), konstatovali smo da se skala koeficijenta složenosti poslova kreće u rasponu od 1 za NSS do 7,70 za VSS. U okviru kategorija iste stručne spreme su definisani različiti koeficijenti složenosti. Međutim, ne postoje jasni kriteriji razdvajanja složenih od najsloženijih poslova.

Smatramo da ovaj način upravljanja kadrovima nije prihvatljiv i da duže vrijeme doprinosi neadekvatnom raspoređivanju kadrova istog nivoa stručne spreme za iste ili slične poslove bez jasnih i transparentnih kriterija.

Nadalje, ranije uočen problem angažovanja radnika sa nižim stepenom stručne spreme od propisane za konkretno radno mjestu i dalje postoji. Prema prezentovanim informacijama, ukupan broj zaposlenika BHRT-a, čija stručna sprema ne odgovara stručnoj spremi predviđenoj za radno mjesto na koje su raspoređeni, je 29. Od navedenog broja, najviše njih su zaposlenici koji imaju SSS, a za radno mjesto na koje su raspoređeni predviđena je VSS ili VŠS. *Nije precizirana odgovornost zaposlenog za ugovorom o radu preuzetu obavezu ispunjavanja potrebnih uslova radnog mjesta.* U vezi s ovakvim postupanjem, nismo se uvjerali da se preduzimaju odgovarajuće aktivnosti u smislu analiziranja i praćenja stanja u cilju ispravnog upravljanja raspoloživim kadrovima. Naime, uvidom u dokumentaciju konstatovali smo da postoje ugovori o radu između zaposlenika sa SSS raspoređenog na radno mjesto koje zahtijeva VSS, a što je formalno riješeno smanjivanjem koeficijenta za 20% pa tako npr. umjesto 5,95 zaposleniku je dodijeljen koeficijent 4,76 koji nije predviđen skalom koeficijenta složenosti poslova (član 6. Pravilnika o plaćama i naknadama zaposlenika BHRT-a). Ovakvi izračuni koeficijenta mogu dovesti do situacije da zaposlenici koji ne ispunjavaju uslove radnog mjesta imaju veće koeficijente od zaposlenika koji su raspoređeni na radno mjesto koje zahtijeva VSS i koji ispunjavaju tražene uslove stručne spreme. Neki od takvih ugovora datiraju iz 2008. godine i sadrže odredbu koja utvrđuje da će se koeficijent za VSS primjenjivati najduže dvije godine te da je zaposlenik u ostavljenom roku obavezan dostaviti dokaz o sticanju odgovarajuće školske spreme.

U ovakvom odnosu prema zaposlenim postoji rizik realne procjene kvaliteta obavljanja povjerenih poslova i odgovornosti koju nosi svako radno mjesto, a posebno radno mjesto koje zahtijeva VSS.

Primarni cilj upravljanja kadrovima je kvalitetno i odgovorno obavljanje povjerenih poslova zaposlenim. Nije održiva situacija u kojoj na osnovu formalno-pravnih odredbi važećeg Pravilnika o radu popuna upražnjenog radnog mjesta može biti provedena bez javnog konkursa, a potom isti zaposleni netransparentno mogu biti primljeni u redovan radni odnos. Iako je Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta dopušteno uvođenje zaposlenih sa radnog mjesta nižeg nivoa odgovornosti na radno mjesto višeg nivoa odgovornosti, smatramo da angažovanje kadrova koji ne ispunjavaju uslove stručne spreme radnog mjesta na koja se raspoređuju otvara prostor visokog rizika realne ocjene kvaliteta rada i odgovornosti za obavljeni posao.

Preporučujemo da svi nivoi odgovornosti iz svog domena poslova u BHRT-u zauzmu proaktivan stav i sačine cjelovitu analizu raspoloživog stanja kadrova u cilju pripreme potrebne baze podataka o zaposlenim koja će biti kvalitetno

polazište za uspostavljanje adekvatnog sistema upravljanja ljudskim resursima u skladu s važećim propisima.

Troškovi službenih putovanja zaposlenih: Ukupno ostvareni troškovi službenih putovanja zaposlenih iskazani su u iznosu od 378.699 KM, što je za 27.899 KM više u odnosu na planirani iznos za 2015. (ili 107%), a što je manje za 184.803 KM (ili 67%) u odnosu na realizovani iznos u istom periodu prethodne godine (563.502 KM).

Na troškove službenih putovanja u zemlji se odnosi 303.778 KM, a na troškove putovanja u inostranstvo iznos od 74.921 KM.

Analizom predmetnih izdataka zaključili smo da se 80% ukupnih troškova službenih putovanja odnosi na realizovana službena putovanja u zemlji, a najvećim dijelom za isplaćene dnevnice za službena putovanja u zemlji. Zaposlenik upućen na službeni put ima pravo na akontaciju za službeno putovanje na osnovu predračuna troškova putovanja dostavljenog u blagajnu. Putni nalog obavezno sadržava saglasnost zaposlenika da mu se iznos primljene akontacije obustavi od plaće ukoliko u roku od pet dana nakon završetka službenog putovanja ne podnese pismeni izvještaj i u blagajni ne opravda primljenu akontaciju. Krajem godine na poziciji potraživanja za akontacije po službenim putovanjima iskazan je iznos od 9.654 KM, od čega su najznačajnija potraživanja za akontacije po službenim putovanjima u zemlji i iznose 8.599 KM. Prema prezentovanoj dokumentaciji, ova potraživanja su knjigovodstveno zatvorena početkom 2016. godine.

Potrebno je kontinuirano ulagati napore na naplati potraživanja od zaposlenih za isplaćene akontacije za službena putovanja u cilju eliminiranja istih, a u vezi sa činjenicom da je internim Pravilnikom o plaćama definisana mogućnost obustave od plaće zaposlenog koji u roku ne opravda iznos primljene putne akontacije.

Izdaci za topli obrok zaposlenih (1.424.149 KM): Pravo na naknadu za topli obrok zaposlenih definisano je članom 53. Statuta BHRT-a i članom 45. Pravilnika o plaćama i naknadama zaposlenih i Odluke o visini naknade na ime ishrane u toku rada, kojom je definisano pravo na topli obrok u visini od 6 KM dnevno za zaposlenike sa punim radnim vremenom i 7 KM za zaposlenike koji rade na relejnim stanicama. U posljednjem tromjesečju 2009. godine, odredbe navedene Odluke su izmijenjene u dijelu visine naknade, tako da je definisano da zaposlenici sa punim vremenom primaju naknadu u iznosu od 7 KM, a zaposlenici koji rade na relejnim stanicama imaju naknadu od 8 KM dnevno.

Na osnovu prezentovane dokumentacije, tokom revizije konstatovali smo da je krajem 2015. godine na poziciji topli obrok zaposlenih knjigovodstveno evidentiran iznos (konto 52400) od 183.000 KM. Radi se o isplati razlike naknade toplog obroka za 2015. godinu do visine neoporezivog iznosa (prosječno je po radniku isplaćivano 6 KM, a moguće je bilo isplatiti 9,87 KM). Isplata je izvršena na osnovu Odluke direktora, kojom je precizirano da će se na ime razlike naknade toplog obroka za 2015. do maksimalno neoporezivog iznosa isplatiti ukupan iznos od 196.720 KM za 916 zaposlenika, od kojeg iznosa dio u iznosu od 13.520 KM je zasebnom odlukom raspoređen za nabavku novogodišnjih paketića za djecu zaposlenika (338 paketića po cijeni od 40 KM). Isplata za paketiće je knjigovodstveno evidentirana na konto 55100 – troškovi reprezentacije u zemlji. Finansijska služba je pripremila elemente za Odluku o visini i isplati razlike naknade na ime ishrane zaposlenika 18.01.2016. godine za 2015. godinu. Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da je između jednog dobavljača i BHRT-a 09.12.2015. godine u Sarajevu zaključen Ugovor o pristupanju dugu kojim je definisano da isti dobavljač izda 916 potvrda na nabavku robe na ime razlike toplog obroka po 200 KM

po zaposlenom, a ukupne vrijednosti 183.200 KM i još jedan Ugovor o pristupanju dugu kojim je definisano da isti dobavljač izda 338 potvrda za nabavku paketića za djecu zaposlenih, što ukupno iznosi 13.520 KM. Analizom izvora finansijskih sredstava iz kojih je bilo moguće realizovati predmetne isplate zaposlenim došli smo do informacije da je 14.01.2016. godine zaključen Ugovor o asignaciji između BHRT-a, dobavljača roba i još dvije marketinške agencije. Predmet ovog ugovora je prijenos potraživanja dobavljača roba spram BHRT-a u iznosu od 196.520 KM, čime prenosi svoje potraživanje na jednu medijsku kuću, a koja ista potraživanja prenosi na drugu medijsku kuću koja u konačnici potražuje od BHRT-a, kao avansnu uplatu za marketing usluge, iznos od 196.520 KM.

Prezentovana problematika (isplata dijela razlike toplog obroka na ime poklona za djecu zaposlenih) je bila predmetom razmatranja u izvještaju revizije za 2008. godinu i u prilici smo da ponovo istaknemo neprihvatljivost datog postupanja.

8.2.2. Troškovi proizvodnih usluga

U okviru pozicije troškovi proizvodnih usluga (grupa konta 53) iskazani su ukupni troškovi u iznosu od 8.433.525,25 KM. Najznačajniji izdaci se odnose na: troškove usluga izrade i dorade učinaka (6.950.159 KM) i troškove zakupa (1.096.818,17 KM).

Troškovi usluga izrade i dorade učinaka: Realizacija izdataka na grupi konta 530 – troškovi usluga izrade i dorade učinaka je 6.950.159 KM. Značajniji izdaci evidentirani su za usluge inkaso službe Radio-televizije Federacije BiH i Radio-televizije Republike Srpske (2.666.096 KM), otkup prava prijenosa sportskih događaja iz drugih zemalja (1.732.465 KM), kupovinu prava emitovanja filmskog programa (644.218 KM), plaćanja provizije telekom operaterima za pruženu uslugu naplate RTV takse (612.393 KM) te nabavku gotovih programskih proizvoda (485.008 KM).

Procesom revizije uočeno je da se značajnija sredstva izdvajaju za plaćanje usluga naplate RTV takse. Naplata RTV takse vrši se putem vlastitih službi javnih RTV sistema i na osnovu ugovorne obaveze povjerene telekom operaterima. BHRT, na osnovu pružene usluge naplate od strane trećih osoba, ima obavezu plaćanja provizije telekom operaterima 4% od ukupno naplaćenih prihoda, dok u troškovima naplate RTV takse putem vlastitih službi entitetskih emitera participira sa 50% u troškovima Sektora RTV takse Radio-televizije Federacije BiH i troškovima Službe za RTV taksu Radio-televizije Republike Srpske. Naplatu RTV takse putem vlastitih službi na području Federacije BiH vrši Federalna televizija, a na području Republike Srpske Radio-televizija Republike Srpske.

Odlukom o načinu raspodjele troškova naplatnih službi RTV taks¹⁶ definisano je da BHRT participira sa 50% u troškovima Sektora RTV takse Radio-televizije Federacije BiH i sa 50% u troškovima Službe za RTV taksu Radio-televizije Republike Srpske. Također je definisano da se troškovi ovih službi planiraju na godišnjem nivou te da su entitetski emiteri dužni svoje godišnje planove inkaso službi za svaku sljedeću godinu dostaviti do 1. novembra tekuće godine. Međutim, za dodatne troškove naplatne službe, koji nisu bili predviđeni usvojenim godišnjim planom, entitetske televizije treba da traže saglasnost BHRT-a.

Procesom revizije uočeno je da se planovi troškova inkaso službi ne dostavljaju, a da BHRT i pored činjenice da ne raspolaže podacima o planiranim troškovima inkaso

¹⁶ Broj: 101-1272/09 od 21.11.2009. god

službe, po prijemu fakture, iste priznaje. RTVFBiH fakturisanje troškova rada Sektora RTV takse vrši na sljedeći način: mjesečno fakturišu na osnovu Cjenovnika međusobnih usluga i protokola o procedurama, rokovima naručivanja, fakturisanja i plaćanja usluga JS BiH i RTVBiH iznos od 40.000 KM, a potom kvartalno vrši korekciju za prethodne mjesece. Korekcijom se prvobitno ispostavljene fakture uvećavaju i za 100%. S obzirom na to da je cjenovnik sačinjen na osnovu specifikacija ostvarenih troškova Sektora RTV takse u 2003. godini i da je po istom BHRT tada imao obavezu plaćanja 41.597 KM, a da su sada ti troškovi povećani za više od 100%, moglo bi se postaviti pitanje njihove opravdanosti.

Također, Radio-televizija Republike Srpske mjesečno fakturiše troškove rada Službe za RTV taksu, u prosjeku oko 140.000 KM, bez da se na adekvatan način dokumentuje nastanak troška. Uvidom u poslovnu dokumentaciju BHRT, može se konstatovati da i Radio-televizija Republike Srpske naknadno sačinjava knjižna obavještenja kojima se znatno povećavaju troškovi za prethodne mjesece za koje je već ispostavljena faktura.

Sagledavajući čitav proces plaćanja usluga inkaso službi entitetskim emiterima, može se konstatovati da nije uspostavljen efikasan sistem kontrole nad ovim troškovima. Tačnije, nije precizno i jasno definisan način priznavanja troškova, odnosno nisu uspostavljene gornje granice opravdanosti ovakvog načina naplate RTV takse. Prvenstveno BHRT nema nikakav uticaj na nastanak ovih troškova, jer nije precizno definisano koji troškovi se priznaju. BHRT je, vezano za ove troškove, u podređenom i zavisnom položaju od strane entitetskih emitera. S obzirom na način kako je do sada uspostavljen sistem fakturisanja i priznavanja rashoda, nismo se mogli uvjeriti u pouzdanost i tačnost evidentiranih rashoda.

Preporučujemo da se precizno i nedvosmisleno definiše način priznavanja i dokumentovanja troškova vlastitih službi entitetskih emitera koji vrše naplatu prihoda, pritom vodeći računa da je BHRT ravnopravan učesnik u ovom procesu.

Sagledavajući raspoložive podatke, evidentirane naplate prihoda od RTV takse putem vlastitih službi Javnih RTV servisa s jedne strane (4.879.754 KM) i troškova rada tih službi s druge strane (2.666.096 KM), postavlja se pitanje ekonomske opravdanosti ovakvog načina naplate prihoda. Posebno ukoliko uzmemo činjenicu da je učešće troškova rada vlastitih službi za naplatu RTV takse u odnosu na ostvarene prihode 55%, dok se usluga naplate telekom operaterima plaća 4% od ostvarenih prihoda.

Preporučujemo da se uradi detaljna analiza troškova naplate RTV takse te da se na osnovu iste uspostavi ekonomski opravdan, a uz to i efikasan sistem naplate prihoda od RTV takse.

Troškovi zakupa: Ukupno iskazani troškovi zakupa sa 31.12.2015. godine iznose 1.096.813 KM. Isti se odnose na zakup poslovnog prostora za smještaj IT centara (210.837 KM), zakup opreme za realizaciju raznih emisija i programa, opreme u vezi s realizacijom posjete pape Franje Sarajevu te opreme za printanje (142.338 KM), zakup prostora na antenskim stubovima i radiorelejnim objektima koji su u vlasništvu RTRS-a za instalaciju opreme za prijenos i emitovanje (453.800 KM), zakup linka od Hayata (85.628 KM), zakup prostora na emisionim lokacijama u svrhu montiranja opreme (184.010 KM), zakup transportnih sredstava, tj. usluge rent-a car za potrebe ITC Tuzla (9.590 KM) te ostale troškove zakupa dijela prostora u koji su instalirani uređaji BHRT-a za emitovanje radio i TV programa (10.610 KM).

Evidentirani izdaci su realizovani u skladu sa ugovorima sa zakupodavcima, koji su zaključeni uglavnom ranijih godina.

8.2.3. Nematerijalni troškovi

U okviru grupe konta 55 iskazana je realizacija u iznosu od 1.505.543 KM, a što se odnosi na troškove reprezentacije – sumarni konto 551 (38.754 KM), troškove premija osiguranja – sumarni konto 552 (81.175 KM), troškove platnog prometa – sumarni konto 553 (25.437 KM), troškove poštanskih i telekomunikacionih usluga – sumarni konto 554 (422.825 KM), troškove poreza, naknada i drugih dažbina na teret pravne osobe – sumarni konto 555 (344.382 KM), troškove članskih doprinosa – sumarni konto 556 (278.627 KM) i ostali nematerijalni troškovi – sumarni konto 559 (314.343 KM).

Testiranjem su obuhvaćene knjigovodstvene pozicije vezane za zaposlenike BHRT-a kako slijedi:

Troškovi reprezentacije: Troškovi reprezentacije su iskazani u ukupnom iznosu od 38.754 KM. Predmetni izdaci su najvećim dijelom realizovani za isplatu izdataka za hranu i piće prilikom obavljanja poslovnih aktivnosti u zgradi BHRT-a ili prilikom rada na raznim terenskim lokacijama u BiH. Uvidom u analitičku karticu troškova reprezentacije uočeno je da je krajem godine na osnovu Odluke direktora knjigovodstveno evidentiran iznos od 13.520 (338 paketića po cijeni od 40 KM), koji predstavlja 35% ukupnih izdataka za reprezentaciju. Detalji predmetne isplate su obrazloženi u okviru pozicije za topli obrok zaposlenih. Smatramo da nabavka novogodišnjih paketića po svojoj suštini ne predstavlja troškove reprezentacije te u tom smislu kao rashod nije klasifikovan na odgovarajući način.

Obavljenom revizijom konstatovali smo da je krajem prvog tromjesečja 2015. godine generalni direktor BHRT-a donio odluku o uvođenju mjera racionalizovanja troškova BHRT-a i u tom smislu i ukidanja prava raspolaganja sredstvima reprezentacije. Prema istoj odluci ovi izdaci se mogu koristiti izuzetno za goste BHRT-a.

Preporučujemo da se klasifikacija rashoda koji su vezani za troškove reprezentacije vrši u skladu s odredbama važećeg Pravilnika o kontnom okviru i sadržajem računa u kontnom okviru za privredna društva u cilju pouzdanog knjigovodstvenog evidentiranja i izvještavanja o realizovanim troškovima u okviru grupe konta gdje pripadaju po prirodi i vrsti.

Troškovi premija osiguranja: Troškovi osiguranja su iskazani u ukupnom iznosu od 81.175 KM. Odnose se na troškove premije osiguranja objekta (21.241 KM), troškove premije osiguranja opreme (11.078 KM), troškove premije osiguranja automobila (22.018 KM) i premije osiguranja radnika (26.838 KM).

Testiranjem je obuhvaćena pozicija 55203 – premije osiguranja radnika. Ovi izdaci su realizovani u iznosu od 26.838 KM, što je 33% u ukupnoj realizaciji troškova premija osiguranja iskazanih na sumarnom kontu 552. Krajem 2014. godine zaključen je Ugovor ukupne vrijednosti 25.380 KM sa jednom osiguravajućom kućom, a što se odnosi na osiguranje svih zaposlenih (za oko 900 zaposlenih po 2,35 KM po zaposlenom, mjesečno 2.115 KM). Uvidom u finansijsku karticu evidentiranog troška, konstatovali smo da su mjesečno evidentirani različiti iznosi faktura, iz razloga promjene broja zaposlenih tokom godine, tako da je faktura za XII mjesec iznosila 2075 KM, za 883 zaposlenih po 2,35 KM. Usporedbom vrijednosti zaključenog ugovora i realizovanog troška, konstatovali smo prekoračenje ugovorenog iznosa za 1.458 KM. Naime, u skladu s odredbama Pravilnika o radu (član 94) definisano je da se zaštita ugrožavanja života i zdravlja na svakom radnom mjestu u BHRT-u detaljnije reguliše Pravilnikom o zaštiti na radu koji nam nije prezentovan te ne možemo potvrditi postojanje istog.

Preporučujemo rukovodstvu da preispita dosadašnje rashode za premije osiguranja i, u skladu s važećim propisima, donese odgovarajući interni akt kojim će definisati kriterije za plaćanje premije osiguranja zaposlenih primjereno okruženju u kojem BHRT obavlja svoju djelatnost.

Troškovi poštanskih i telekomunikacionih usluga: Troškovi poštanskih i telekomunikacionih usluga su iskazani u ukupnom iznosu od 422.825 KM. Odnose se na poštanske usluge (12.564 KM), telefonske usluge fiksni telefoni (140.051 KM), troškovi mobilnih telefona (127.291 KM), usluge prijenosa preko telekoma (39.868 KM) i usluge interneta (103.052 KM).

Revizijom je obuhvaćena pozicija troškova mobilnih telefona. Ovi izdaci su realizovani u iznosu od 127.291 KM ili 30% ukupnih troškova poštanskih i telekomunikacionih usluga.

Na osnovu člana 50. Statuta BHRT-a, generalni direktor BHRT-a je 2010. donio Odluku o visini naknade za troškove GSM usluga (mobitela – usluge top tim za 247 zaposlenih). Ovom odlukom je utvrđena visina mjesečne naknade za troškove korištenja GSM usluga u domenu redovnog obavljanja poslova po pojedinačnim brojevima u rasponu od 30 za zaposlenike do 150 KM za generalnog direktora. Također nam je prezentovana i odluka iz 2009. godine koja je donesena na osnovu člana 50. Statuta BHRT-a, kojom je odobrena naknada za troškove korištenja GSM usluga po pojedinačnim brojevima (mobiteli u vlasništvu fizičkih osoba – zaposlenika, članova Upravnog odbora i osoba koje obavljaju poslove za BHRT na osnovu ugovora o djelu i autorskih ugovora), a koji se koriste u poslovne svrhe. Naime, za korištenje mobilnih telefona odobren je dodatak na plaću, odnosno naknada koja se isplaćuje uz naknade za autorske ugovore, ugovore o djelu, naknade Upravnog odbora i drugo. Uvidom u fakturu za troškove mobilnih telefona za XII mjesec 2015. godine, uočili smo da se radi o uslugama Top tim i da je ukupan iznos obaveze za XII mjesec 10.117 KM. U okviru fakture za usluge top tim za XII mjesec je naglašen dio teksta u kojem je navedeno da je dospjeli dug po fakturi za XI mjesec 10.086 KM, a ukupan dug 31.499 KM.

Iz svega navedenog možemo zaključiti da su izdaci za mobilne telefone značajni te da se kumuliraju obaveze prema dobavljaču ovih usluga. Potrebno je analizirati troškove poštanskih i telefonskih usluga i preduzeti odgovarajuće aktivnosti na racionaliziranju istih.

Preporučujemo rukovodstvu BHRT-a da donese odgovarajući interni akt kojim će precizno utvrditi pozicije zaposlenih i kriterije po kojima se istim mogu u poslovne svrhe priznavati troškovi usluga mobilne telefonije. Smatramo da važeće Odluke o visini naknade za troškove GSM usluga (mobiteli) za redovno zaposlene i vanjske saradnike trebaju odgovarajuće prilagođavanje. Potrebno je razmotriti korištenje i drugih mogućnosti u poslovnom komuniciranju, a sve u cilju racionalizovanja predmetnih izdataka.

Troškovi zdravstvenih usluga (45.864 KM): U skladu s odredbama Statuta BHRT-a (čl. 99) definisano je da zaposlenik ima pravo na naknadu plaće za vrijeme bolovanja isključivo na osnovu doznaka koje izdaje ambulanta RTV doma. Daljom analizom konstatovali smo da je 2003. godine BHRT sa Zavodom za zdravstvenu zaštitu radnika u prometu zaključio Ugovor o međusobnim odnosima u postupku pružanja usluga zdravstvene zaštite. Ovim ugovorom je nastavljena poslovna saradnja u postupku pružanja usluga primarne zdravstvene zaštite i specifične zdravstvene zaštite zaposlenika (npr. sistematski pregled, vakcinacija zaposlenika protiv gripe itd.). Zdravstvene usluge pruža tim od jednog doktora, jednog medicinskog tehničara i prema potrebi mogu se uključiti i drugi specijalisti u tim, a u prostoru ambulante RTV doma. Korisnik usluga (BHRT) se obavezuje, prema odredbama ovog ugovora, da

snosi troškove tekućeg i investicionog održavanja, troškove lijekova i sanitetskog materijala potrebnog za rad ambulante, plaćanje usluga specifične zdravstvene zaštite, plaćanje troškova zaposlenika zdravstvenog tima i drugo. Kad je u pitanju plaćanje troškova zaposlenika zdravstvenog tima, tu je precizirano da se akontacijski mjesečno plaća iznos od 2.728 KM, što predstavlja 2/3 iznosa od 4.092 KM, koji predstavlja bruto plaću, topli obrok i naknadu za prijevoz jednog doktora i jednog medicinskog tehničara, a 1/3 tog iznosa plaća RTVFBiH. Konačan obračun se vrši tromjesečno u skladu s Odlukom direktora o visini boda kao i Odlukom zavoda za zdravstveno osiguranje o povećanju i smanjenju plaća i drugih troškova zaposlenih u zdravstvu. Pored ovog dijela, u fakturi mjesečnih usluga nalazi se i dio koji se odnosi na zdravstvene usluge fakturisane po cijeni od 1 KM za broj osoba kojima je usluga pružena. Tako je npr. faktura za XII mjesec iznosila 3.732 KM, od čega je 2.728 KM dio za plaće doktora i medicinskog tehničara, a iznos od 1.004 KM se odnosi na pružene usluge za 1004 radnika po cijeni od 1 KM. Prema prezentovanim informacijama, u konkretnom slučaju radi se o tome da usluge zdravstvene zaštite koriste, pored redovno zaposlenih, i penzioneri BHRT-a. Također smo uočili da je ovaj ugovor zaključen na „neodređeno“ vrijeme.

Iz svega navedenog ne može se potvrditi da postoje odgovarajući planovi i kontrole efekata davno uspostavljenog oblika zdravstvene zaštite. Iako je ovaj pristup bio prihvatljiv u nekom vremenskom periodu, postavlja se pitanje iz kojih razloga nikada nije pokrenuta analiza odredbi ovog ugovora, posebno u dijelu koji se odnosi na rok i način fakturisanja pruženih usluga. Također, nedostaje interni pravilnik koji bi jasno definisao kriterije korištenja usluga zdravstvene zaštite.

Preporučujemo rukovodstvu BHRT-a da uloži napore na rješavanju pitanja zdravstvenih usluga u skladu s važećim propisima, a u vezi sa činjenicom da se za sve zaposlene obračunava doprinos za zdravstveno osiguranje prilikom redovnog obračuna plaća zaposlenih.

Preispitati odredbe Ugovora o međusobnim odnosima u postupku pružanja usluga zdravstvene zaštite, posebno u dijelu koji se odnosi na neograničeno vremensko trajanje istog kao i odredbe fakturisanja po strukturi pruženih usluga.

Smatramo da je potrebno zauzeti stav kojim će se ponašanje u segmentu izdvajanja finansijskih sredstava za zdravstvene usluge svesti u okvire primjerene okruženju u kojem BHRT obavlja svoju djelatnost i u skladu s važećim propisima koji definišu predmetnu oblast.

Usluge podrške projekta (16.380 KM): Odnosi se na plaćene ukupno dvije fakture istom dobavljaču, od kojih se jedna u iznosu od 15.210 KM odnosi na organizovanje „event-a“ za BHRT u povodu „70 godina javnog emitovanja u BiH“ u IV mjesecu 2015. godine. Druga faktura, u augustu 2015. godine u iznosu od 1.170 KM, se odnosi na usluge podrške pri organizovanju i realizovanju koktel zabave BHRT-a.

Nismo se uvjerali da je organizovanje „event-a“ odobreno odgovarajućom odlukom rukovodstva BHRT-a niti nam je prezentovan ugovor na osnovu kojeg su ugovoreni detalji predmetne usluge.

Preporučujemo rukovodstvu BHRT-a da se sve aktivnosti koje se finansiraju iz redovnih sredstava BHRT-a planiraju, organizuju i realizuju u skladu s važećim propisima vezano za nabavku konkretnih usluga.

Troškovi usluga novinskih agencija (78.351 KM): Ovi izdaci se odnose na plaćene naknade prema više različitih novinskih agencija za usluge korištenja Generalnog servisa (pisani i fono servis). Prema prezentovanoj dokumentaciji za slučajno odabrani uzorak konstatovali smo da se plaćanje prema jednoj novinskoj agenciji vrši na osnovu

ugovora o korištenju servisa te agencije. Naime, ugovorne strane Javni RTV Servis BiH i konkretna novinska agencija su zaključile predmetni ugovor 2001. godine. U članu 5. tog ugovora je definisano da je mjesečna naknada 600 KM bez uračunatog „poreza na promet usluga“. U sljedećem članu istog ugovora je navedeno da se ugovor zaključuje na „neodređeno vrijeme“ s tim da svaka strana ima pravo raskinuti ugovor uz prethodnu najavu mjesec dana unaprijed. Uvidom u finansijsku karticu, konstatovali smo da se plaćanje vrši redovno mjesečno i u skladu s važećim sistemom obračuna PDV-a.

Iz navedenog možemo zaključiti da BHRT nije preduzimao aktivnosti na ažuriranju odredbi Ugovora o korištenju servisa konkretne novinske agencije te u tom smislu ne možemo potvrditi da je isti ugovor relevantna podloga za realizovanje i plaćanje usluga korištenja Generalnog servisa.

Preporučujemo rukovodstvu BHRT-a da analizira sve Ugovore o korištenju servisa novinskih agencija i preduzme aktivnosti na njihovom ažuriranju i prilagođavanju njihovih odredbi važećim propisima u cilju kreiranja relevantne podloge za priznavanje konkretnih rashoda.

Troškovi upotrebe službenih vozila: Ukupni troškovi upotrebe i održavanja 50 službenih vozila iznose 207.709 KM. Značajniji iznosi odnose se na izdatke za gorivo (154.888 KM), te rezervne dijelove za održavanja vozila (19.776 KM).

Internim Pravilnikom o korištenju vozila Javnog radiotelevizijskog servisa BiH regulisani su uslovi i način korištenja službenih vozila. Prema dostavljenim podacima, BHRT raspolaže voznim parkom od 50 vozila od čega posjeduje 25 vozila M1 – vozila do pet sjedišta, 14 dostavnih i kombi vozila i 11 teretnih vozila. Uvidom u prezentovane podatke o korištenju vozila može se konstatovati da su se teretna vozila tokom 2015. godine neznatno koristila. S obzirom na to da BHRT ima Informativno-tehničke centre i u drugim gradovima BiH istim su dodijeljena vozila za potrebe njihovog rada (ukupno 9 vozila), međutim, sistemski nije osigurana kontrola i obaveza izvještavanja o troškovima upotrebe i održavanja tih vozila. Navedena vozila se održavaju na način da, ukoliko se ukaže potreba, vozilo se upućuje na servis bez da se prethodno provodi procedura izbora najpovoljnijeg dobavljača. Naime, BHRT u Sarajevu ima radionicu za održavanje vozila sa stalno zaposlenim radnicima i u istoj se obavljaju određena servisiranja vozila. Za sve komplikovanije kvarove vozila se upućuju u druge servise, bez da je izvršen izbor najpovoljnijeg dobavljača.

Sagledavajući proces održavanja i upotrebe vozila, mišljenja smo da je potrebno izvršiti detaljnu analizu opravdanosti voznog parka, kao i same organizacije sektora za upravljanje voznim parkom.

8.2.4. Finansijski rashodi

Ukupno iskazani finansijski rashodi sa 31.12.2015. godine iznose 1.169.040 KM, a odnose se na rashode kamata (400.314 KM), negativne kursne razlike (762.305 KM) i ostale finansijske rashode (6.421 KM).

Rashodi kamata (400.314 KM) obuhvataju kamate po kreditu Bor Banke (1.393 KM), kamate po kreditu Intesa Sanpaolo Banke (290.909 KM), troškovi po osnovu prisilne naplate PDV-a po nalogu Uprave za indirektno oporezivanje – naknadni teret prisile u skladu sa Zakonom o postupku prisilne naplate indirektnih poreza (83.894 KM) te kamate po ostalim osnovama, koje se najvećim dijelom odnose na zatezne kamate po

računima Elektroprivrede BiH d.d. Sarajevo zbog neblagovremenog plaćanja računa za električnu energiju (24.117 KM).

Negativne kursne razlike (762.305 KM): BHRT ima značajan dio obaveza iskazan u CHF-u, te jedan dio obaveza u US dolarima (uglavnom obaveze prema EBU). Evidentirane kursne razlike se najvećim dijelom odnose na obaveze prema EBU iz prethodnog perioda. Naime, transakcije u stranoj valuti se početno vrednuju u domaćoj valuti prema kursu između KM i strane valute važećem na datum transakcije, a na datum bilansa ove stavke se ponovo vrednuju prema srednjem kursu Centralne banke BiH na taj dan, zbog čega se javljaju kursne razlike (pozitivne i negativne).

8.2.5. Ostali rashodi

U Bilansu uspjeha za period od 01.01. do 31.12.2015. godine, na poziciji Ostali rashodi i gubici, evidentiran je iznos od 4.005.427 KM. Najveći iznos (3.898.117 KM) se odnosi na rashode na osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja. Od tog iznosa, 1.517.131 KM se odnosi na ispravku potraživanja za naplaćene sudske troškove RTV takse putem prinudne naplate, a iznos od 2.195.990 KM na ispravku potraživanja na osnovu prihoda od RTV takse.

Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama (član 112), definisano je da će na osnovu razumne procjene i iskustva stečenog kroz duži period, Društvo obavljati vrijednosno usklađivanje nenaplaćenih potraživanja. Uprava će najmanje jednom godišnje odrediti adekvatnost ispravke na osnovu pregleda stanja pojedinih potraživanja, starosti potraživanja i ostalih faktora.

Na osnovu Izvještaja o izvršenom popisu sredstava i izvora sredstava, generalni direktor BHRT-a je 15.01.2016. godine donio Odluku o načinu rasknjižavanja inventurnih razlika te, između ostalog, i rashodovanja potraživanja.

8.3. Finansijski rezultat

U Bilansu uspjeha na dan 31.12.2015. godine iskazani su prihodi u iznosu od 33.924.601 KM, rashodi u iznosu od 39.200.514 KM i gubitak u iznosu od 5.275.913 KM. U narednoj tabeli je dat prikaz uporednih podataka za 2014. i 2015. godinu:

Tabela 6: Pregled prihoda, rashoda i gubitka – uporedni pokazatelji za 2014. i 2015. godinu

Red. br.	Pozicija	Iznos u KM		Indeks (3/4)
		2015.	2014.	
1	2	3	4	5
	I PRIHODI (1 do 4)	33.924.601	38.178.113	89
1	Poslovni prihodi	33.443.028	36.736.840	91
2	Finansijski prihodi	210.557	9.846	2.139
3	Ostali prihodi i dobici	201.288	1.371.219	15
4	Prihodi iz osnova ispravki grešaka iz ranijih perioda	69.728	60.208	116
	II RASHODI (5 do 8)	39.200.514	38.883.414	101
5	Poslovni rashodi	33.818.884	36.877.845	92
6	Finansijski rashodi	1.169.040	521.438	224
7	Ostali rashodi i gubici	4.005.427	1.439.590	278
8	Rashodi iz osnova ispravki grešaka iz ranijih perioda	207.163	44.541	465
	III NETO GUBITAK (I-II)	-5.275.913	-705.301	748

Ukupni prihodi ostvareni u 2015. godini su manji za 4.253.512 KM ili za 11% u odnosu na ukupne prihode ostvarene u 2014. godini. Ukupni rashodi su veći za 317.100 KM ili

za 1% u odnosu na ukupne rashode ostvarene u 2014. godini. Odnos između ukupnih prihoda i rashoda ukazuje na to da BHRT posluje sa gubitkom. Također, odnos između poslovnih prihoda i poslovnih rashoda pokazuje da BHRT ostvaruje gubitak i od poslovnih aktivnosti.

Iz prethodne tabele je vidljivo da poslovni prihodi iskazani u iznosu od 33.443.028 KM čine 99% ukupnih prihoda BHRT i da su u 2015. godini manji za 3.293.812 KM u odnosu na poslovne prihode iskazane u 2014. godini. Strukturu poslovnih prihoda čine prihodi od RTV takse 20.300.009 KM (61%), prihodi od refundacije troškova RTVFBiH 5.179.675 KM (15%), prihodi od zakupa 3.328.593 KM (10%), prihodi od usluga marketinga 3.039.659 (9%) i ostali prihodi 1.595.092 KM (5%).

Također, poslovni rashodi iskazani u iznosu od 33.818.884 KM čine 87% ukupnih rashoda BHRT i u 2015. godini su manji za 3.058.961 KM u odnosu na ukupne rashode iskazane u 2014. godini. U strukturi poslovnih rashoda najznačajnije učešće imaju troškovi plaća i ostalih osobnih primanja zaposlenih 19.589.335 KM (58%), zatim slijede troškovi poslovnih usluga (troškovi prava prijenosa, emitovanja, usluga RTV takse, zakupa poslovnih prostora, održavanja i dr.) 8.433.525 KM (25%), troškovi amortizacije 2.166.299 (6%) itd.

Međutim, i pored smanjenja poslovnih rashoda, zbog konstantnog pada prihoda od RTV takse i neriješenih poslovnih odnosa između javnih servisa, BHRT nije bila u mogućnosti da pokrije troškove poslovanja u 2015. godini.

Naime, iz godine u godinu je prisutan trend pada naplate prihoda od RTV takse s obzirom na to da dosadašnji način naplate ovih prihoda uz račune fiksne telefonije telekom operatera nije na odgovarajući način prilagođavan razvoju novih oblika elektronskih komunikacionih mreža. Naplaćeni prihodi od RTV takse preko telekom operatera u 2015. godini evidentirani su u iznosu od 13.243.015 KM i manji su za 2.571.967 KM u odnosu na prihode evidentirane po ovom osnovu u 2014. godini¹⁷.

Inkaso službe, koje prikupljaju RTV taksu od obveznika koji nisu obuhvaćeni modelom naplate putem telekom operatera, nisu uspjele u značajnom procentu da obuhvate objavljeni broj pretplatnika, na šta ukazuje i podatak da su prihodi od inkasa evidentirani u 2015. godini u iznosu od 4.879.754 KM i veći su samo za 275.143 KM od prihoda evidentiranih po ovom osnovu u 2014. godini.

Dodatni problem predstavlja neispunjavanje zakonskih obaveza vezanih za raspodjelu prihoda od RTV takse naplaćenih putem inkaso službi i prihoda od pružanja marketing usluga. Važećim propisima je definisano da su inkaso i marketinške službe javnih servisa dužne da prikupljena sredstva bez odlaganja uplate na jedinstveni račun sa kojeg se treba vršiti raspodjela u omjeru 50% BHRT, 25% RTVFBiH i 25% RTRS.

RTVFBiH je djelimično ispunjavala obavezu uplate prihoda od inkasa na jedinstveni račun, dok RTRS uopće nije uplaćivala ove prihode. Sa 31.12.2015. godine potraživanja po osnovu inkasa od RTVFBiH i RTRS iskazana su u ukupnom iznosu od 14.013.516 KM, dok je u isto vrijeme u okviru kategorije Ostalih rashoda i gubitaka najveći iznos (oko 3.700.000 KM) evidentiran po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja od inkasa za 2013. i 2014. godinu.

Napominjemo da entitetski emiteri BHRT-u fakturišu troškove organizacije naplate RTV takse putem inkaso službi (50% pripadajući dio BHRT) i isti su u 2015. godini evidentirani u iznosu od 2.666.096 KM, bez jasno i precizno definisanih parametara za obračun. Troškovi naplate RTV takse putem telekom operatera evidentirani su u iznosu od 612.393 KM (4% od naplaćene RTV takse), što ukazuje na potrebu analize

¹⁷ Prema raspoloživim informacijama, u periodu 2009–2014. godina, na teritoriji Bosne i Hercegovine je smanjen broj pretplatnika za 210.000, što je, pri važećoj tarifi RTV takse od 7,50 KM, bilo osnova za manji godišnji prihod na nivou javnog RTV sistema u ukupnom iznosu od 18.900.000 KM, od čega je dio za BHRT 50% ili 9.450.000 KM.

troškova inkaso službi i preduzimanja odgovarajućih aktivnosti u cilju njihove racionalizacije.

Nadalje, postojeća zakonska rješenja omogućavaju izbjegavanje plaćanja RTV takse, što je postala uobičajena praksa, s obzirom na to da nije propisan efikasan sistem naplate potraživanja (npr. u 2015. godini putem telekom operatera fakturisano je oko 18.319.000 KM, od čega je naplaćeno 13.243.015 KM). Zbog neusaglašenosti odredbi Zakona o javnom radiotelevizijskom sistemu BiH i odredbi entitetskih zakona o izvršnom postupku, po pitanju vjerodostojne isprave za naplatu potraživanja od RTV takse, onemogućena je naplata duga putem platnih naloga kao komunalne usluge. Potraživanja se mogu naplatiti samo u redovnoj građanskoj parnici, a što je dugotrajan proces, dok Zakon o obligacionim odnosima propisuje zastaru potraživanja radiotelevizijske stanice za upotrebu televizijskog prijemnika u roku od jedne godine. Sve navedeno u određenoj mjeri utiče na činjenicu da je prisutan izuzetno nizak stepen naplate potraživanja putem suda (u 2014. godini naplaćeno je oko 1.510.000 KM, a u 2015. godini oko 2.107.000 KM).

Prihode od marketinga javni servisi su zadržavali za sebe, odnosno naplata sredstava nije vršena putem jedinstvenog računa, što znači da nije postupano u skladu sa važećim propisima, a što u konačnici utiče i na iskazivanje prihoda u poslovnim knjigama javnih servisa. Napominjemo da odredbe Zakona o javnom radiotelevizijskom sistemu BiH i Zakona o javnom servisu Federacije BiH po pitanju raspodjele sredstava od marketinga nisu usaglašene s obzirom na to da federalni Zakon propisuje da se prihodi koje RTVFBiH ostvaruje od marketinga primarno koriste za finansiranje vlastite djelatnosti. Na sličan način, postoji neusaglašenost sa Zakonom o RTRS-u. Sve navedeno je bilo osnova za pokretanje sudskih sporova između javnih RTV servisa.

Poseban problem predstavlja fakturisanje usluga tehničkih i kadrovskih resursa prema odredbama Cjenovnika međusobnih usluga i protokola o procedurama, rokovima naručivanja, fakturisanja i plaćanja usluga između BHRT i RTVFBiH, iz juna 2006. godine, s obzirom na to da RTVFBiH osporava dio faktura, pa su po tom osnovu pokrenuti sudski sporovi u vrijednosti potraživanja od oko 10 miliona KM.

Dakle, zakonska rješenja nisu pratila promjene koje su se dešavale u poslovnom okruženju javnih RTV servisa, niti je u potpunosti osigurano dosljedno provođenje važećih zakonskih odredbi, što sve skupa u konačnici utiče na iskazivanje podataka u finansijskim izvještajima i može dovesti u pitanje trajnost poslovanja i obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti BHRT-a.

Prema podacima iz Izvještaja o novčanim tokovima, stanje gotovine na 01.01.2015. godine iznosilo je 1.098.642 KM, a na dan 31.12.2015. godine 125.217 KM. U obračunskom periodu ukupni prilivi su iznosili 29.386.767 KM, dok su odlivi iznosili 30.360.192 KM, što čini smanjenje gotovine za 973.425 KM. U strukturi priliva najznačajniji su prilivi od kupaca i primljenih avansa (28.539.080 KM) koji su za 6.609.967 KM (19%) manji u tekućoj u odnosu na prethodnu godinu. U strukturi odliva najznačajniji iznosi se odnose na isplate za plaće, naknade plaća i druga primanja zaposlenih 16.073.740 KM (53%) i isplate dobavljačima i date avanse 10.328.045 KM (34%).

Pad prihoda, odnosno pad novčanih priliva, u značajnoj mjeri utiče na likvidnost BHRT-a, odnosno na sposobnost da pravovremeno podmiruje dospjele obaveze. Na dan 31.12.2015. godine tekuća sredstva su iskazana u iznosu od 17.251.039 KM, a kratkoročne obaveze u iznosu od 26.582.746 KM.

Na dan 31.12.2015. godine ukupne obaveze su iskazane u iznosu od 30.806.282 KM, a ukupna imovina u iznosu od 42.912.913 KM, što znači da je tuđim sredstvima finansirano 72% raspoložive aktive (u pravilu bi vrijednost koeficijenta zaduženosti trebala biti 50% i niža) i da je prisutan finansijski rizik da BHRT neće biti u mogućnosti podmiriti dugovanja.

Nadalje, u Izvještaju o promjenama u kapitalu na dan 31.12.2015. godine iskazani su sljedeći podaci:

	<u>31.12.2015.</u>	<u>31.12.2014.</u>	<u>31.12.2013.</u>
Dionički kapital i udjeli u društvu sa ograničenom odgovornošću	38.086.642	38.086.642	38.086.642
Neto dobit (gubitak) perioda iskazan u bilansu uspjeha	(5.275.913)	(705.301)	
Akumulirana neraspoređena dobit/(nepokriveni gubitak)	(26.945.452)	(21.669.539)	(20.964.238)
Kapital	11.141.190	16.417.103	17.122.404

Kako je vidljivo iz prezentovanih podataka, BHRT posluje sa gubitkom, a nepokriveni gubitak krajem 2015. godine čini 71% osnovnog kapitala. Poređenjem podataka o visini kapitala i ukupne imovine dobijemo podatak da je iz vlastitog kapitala finansirano 26% raspoložive aktive (vrijednost koeficijenta vlastitog finansiranja bi trebala biti veća od 50%).

Kada je riječ o kapitalu BHRT-a, podsjećamo da je revizija ukazivala na činjenicu da u sudskom registru nije upisan podatak o visini osnovnog kapitala, niti podatak o osnivaču/vlasniku subjekta upisa i na potrebu rješavanja ovog pitanja. Međutim, po predmetnom pitanju nisu preduzimane aktivnosti.

Navedeno ukazuje na potrebu preduzimanja odgovarajućih aktivnosti u cilju osiguranja adekvatne visine kapitala, uzimajući u obzir činjenicu da pad prihoda iz godine u godinu ima tendenciju povećanja, te preduzimanje aktivnosti vezanih za upis u sudski registar podataka o visini osnovnog kapitala.

Napominjemo da je model po kojem su tri dominantna telekom operatera na teritoriji Bosne i Hercegovine naplaćivala RTV taksu bio u primjeni od 2005. godine, a da je prestao s primjenom u junu 2016. godine. BHRT je zakonodavnoj i izvršnoj vlasti podnosila informacije i prijedloge za rješavanje pitanja naplate RTV takse, odnosno za pronalaženje adekvatnog modela naplate RTV takse, a što je osnovni element finansijske održivosti javnog radiotelevizijskog sistema u Bosni i Hercegovini. Međutim, sa datumom sačinjavanja ovog Izvještaja nije bio uspostavljen novi model naplate RTV takse.

Plaćanje RTV takse je zakonska obaveza koja proizlazi iz Zakona o javnom RTV sistemu. Ističemo da ne postoji jedinstvena baza podataka o obveznicima plaćanja RTV takse (taksa na posjedovanje TV prijemnika koju trebaju plaćati sva domaćinstva i pravne osobe izuzev onih predviđenih zakonom), niti je postojećom pravnom regulativom isto precizno definisano, što također ima uticaja na visinu prihoda koji se ostvaruju po ovom osnovu¹⁸. Prihode od RTV takse BHRT je priznavao po principu naplaćene realizacije i evidentirao na osnovu izvještaja telekoma, RTVFBiH i RTRS. *Sve navedeno ukazuje na postojanje značajne neizvjesnosti u vezi s okolnostima koje stvaraju značajnu sumnju u subjektivu sposobnost nastavka vremenski neograničenog poslovanja.*

Neophodno je da nadležne institucije pronađu odgovarajuća rješenja po pitanju osiguranja sigurnih i stabilnih izvora finansiranja javnih RTV servisa, kako bi isti mogli ispuniti svoje obaveze u skladu sa relevantnim međunarodnim standardima u oblasti rada medija.

¹⁸ Prema raspoloživim informacijama, na dan 31.12.2014. godine razlika između broja domaćinstava i broja registrovanih RTV pretplatnika je bila oko 470.000, odnosno broj domaćinstava je bio za 40% veći od broja registrovanih RTV pretplatnika (oko 692.000). Navedeno upućuje na zaključak da javni RTV sistem na teritoriji Bosne i Hercegovine, na godišnjem nivou, ne ostvaruje procijenjene prihode u iznosu od oko 42.300.000 KM.

9. Bilans stanja

9.1. Aktiva

Poslovna aktiva BHRT iskazana u obrascu „Bilans stanja“ iznosi 42.912.913 KM i sastoji se od stalnih sredstava i dugoročnih plasmana u iznosu od 25.661.874 KM (neto iznos) i tekućih sredstava u iznosu od 17.251.039 KM (neto iznos).

9.1.1. Stalna sredstva

Stalna sredstva i dugoročni plasman iskazani su u neto iznosu od 25.661.874 KM, a po strukturi su iskazani u sljedećoj tabeli:

Tabela 7: Struktura stalnih sredstva na dan 31.12.2015. godine

Broj konta	Opis stalnog sredstva	Bruto vrijednost	Ispravka vrijednosti	Neto vrijednost
011	Koncesije, patenti, licence, zaštitni znaci i druga prava	2.578.667	2.034.698	543.969
013	Ulaganja na tuđim osnovnim sredstvima	367.576	342.350	25.226
015	Nematerijalna sredstva u pripremi	24.023		24.023
01	Nematerijalna sredstva	2.970.266	2.377.048	593.218
020	Zemljište	162.990	0	162.990
021	Građevinski objekti	60.570.532	41.544.533	19.025.999
022	Postrojenja i oprema	3.889.263	3.787.043	102.220
023	Alati, pogonski i uredski namještaj	30.330.967	27.935.067	2.395.900
024	Transportna sredstva	2.016.073	1.893.529	122.544
025	Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	2.709.142		2.709.142
026	Stambene zgrade i stanovi	45.297	12.435	32.862
027	Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu	0	0	0
02	Nekretnine, postrojenja, oprema	99.724.264	75.172.607	24.551.657
050	Ostala stalna materijalna sredstva u upotrebi	159.270	0	159.270
05	Ostala (specifična) materijalna sredstva	159.270	0	159.270
091	Unaprijed plaćeni troškovi (za period duži od 12 mjeseci)	357.729	0	357.729
098	Ostala dugoročna razgraničenja	0	0	0
09	Odložena porezna sredstva i dugoročna razgraničenja	357.729	0	357.729
	UKUPNO	103.211.529	77.549.655	25.661.874

BHRT nije vršio procjenu stalnih sredstava u skladu sa zahtjevima MRS 36, osim procjene imovine koja je založena kao sredstvo osiguranja vraćanja kredita (opširnije u tački Hipoteke). Tako procijenjena vrijednost nije evidentirana u poslovne knjige BHRT-a. Na kraju izvještajnog perioda ne vrši se ocjena da li je vrijednost nekog sredstva umanjena i utvrđivanje nadoknadivog iznosa za ta sredstva (MRS 36.9).

Nematerijalna sredstva: Kao nematerijalna sredstva evidentirana su prava za emitovanje programa koja se stiču na neograničen period (trajno korištenje) i ulaganja na tuđim stalnim sredstvima. Prava za emitovanje programa stečena na neograničen period se, u skladu sa računovodstvenim politikama BHRT, amortizuju po stopi od 20% i evidentiraju kao trošak u periodu od pet godina od datuma aktiviranja sredstava.

Zemljište: U poslovnim knjigama BHRT-a iskazano je zemljište u iznosu od 162.990 KM, a najznačajniji iznos se odnosi na zemljište na Bjelašnici i zemljište za RTV dom.

Tokom revizije smo utvrdili da i dalje nije riješeno pitanje imovinsko-pravnog statusa zemljišta na kojima su izgrađeni objekti (predajnici). Nisu okončane ni aktivnosti koje se odnose na rješavanje zemljišta u privatnom vlasništvu i zemljišta na koje se odnosi poseban režim (vlasništvo Šumske uprave FBiH), a na kojima su izgrađeni objekti TV pretvarača. Prema prezentovanim informacijama, stručna služba je u proteklom periodu preduzela aktivnosti na rješavanju statusa zemljišta, ali je mali broj zahtjeva okončan uknjižbom, i to u 2016. godini.

Građevinski objekti: Građevinski objekti iskazani su po sadašnjoj vrijednosti u iznosu od 19.025.999 KM, a iskazani su na više analitičkih konta, u zavisnosti od sličnosti i namjene (građevinski objekti, objekti za saobraćaj i transport, objekti za prijenos i veze, privredne zgrade i zajedničke privredne zgrade). Bruto vrijednost objekata iznosi 60.570.532 KM, a ispravka vrijednosti 41.544.533 KM.

Uvidom u evidenciju stalnih sredstava primijetili smo da su kao privredni objekti iskazane relejne zgrade, TV toranj, antenske kućice, kućice za smještaj TV pretvarača, kontejner kućice, stražarske kućice, nadstrešnice i slično, što suštinski ne predstavlja privredne zgrade, a za slične objekte su u kontnom planu predviđena odgovarajuća analitička konta.

U poslovnim knjigama BHRT-a kao građevinski objekti iskazani su i objekti za koje BHRT ne posjeduje dokaze o vlasništvu¹⁹, tokom popisa je konstatovano da objekti ne postoje ili su u vlasništvu drugih pravnih i fizičkih osoba:

- Na osnovu posjedovnog lista ili drugih dokumenata može se utvrditi da BHRT nije vlasnik imovine (imovina u Sarajevu i Kranju). Bruto vrijednost imovine za koju se može konstatovati da je evidentirana u poslovnim knjigama, iako BHRT nije upisan kao vlasnik i nije u posjedu imovine, iznosi 2.749.645 KM, ispravka vrijednosti iznosi 2.487.061 KM, a sadašnja vrijednost 262.584 KM;
- Sporan imovinsko-pravni status za pojedine objekte je također dugogodišnji problem, te je i prilikom popisa za 2015. godinu konstatovano da se radi o spornoj imovini (opširnije u tački Popis sredstava i obaveza). Bruto vrijednost ove imovine iznosi 417.632 KM, ispravka vrijednosti je 354.091 KM, a sadašnja vrijednost iznosi 63.542 KM. U ove iznose nisu uključene vrijednosti imovine za koju su u toku sudski postupci za utvrđivanje vlasništva nad imovinom (Beograd) ili su pokrenute aktivnosti na uknjižbi imovine koja je sudskim odlukama utvrđena kao imovina BHRT (Mostar)²⁰;
- U Izvještaju o popisu spornih stalnih sredstava konstatovano je da pojedini objekti koji se nalaze na popisnim listama ne postoje, a za neke objekte je konstatovano da su u vlasništvu drugih pravnih osoba. Prema podacima iz evidencije stalnih sredstava, bruto vrijednost ove imovine iznosi 704.239 KM, ispravka vrijednosti je 405.410 KM, a sadašnja vrijednost iznosi 298.828 KM.

Potrebno je do kraja dovesti aktivnosti u vezi sa utvrđivanjem i isknjižavanjem imovine na koju BHRT nema pravo vlasništva i raspolaganja, kako bi se ista iskazala istinito i objektivno u finansijskim izvještajima.

Prema raspoloživim informacijama, na dijelu poslovnih zgrada upisana je hipoteka kao sredstvo osiguranja plaćanja kredita. Pored toga, u 2016. godini je dostavljeno obavještenje Uprave za indirektno oporezivanje o pljenidbi nepokretne imovine, kojim su obuhvaćeni objekti na kojima ranije nisu upisane hipoteke po drugim osnovama, sa napomenom da će se zakonska hipoteka upisati u zemljišno-knjižni registar.

¹⁹ Status navedene imovine konstatovan je u izvještajima o reviziji za 2005. i 2006. godinu, za 2008. godinu te u izvještajima nezavisne revizije (za 2015. godinu)

²⁰ Imovina u Mostaru iskazana je u poslovnim knjigama na analitičkom kontu „Stambene zgrade i stanovi“

Hipoteke na nekretninama: Prema prezentovanim informacijama i dokumentaciji koju smo dobili od Pravne službe, BHRT ima hipoteke na sljedećim nekretninama:

- U korist UniCredit Bank d.d. Mostar uknjižena je hipoteka na nekretnini zgrade Radio i televizije površine 575 m² (parcela 532/2) koja je u vlasništvu BHRT radi osiguranja novčanog potraživanja dužnika BHRT u iznosu od 600.000 EUR sa rokom važenja garancije od 27.06.2015. god. te ostalim uslovima navedenim u Ugovoru o izdavanju bankarske garancije od 21.01.2013. i u iznosu od 1.200.000 EUR sa rokom važenja garancije od 27.06.2015. godine te ostalim uslovima navedenim u Ugovoru o izdavanju bankarske garancije od 21.01.2013. godine nalogodavca BHRT i mjeničnih dužnika RTVFBiH i RTRS. Na osnovu brisovne dozvole UniCredit Bank d.d. od 20.8.2015. god. (zbog isteka garancija po navedenim ugovorima i prestanka potraživanja) Općinski sud u Sarajevu donio Rješenje broj 065-0- DN-15-20594 od 15.09.2015. godine o uknjižbi brisanja prava zaloga na navedenoj nekretnini. Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu broj 065-0- DN-16-000 946 od 15.01.2016. godine dozvoljena je uknjižba prava (hipoteke) i rada na istoj nekretnini (zgrada Radio i televizije površine 575 m² (parcela 532/2) radi osiguranja založnog povjerioca u iznosu od 1.260.000 EUR, uvećano za kamatu, sporedne troškove, eventualne zatezne kamate i ostale uslove navedene u Ugovoru o izdavanju bankarske garancije od 24.12.2015. godine i radi osiguranja založnog povjerioca u iznosu od 540.000 EUR uvećano za kamatu, sporedne troškove, eventualne zatezne kamate i ostale uslove navedene u Ugovoru o izdavanju bankarske garancije od 24.12.2015. u korist UniCredit Bank d.d. Mostar. Svrha garancije 1.260.000 EUR je pravo emitovanja UEFA Lige šampiona, a garancije 540.000 EUR pravo emitovanja UEFA Evropske lige.
- U korist Intesa Sanpaolo Banke d.d. BiH, uknjižena je hipoteka nad nekretninom zgrada u krugu RTV doma (segmenti A, D i E ukupne površine 6.135 m²) i zemljištem i nekretninama (dio) u Donjem Moštru, općina Visoko (ukupne površine 71.124 m²), radi osiguranja novčanih potraživanja povjerioca, a po osnovu Ugovora o kreditu broj 209722/13 od 09.08.2013. godine u iznosu 5.700.000 KM i periodom otplate od 120 mjeseci. Prema informacijama koje smo dobili tokom revizije, BHRT je u toku 2016. godine prodao zemljište i objekte na lokaciji Donje Moštre, tako da je prema ZK izvatku broj 279 pravo vlasništva zemljišta i nekretnina na toj lokaciji upisano u korist kupca nekretnine. Intesa Sanpaolo Banka je u 2016. godini dala dozvolu za brisanje uspostavljenog založnog prava na navedenoj nekretnini.

Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi: Iskazan je saldo u iznosu od 2.709.142 KM koji se sastoji od zaliha opreme i investicionog materijala u skladištu (64.185 KM) i investicija u toku (2.644.957 KM).

Najznačajnija stavka u iskazanom saldu opreme i investicionog materijala odnosi se na FM antenski sistem čija vrijednost iznosi 49.534 KM. U dokumentu koji nam je prezentovan, kao razlozi neaktiviranja antenskog sistema, koji je doniran još 2005. godine, navedeno je da se od instalacije na prvobitno planiranoj lokaciji odustalo zbog neriješenih imovinsko-pravnih odnosa. Instalacija na drugoj lokaciji nije realizovana zbog, kako je navedeno, nedostatka novčanih sredstava koja nisu mogla biti osigurana za nabavku kablova i izradu nosača za montažu antenskog sistema.

U informaciji se ne navodi koliki je iznos novčanih sredstava potreban, ali kada se uzme u obzir vrijeme kada je sredstvo donirano, neprihvatljiva nam je činjenica da se

u periodu od 10 godina nisu mogla osigurati sredstva za aktiviranje antenskog sistema i njegovo puštanje u funkciju.

Prema prezentovanim informacijama²¹, dio salda na kontu „Investicije u toku“ u iznosu od 2.549.466 KM odnosi se na opremu za digitalizaciju koja nije aktivirana do kraja 2015. godine. Za preostali iznos, od čega se na kotlovnici odnosi 94.196 KM, nismo dobili obrazloženja iz kojih razloga nije aktivirana, odnosno stavljena na opremu u upotrebi. Prema podacima iz poslovnih knjiga izdaci se prenose u početnom stanju još od 2010. godine pa je potrebno utvrditi razloge zbog kojih oprema nije aktivirana, osigurati neophodne uslove za aktiviranje i obračun amortizacije.

Unaprijed plaćeni troškovi: Najznačajniji iznos se odnosi na dugoročna programska razgraničenja za programe nabavljene u inostranstvu (352.518 KM). Evidentiranje se vrši na osnovu ispostavljenih računa ino dobavljača za programe (uglavnom sportski programi) koji će se emitovati u narednom periodu (uglavnom se radi o pravu prijenosa sportskih programa – FIFA, UEFA ili nekih drugih programa i događaja). Programi koji će se emitovati u 2016. godini preneseni su na kratkoročna razgraničenja, a u godini kada se vrši emitovanje nabavljenih programa iskazuju se na troškovima.

Saldo na pomenutom kontu odnosi se na sportske programe nabavljene od Evropske radiodifuzne unije – EBU²² po fakturama iz 2014. godine u iznosu od 88.208 KM i 2015. godine (program „FIFA World Cup 2018“).

9.1.2. Tekuća sredstva

Tekuća sredstva iznose 17.251.359 KM, a struktura istih prikazana je u tabeli koja slijedi:

Tabela 8: Struktura tekućih sredstava na dan 31.12.2015. godine

Konta	Opis tekućeg sredstva	Bruto vrijednost	Ispravka vrijednosti	Neto vrijednost
1	2	3	4	5
10	Sirovine, materijal, rezervni dijelovi i sitan inv.	1.580.033	1.075.807	504.226
12	Gotovi proizvodi	226.153		226.153
15	Dati avansi	6.176		6.176
1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	1.812.362	1.075.807	736.555
20	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	125.217		125.217
21	Potraživanja od prodaje	23.201.789	11.813.214	11.388.575
23	Druga kratkoročna potraživanja	6.790.679	4.603.763	2.186.916
24	Kratkoročni plasmani	4.797		4.797
27	Potraživanja za PDV – odbitni ulazni porez	64.400		64.400
28	Aktivna vremenska razgraničenja	2.744.579		2.744.579
2	Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani	32.931.461	16.416.977	16.514.484
	UKUPNO	34.743.823	17.492.784	17.251.039

Sirovine, materija, rezervni dijelovi i sitan inventar (bruto iznos 1.580.033 KM bruto vrijednost): Zaduženja skladišta sirovina, materijala, rezervnih dijelova, autoguma i sitnog inventara vrši se na osnovu računa o nabavkama i dokumenta o zaduženju skladišta. Autogume, HTZ oprema i sitan inventar u upotrebi vode se na osnovu ličnih zaduženja zaposlenih, te se tokom popisa vrši poređenje stvarnog stanja sa listama zaduženja.

²¹ Konto „Investicije u toku“ nije obuhvaćen popisom stalnih sredstava kojim bi se mogli utvrditi razlozi zbog kojih sredstvo nije aktivirano

²² EBU-European Broadcasting Union

Na popisnim listama materijala u skladištima i u upotrebi upisane su količine koje je komisija utvrdila prilikom popisa. Iz razgovora sa članovima komisija, utvrdili smo da je osigurano unošenje tako utvrđenih količina u odgovarajuće aplikacije, nakon čega nisu odštampani dokumenti na osnovu kojih se može potvrditi da su stanja usaglašena. Prema informacijama, zbog nedostataka u postojećem softveru ne može se osigurati štampanje dokumenta iz kojeg se mogu utvrditi samo pozicije na kojima su konstatovane razlike, nego se mora štampati kompletan pregled stanja za skladište, što je za pojedina skladišta nepotrebno i nepraktično.

S obzirom na to da je lista manjkova i viškova dokaz da su popisana stanja usaglašena sa knjigovodstvenim i materijalnim podacima, preporučujemo BHRT-u da prilikom popisa osigura dokaz o usaglašavanju popisanog stanja sa knjigovodstvenim evidencijama.

Gotovi proizvodi (226.153 KM): U toku godine ostvaren je mali promet na kontu gotovih proizvoda, te je stanje na kraju godine uglavnom rezultat ranije stvorenih zaliha u skladištu gotovih proizvoda. Izvještajem o popisu zaliha konstatovano je da se na stanju nalazi 52.122 komada audiokaseta za koje je već godinama primjetno odsustvo potražnje na tržištu, tako da nemaju nikakav promet. Navedeno je da finansijska vrijednost tih kaseti iznosi 91.722 KM. Nisu dati prijedlozi šta je potrebno uraditi sa navedenim kasetama, te nije bilo smanjenja vrijednosti zaliha po osnovu obavljenog popisa.

Iz navedenog se može zaključiti da nije izvjesno da će se ukupan iznos iskazanih zaliha ostvariti prodajom ili upotrebom, pa je potrebno preispitati način evidentiranja zaliha gotovih proizvoda.

Novčana sredstva (blagajna): Prema prezentovanoj dokumentaciji u okviru grupe konta 20 – Gotovina i gotovinski ekvivalenti, iskazano je ukupno stanje u iznosu od 125.217 KM. U okviru grupe konta Ostali akreditivi evidentirani su iznosi uplaćeni sa žiro računa BHRT-a za materijalne troškove u ITC. Iskazano stanje ovog konta ukazuje na uplaćivanje većeg iznosa od potrebnog, što dovodi i do situacije prekoračenja odobrenog blagajničkog maksimuma. Problematika neažurnog pravedanja utrošenih sredstava putem pomoćnih blagajni je posljedica što u ITC nema zaposlenih koji su osposobljeni za vođenje poslova blagajne pa se sa zakašnjenjem dostavlja dokumentacija u glavnu blagajnu. Tokom revizije smo konstatovali da BHRT nema donesen interni Pravilnik o blagajničkom poslovanju, ali nam je prezentovano Uputstvo pomoćnika direktora za finansijske poslove o primjeni Uredbe o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem.

Preporučujemo rukovodstvu BHRT-a da donese interni Pravilnik o uređenju i organizaciji blagajničkog poslovanja glavne i pomoćnih blagajni.

Potraživanja od prodaje (23.201.709 KM): U grupi konta „Potraživanja od prodaje“ evidentirana su potraživanja od kupaca u zemlji u iznosu od 22.758.306 KM, potraživanja od kupaca u inostranstvu u iznosu od 443.483 KM i ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca u iznosu od 11.813.214 KM:

Tabela 9: Struktura potraživanja od prodaje na dan 31.12.2015. godine

Konto	Opis potraživanja (ispravke)	Iznos (KM)
1	2	3
21100	Kupci u zemlji	4.545.737
21150	Ostali kupci – RTV taksa	6.825.825
21170	Sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca u zemlji	10.898.953
21190	Sumnjiva i sporna potraživanja za RTV taksu	408.444
21191	Sumnjiva i sporna potraživanja za RTV taksu naplaćeno	79.347
211	Kupci u zemlji	22.758.306
21200	Kupci u inostranstvu	17.013
21290	Sumnjiva i sporna potraživanja – kupci u inostranstvu	426.470
212	Kupci u inostranstvu	443.483
	Ukupno potraživanja od kupaca	23.201.789
21900	Ispravka vrijednosti potraživanja – kupci u zemlji	10.898.953
21910	Ispravka potraživanja za utuženu RTV taksu	487.791
21920	Ispravka vrijednosti potraživanja – kupci u inostranstvu	426.470
219	Ispravka vrijednosti potraživanja	11.813.214

Od ukupnog iznosa evidentiranih potraživanja od kupaca, potraživanja po osnovu RTV takse i ostalih potraživanja od emitera po osnovu pruženih usluga iznose 20.894.695 KM, a potraživanja po drugim osnovama su evidentirana u iznosu od 2.306.824 KM. Ostala potraživanja od kupaca evidentirana su na kontima:

- Kupci u zemlji u iznosu od 808.550 KM,
- Sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca u zemlji u iznosu od 1.054.791 KM
- Kupci u inostranstvu i Sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca u inostranstvu u iznosu od 443.483 KM.

Kupci u zemlji: Po dospelosti na dan 31.12.2015. godine potraživanja od kupaca u zemlji su u kategorijama do 30 dana (493.632 KM), od 31 – 60 dana (125.053 KM) i 61 – 90 dana (66.549 KM), od 91 – 180 dana (94.639 KM) i 181 – 360 dana (78.528 KM).

Za testirani uzorak značajnijih potraživanja od kupaca (bez RTV takse) dostavljeni su nam podaci o naplati ili kompenzaciji u 2016. godini.

Sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca u zemlji se odnose na potraživanja iz prethodnih godina koja nisu naplaćena u periodu dospjeća, a ni do kraja 2015. godine. Potraživanja su prethodnih godina i u toku 2015. u potpunosti evidentirana na rashodima (uz istovremeno evidentiranje na kontu „Ispravka vrijednosti potraživanja“). U testiranom uzorku potraživanja iz kategorije sumnjivih i spornih su potraživanja koja potiču iz 1997. godine, 2001. godine, 2004. godine, 2008–2014. godine. Mada su za većinu potraživanja iz uzorka podnesene tužbe (osim za iznos od 63.853 KM koji potiče iz 2009. godine) i donesene presude u korist BHRT-a, do okončanja revizije nije realizovana naplata tih potraživanja. Prema dostupnim informacijama, po nekim presudama su preduzete radnje na izvršenju, ali je naplata i pored toga upitna jer su računi dužnika blokirani.

Sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca u inostranstvu iznose 426.470 KM. Dostavljene su nam informacije da je najveći iznos ovih potraživanja (255.092 KM) prijavljen u stečajnoj masi kupca, dok nam za ostala značajnija potraživanja nisu prezentovane informacije o aktivnostima koje su preduzete u cilju naplate.

S obzirom na visinu potraživanja koja su nastala po drugim osnovama, smatramo da je neophodno maksimalno angažovanje i korištenje svih zakonskih mogućnosti u cilju naplate potraživanja. Također smatramo da je, zbog neizvjesnosti naplate potraživanja nakon realizacije usluge, potrebno razmotriti mogućnosti koje osiguravaju efikasniju naplatu (garancije ili drugi vidovi osiguranja plaćanja), naročito kod većih vrijednosti i od kupaca sa kojima se nastavilo poslovati i nakon što prethodna potraživanja nisu naplaćena.

Druga kratkoročna potraživanja (bruto iznos 6.750.729 KM): Najznačajnija potraživanja u okviru kratkoročnih potraživanja se odnose na naplaćene sudske troškove RTV takse (2.160.491 KM) i sumnjiva i sporna potraživanja od RTV takse po osnovu inkaso naplate RTRS i RTVFBiH (4.539.408 KM). Knjiženja se vrše na osnovu dostavljenog pregleda entitetskog emitera, ali bez podataka šta se u iznosu naplaćenih sudskih troškova odnosi na RTV taksu, a šta na sudske troškove.

Kako se radi o istoj vrsti potraživanja koja su evidentirana na kontima kupaca u zemlji, preporučujemo da se izvrši preknjiženje iz grupe „Druga kratkoročna potraživanja“ na grupu „Kupci u zemlji“, uz osiguranje podataka o strukturi naplaćenih sudskih troškova radi ispravnog evidentiranja na odgovarajućim kontima.

Aktivna vremenska razgraničenja (bruto iznos 2.744.579 KM): Na kontima aktivnih vremenskih razgraničenja kao najznačajniji iznos su evidentirana programska razgraničenja za strane programe (2.394.536 KM).²³ Kako smo naveli u tački „Unaprijed plaćeni troškovi“ kod Stalnih sredstava, prava emitovanja stranih programa se evidentiraju na aktivnim vremenskim razgraničenjima u godini koja prethodi emitovanju nabavljenog programa. Značajnije stavke u saldu odnose se na prava emitovanja Evropskog prvenstva u fudbalu 2016. godine (2.061.139 KM) i na kvalifikacione utakmice reprezentacije BiH za Svjetsko prvenstvo u fudbalu 2018. godine (153.898 KM). Pomenuti iznos sa konta aktivnih vremenskih razgraničenja teretit će rashode u 2016. godini.

9.2. Pasiva

Pasiva Bilansa stanja sastoji se od stavki navedenih u sljedećoj tabeli:

Tabela 10: Pasiva Bilansa stanja na dan 31.12.2015. godine

Broj konta	Pozicija pasive	Iznos (KM)
1	2	3
3	Kapital	11.141.190
40	Dugoročna rezervisanja i odložene porezne obaveze	87.181
41	Dugoročne obaveze	4.223.536
413	Dugoročni finansijski krediti od banaka	4.162.955
414	Obaveze za kredite iz inostranstva	50.473
419	Obaveze za primljene kaucije	10.108
	Kratkoročne obaveze	26.582.746
42	Kratkoročne finansijske obaveze	496.429
43	Obaveze prema dobavljačima i za primljene avanse	17.480.050
45	Obaveze za plaće, naknade i ostala primanja	3.952.294
46	Druge obaveze	3.383.334
47	Obaveze za PDV	745.327
48	Obaveze za ostale poreze, doprinose i ostale dažbine	525.312
dio 49	Pasivna vremenska razgraničenja	664.907
495	Odložene porezne obaveze	213.353
	UKUPNO	42.912.913

²³ Data je preporuka eksternog (komercijalnog) revizora u izvještaju za 2015. godinu da se računovodstvene politike usklade sa zahtjevima standarda kod evidentiranja prava na prijenos stranih programa

9.2.1. Obaveze

Kredit: Prema prezentovanim informacijama, u 2015. godini BHRT je imao obaveze po osnovu dva kredita (obaveze su evidentirane na kontima „Dugoročni finansijski krediti od banaka“ i „Kratkoročne finansijske obaveze“).

Kredit Intesa Sanpaolo Banke: Intesa Sanpaolo Banka d.d. Sarajevo je po Ugovoru o kreditu broj 209722/13 od 09.08.2013. godine odobrila BHRT dugoročni kredit u iznosu od 5.700.000 KM na rok od 120 mjeseci. Efektivna kamatna stopa iznosi 6,53% godišnje i može se promijeniti.

Kredit je odobren za sljedeće namjene:

- do cca 1.500.000 KM za finansiranje investicija u skladu sa programom digitalizacije BHRT-a,
- do cca 4.200.000 KM za potrebe sanacije i finansijske konsolidacije BHRT-a i to cca 2.000.000 KM za izmirenje obaveze prema EBU, cca 600.000 KM za izmirenje obaveza prema satelitskom operateru EUTELSAT, cca 500.000 KM za izmirenje obaveza za PIO/MIO i iznos od cca 1.100.000 KM za izmirenje tekućih obaveza prema dobavljačima.

Kredit je osiguran hipotekom nad nekretninom zgrada u krugu RTV doma (segmenti A, D i E ukupne površine 6135 m²) i zemljištem i nekretninama (dio) u Donjem Moštru, općina Visoko (ukupne površine 71.124 m²).

BHRT je bio dužan i osigurati ove nekretnine od općeg rizika i obavezan je godišnje dostavljati banci dokaz o plaćenju premiji osiguranja.

Također, BHRT je osigurao banci i 30 bjanko potpisanih mjenica i dva bjanko potpisana transakciona naloga na teret računa BHRT kod svih banaka kod kojih BHRT ima otvorene transakcione račune, kojima je data saglasnost banci da u slučaju neizmirenja obaveza po Ugovoru ista ih ima pravo popuniti na iznos dospjelih obaveza i naplatiti sredstva u svoju korist.

Na osnovu evidencija iz Finansijske službe BHRT-a, konstatovano je da je BHRT kreditna sredstva utrošio u odobrene svrhe.

BHRT je po osnovu ovog kredita u 2015. godini izmirio obaveze po osnovu glavnice u iznosu 466.673 KM i 290.909 KM po osnovu kamate.

Ukupne obaveze po ovom kreditu sa 31.12.2015. godine iznosile su 5.790.978 KM i to na ime glavnice 4.659.384 KM (što je evidentirano na kontu 41300 – Dugoročne obaveze po kreditima u zemlji 4.162.955 KM i kontu 42400 – Kratkoročni dio kredita u zemlji u iznosu 496.429 KM) i 1.131.594 KM na ime kamate što je evidentirano vanbilansno.

Kredit Bor Banke: Bor Banka d.d. Sarajevo je po Ugovoru o investicionom kreditu od 31.10.1996. godine i Aneksu ugovora od 27.01.2003. godine odobrila kredit u iznosu od 375.326 USD na period od 20 godina uz kamatu 2% godišnje.

BHRT je po osnovu ovog kredita u 2015. godini izmirila obaveze po osnovu glavnice u iznosu od 50.042 KM i 1.393 KM po osnovu kamate.

Ukupne obaveze po ovom kreditu na dan 31.12.2015. godine prema srednjem kursu Centralne banke iznosile su 50.473 KM. Kredit je u cijelosti otplaćen sa 01.11.2016. godine.

Obaveze prema dobavljačima i za primljene avanse (17.480.050 KM): Obaveze prema dobavljačima na dan 31.12.2015. godine iznose 17.415.372 KM, a sastoje se od obaveza prema dobavljačima u zemlji (5.904.309 KM) i inostranstvu (11.511.063 KM).

Dobavljači u zemlji: Od ukupnog iznosa obaveza prema dobavljačima u zemlji na entitetske emitere se odnosi iznos od 2.340.080 KM. Obaveze prema ostalim dobavljačima u iznosu od 3.564.229 KM najvećim dijelom se odnose na obaveze iz

2015. godine (2.592.912 KM). Ostali značajniji iznosi odnose se na obaveze iz 2014. godine (348.467 KM), obaveze iz 2013. godine (247.082 KM), obaveze iz 2012. godine (204.801 KM), obaveze iz 2011. godine (77.1636 KM), te obaveze za period od 2005–2010. godine u ukupnom iznosu od 93.329 KM.

Dio obaveza prema dobavljačima je predmet sudskih sporova u kojima je BHRT tužena strana.

Dobavljači u inostranstvu: U ukupnom iznosu obaveza prema dobavljačima u inostranstvu kao obaveze prema Evropskoj radiodifuznoj uniji (EBU) na 31.12.2015. godine je iskazan iznos od 10.258.885 KM. Obaveze su iskazane u KM, na osnovu preračuna ukupnog iznosa dugovanja iskazanog u valutama u kojima su ispostavljeni računi. Na osnovu podataka o neizmirenim obavezama, konstatovali smo da su obaveze nastale u periodu od 2005. do 2015. godine. Po tom osnovu je u 2016. godini dostavljena opomena pred tužbu, a u 2017. godini (u periodu obavljanja revizije za 2015. godinu) dostavljena je i tužba EBU u iznosu od 12.198.170 KM.

Ostale značajnije obaveze iskazane prema dobavljačima u inostranstvu odnose se na Eutelsat S.A (660.412 KM), koje se prema podacima BHRT-a odnose na period od 2007. do 2010. godine i 2012. godinu.

Obaveze za plaće, naknade i ostala primanja: Sa 31.12.2015. godine ukupno stanje obaveza po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja (sumarna grupa konta 45) iskazano je u iznosu od 3.952.294 KM, od čega su obaveze za neto plaće i naknade 841.101 KM, obaveze za poreze na plaće i naknade 59.787 KM i obaveze za doprinose 3.051.406 KM (najznačajnije obaveze za MIO/PIO 2.474.371 KM). **U vrijeme obavljanja revizije stanje neizmirenih obaveza za poreze i doprinose je iznosilo 2.691.924 KM (od čega 2.403.833 KM za obaveze prema MIO/PIO)** uz napomenu da je ovaj podatak podložan stalnoj promjeni jer nastaju nove obaveze, a neki iznosi obaveza se djelimično izmiruju.

Druge obaveze (3.383.334 KM): U strukturi su najznačajnije obaveze u iznosu od 2.644.311 KM, koje se nastale po osnovu obavještenja o promjeni povjerioca za obaveze po osnovu nabavljene opreme za digitalizaciju. Potraživanja dobavljača BFE Studio und Medien Systeme GmbH u iznosu od 1.738.176 EUR preuzela je Unicredit banka iz Beča.

Dospjeće obaveza je u devet rata u periodu 2015–2019. godina, pa se po tom osnovu ove obaveze trebaju klasifikovati kao dugoročne.

Obaveze za poreze i druge dažbine (1.270.639 KM): Obaveze za neplaćene poreze i druge dažbine (grupa konta 47 i 48) na dan 31.12.2015. godine iskazane su u ukupnom iznosu od 1.270.639 KM, a odnose se na neplaćene obaveze za PDV (745.327 KM) i obaveze za ostale poreze, doprinose i ostale dažbine (525.312 KM). U okviru grupe konta 48 iskazane su obaveze za porez po odbitku (101.768 KM), naknade za šume (185.686 KM) i doprinose za turističke zajednice i ostale doprinose (237.858 KM).

Kada je riječ o predmetnim obavezama, napominjemo da nadležni organi vrše kontrolu i utvrđivanje tačnih obaveza prema važećim propisima, te da revizija u tom smislu nije vršila provjeru. Ističemo da je Uprava za indirektno oporezivanje izvršenom kontrolom u 2016. godini utvrdila obaveze za PDV zaključno sa 31.03. 2016. godine, kojim je obuhvaćena 2015. godina.

Pasivna vremenska razgraničenja (664.907 KM): Značajnije stavke u okviru pasivnih vremenskih razgraničenja odnose se na rezervisanja troškova koji pripadaju obračunskoj godini, a za koje nisu dostavljeni računi dobavljača. Na dan 31.12.2015. godine iskazana su rezervisanja troškova u iznosu od 607.614 KM, a u iskazanom stanju se nalaze i rezervisanja po osnovu spornih računa iz 2010. godine (56.840 KM) i obaveze po osnovu događaja u 2011. godini za koje dobavljači nisu ispostavili račune (46.329 KM). Ostala rezervisanja odnose se na nabavku programa i prava emitovanja (196.460 KM), troškove naplate RTV takse putem inkaso službe za decembar 2015. godine u iznosu od 192.375 KM (faktura ispostavljena u januaru 2016. godine) i razliku po fakturama iz 2015. godine za pripadajući iznos troškova naplate RTV takse (104.225 KM).

9.3. Vanbilansna evidencija

Vanbilansna aktiva iskazana je u iznosu od 1.175.387 KM, koliko iznosi i vanbilansna pasiva. Najznačajniji iznos se odnosi na kamate po dugoročnom kreditu, koji po otplatnom planu dopijeva u narednim godinama. Godišnji iznos kamate po dugoročnom kreditu se sa vanbilansne evidencije prenosi na konta u okviru kratkoročnih finansijskih obaveza.

10. Popis sredstava i izvora sredstava

Odlukama direktora formirane su komisije za popis stalnih sredstava, stanja u skladištima, novčanih sredstava, potraživanja i obaveza. Uputstvom o redovnom popisu sredstava i obaveza, detaljnije su definisani poslovi i zadaci komisija, vrijeme obavljanja popisa i rokovi za dostavljanje izvještaja i ostala pitanja koja se odnose na popis. Doneseno Uputstvo odnosi se na 2015. godinu, a uputstva sličnog sadržaje donose se za svaku godinu pojedinačno. *Iz tih razloga sugerišemo rukovodstvu BHRT-a da razmotri donošenje dokumenta (uputstva) kojim će se urediti opća bitna pitanja za obavljanje popisa, nevezano za konkretnu godinu, a da se pojedinačnim odlukama o formiranju komisija utvrde rokovi za obavljanje popisa i dostavljanje izvještaja.*

Nakon izvršenog popisa sačinjen je Izvještaj Centralne popisne komisije o redovnom popisu sredstava i izvora sredstava za 2015. godinu, koji je dostavljen Upravnom odboru, generalnom direktoru BHRT-a i pomoćniku generalnog direktora za finansije. U pojedinačnim zapisnicima komisija nisu utvrđeni manjkovi i viškovi sredstava, te su dati prijedlozi za rashod na osnovu kojih su donesene odluke o rashodu i isknjižavanju iz knjigovodstvene evidencije:

- Stalna sredstva sadašnje vrijednosti u iznosu od 7.732 KM,
- Zalihe u magacinima u iznosu od 114.503 KM,
- Sitan inventar, HTZ oprema i autogume u upotrebi u iznosu od 87.274 KM.

Na osnovu dostavljene dokumentacije o provođenju popisa utvrdili smo sljedeće nedostatke:

- Popisom nisu obuhvaćena sva konta u okviru klase stalnih sredstava i dugoročnih plasmana na kojima je iskazano stanje na dan 31.12.2015. godine. Radi se o kontima na kojima se evidentiraju nematerijalna sredstva (015), nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi (grupa 025, osim zaliha opreme i investicionog materijala koji je popisan kroz skladište) i unaprijed plaćeni troškovi (dugoročni plasmani). Mada se na navedenim kontima vode knjigovodstvena stanja, a ne sredstva koja se mogu fizički vidjeti i potvrditi postojanje (zbog čega se i zovu nematerijalna), svrha popisa u konkretnim slučajevima je utvrđivanje opravdanosti pojedinih salda koja su iskazana u

knjigovodstvu. Popis nematerijalnih sredstava je predviđen Uputstvom o obavljanju popisa, te se može konstatovati da ovaj dio popisa nije usaglašen ni sa internim aktima BHRT-a;

- U pojedinačnim izvještajima komisija konstatovano je da pojedini objekti i oprema ne postoje, te da postoje određene sporne stavke evidentirane na popisnim listama. Navedene konstatacije u zapisnicima, međutim, nisu navedene u Izvještaju Centralne popisne komisije kako bi o njima bili upoznati rukovodstvo i upravljačka struktura BHRT-a (ukoliko već nisu upoznati sa navedenom problematikom). Sporne stavke i imovina koja ne postoji nisu predloženi za isknjižavanje iz poslovnih knjiga;
- Komisija za popis sporne imovine navela je da ta sredstva predstavljaju problem koji godinama nije riješen, sačinjen je pregled imovine sa spornim pravno-imovinskim statusom, i napomenula da komisija nije vršila fizički popis, nego je stanje utvrđivala na osnovu dokumentacije. Komisija nije dala prijedloge u vezi sa spornom imovinom, a iz odluke o imenovanju komisije za popis spornih sredstava se ne može ni utvrditi šta je konkretno zadatak ove komisije i da li treba da predloži otpis imovine, način rješavanja i slično;
- Iz dokumentacije o radu komisija za popis stalnih sredstava i skladišta ne može se utvrditi na koji način je izvršeno sravnjenje popisnog (stvarnog) stanja sa knjigovodstvenim stanjem jer nedostaje izvještaj o utvrđenim razlikama (količinski i vrijednosno). U zapisniku Centralne popisne komisije navedene su vrijednosti predloženih rashoda, ali bez rekapitulacije ukupne vrijednosti sredstava prije rashoda, po vrstama sredstava koja su predmet popisa;
- Nije izvršen popis otvorenih stavki za sva potraživanja i obaveze, utvrđivanjem specifikacija koje služe za iskazivanje knjigovodstvenog stanja, te nisu utvrđeni ni ostali elementi utvrđeni internim uputstvom o vršenju popisa. Tako npr. nisu popisana sva konta u okviru grupe „Kupci u zemlji“, obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja (konta grupe 45), obaveze prema fizičkim osobama (grupa 46), pasivna vremenska razgraničenja (grupa 49). Navedena konta su u izvještaju komisije navedena u zbirnim iznosima koji odgovaraju saldu na dan 31.12.2015. godine.

U odlukama o rezultatima popisa navedeno je da će se imenovati posebne komisije za prikupljanje rashodovanih sredstava i njihovu likvidaciju (prodaju putem licitacije, poklon, uništenje i slično). Na osnovu dostupnih informacija, do okončanja revizije BHRT-a (februar 2017. godine) nije izvršena likvidacija rashodovanih sredstava po inventuri za 2015. godinu.

Imajući u vidu bit i suštinu popisa, tj. da se popis sredstava i izvora sredstava vrši sa ciljem da se utvrdi stvarno stanje te da se iskazana knjigovodstvena stanja u poslovnim knjigama svedu na stvarna stanja utvrđena popisom, preporučujemo BHRT-u da se organizaciji i pripremi svih aktivnosti kod provođenja popisa pristupi dosta ozbiljnije kako bi isti bio završen efikasno i u skladu sa relevantnim propisima. Navedeno podrazumijeva kompletnu pripremu svih faza popisa i praćenje realizacije procesa popisa kao i finalnih knjiženja svođenja knjigovodstvenog stanja na stvarno stanje utvrđeno popisom.

11. Nabavke

U skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, BHRT je izradio Plan javnih nabavki za 2015. godinu i isti objavio na web stranici. Prema prezentovanim podacima BHRT-a, tokom 2015. godine izvršena su 52 postupka javnih nabavki, od toga 10 otvorenih postupaka, 18 konkurentskih postupaka, 21 direktni postupak te 3 pregovaračka postupka. Ukupna vrijednost zaključenih ugovora iznosi 855.359 KM, što u odnosu na planiranu vrijednost 1.199.561 KM predstavlja 71% realizacije budžeta za javne nabavke. Određene postupke poništio je Ured za razmatranje žalbi BiH (osiguranje imovine, osiguranje zaposlenika, osiguranje od autooodgovornosti i kasko osiguranje), dok za neke planirane postupke nisu ni pokrenute procedure kao što su nabavka elektromaterijala, elektronske komponente, prijelazni kablovi i konektori, Sony rezervni dijelovi, LCD monitori, usluge prijema, prijenosa i uručenja pismonosnih pošiljki i dr. U toku godine provedeni su postupci javnih nabavki koji nisu planirani u ukupnom iznosu od 64.524 KM, od čega je najznačajnija nabavka motornog vozila u vrijednosti od 35.600 KM.

Procedure izbora najpovoljnijeg dobavljača nisu se provodile za nabavku usluga servisa vozila, nabavku bonova za zaposlene (183.000 KM, 13.520 KM) koji su iskorišteni u prodavnicama Konzuma, Sarajevo, putem kompenzacije – ustupanjem marketinškog prostora. Također, nabavke koje su se provele putem kompenzacije odnosile su se i na nabavku motornog vozila.

Postupke javnih nabavki provodila je Služba za komercijalne poslove BHRT-a. Za svaki postupak nabavke imenuje se komisija koja se sastoji od stalnih članova iz navedene službe, koji pripremaju tendersku dokumentaciju u pogledu općih uslova, te stručnih/tehničkih osoba koje se imenuju u zavisnosti od predmeta nabavki. Bez obzira na utvrđeni Plan javnih nabavki, služba komercijale neće započeti postupak javne nabavke ukoliko ne pristigne zahtjev/inicijativa za nabavkom od sektora za čije potrebe su planirane konkretne nabavke.

Uvidom u realizaciju ukupno pokrenutih postupaka javnih nabavki te testiranjem procedura pojedinih postupaka javnih nabavki (nafta i naftni derivati, nabavka provajdera mjerenja gledanosti na području, nabavka usluga kopiranja na kopiraparatom postavljanim u BHRT, nabavka aviokarata, nabavka HD videomiksera, rezervni dijelovi za motorna vozila, nabavka motornog vozila) uočeni su određeni nedostaci samog procesa javnih nabavki u BHRT-u koji se odnose na sljedeće:

- ne postoji dokumentovani trag samog procesa planiranja nabavki niti postoje precizna i argumentovana opravdanja, objašnjenja iskazanih potreba za nabavkom robe, usluga i radova. Nismo se mogli uvjeriti da je planirani budžet, tj. plan javnih nabavki, rezultat prethodno provedenih analiza iskorištenosti resursa i projekcije budućih potreba za određene namjene. Nabavke se planiraju na način da se često preslikavaju planovi donijeti prethodnih godina, bez ozbiljnih analiza potreba;
- kod pojedinih postupaka javnih nabavki (nafta i lož-ulje) iako se u samom nalogu za nabavkom, koji je ujedno i inicijativa za pokretanje postupka, navodi da ne postoji potreba da se nabavi traženi predmet nabavke, on se ipak iskazuje u tenderskoj dokumentaciji/tehničkoj specifikaciji i isti ugovara;
- u pojedinim slučajevima se kod podkriterija za vrednovanje ponude (način i uslovi plaćanja) ostavlja mogućnost bodovanja sa nula bodova;

- kod nabavke robe i usluga za koje se ne može precizno odrediti stvarna količina ne predviđa se sklapanje okvirnih sporazuma nego se zaključuju ugovori o javnim nabavkama;
- okvirni sporazumi se zaključuju u visini procijenjene vrijednosti nabavke, a ne u visini najpovoljnije ponude.

Za sve nabavke robe, usluga i radova provoditi procedure u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Prilikom izrade Plana javnih nabavki posebnu pažnju posvetiti balansu potreba i mogućnosti finansiranja istih. Odobreni Plan javnih nabavki treba da bude osnova i inicijativa za pokretanje postupaka javnih nabavki, imajući u vidu raspoloživa sredstva, u cilju unapređenja efikasnosti sistema javnih nabavki u BHRT.

Kako bi se izbjeglo bodovanje sa nula bodova neophodno je prilikom pripreme tenderske dokumentacije, u pogledu sastavljanja kriterija za dodjelu ugovora i samog bodovanja, postaviti minimalne uslove ispod kojih se ponude neće uzimati u razmatranje.

U slučajevima kada je zbog prirode predmeta nabavke i drugih objektivnih razloga veoma teško unaprijed odrediti tačnu količinu, potrebno je predvidjeti okvirnu količinu predmeta nabavke sa mogućnošću zaključenja okvirnog sporazuma. Na ovakav način BHRT izbjegava rizik o ispunjenju obaveza u pogledu ugovorene količine u slučajevima kada iz dokazivih razloga nema opravdane potrebe za tačno utvrđenim i ugovorenim količinama.

Ugovore o javnim nabavkama i okvirne sporazume zaključivati na ukupnu cijenu ponuđenu u ponudi ponuđača kojem se dodjeljuje ugovor, a ne na osnovu procijenjene vrijednosti nabavke.

Nabavka programskih sadržaja od nezavisnih producenata: Prema Zakonu o javnom radiotelevizijskom sistemu Bosne i Hercegovine, član 29. stav (3), najmanje 10% od vremena emitovanja, izuzimajući informativne emisije, sportski program i marketinške oglase, javni RTV servisi moraju naručiti od nezavisnih producenata. Nabavka programskih sadržaja se realizovala od nezavisnih proizvođača programa na način da se uglavnom radilo o nastavku saradnje sa nezavisnim proizvođačima programa kojim se produžavalo emitovanje programskih sadržaja. Kada se ugovori cijena emitovanja serijala, pravi se kalkulacija vrijednosti marketing usluga u tom iznosu (kompenzacija) u skladu sa važećim cjenovnikom, koju odobravaju rukovodilac marketinga i generalni direktor BHRT-a. Realizacija ugovora se odvija na osnovu ispostavljanja međusobnih faktura između BHRT-a i nezavisnog ponuđača. U ugovorima je ostavljena mogućnost dobavljačima programa kao ugovornoj strani da prodaju ustupljeni marketinški prostor trećim osobama, što je uglavnom bila praksa. Služba za marketing prati realizaciju ugovora i pravi izvještaj o realizovanim marketing uslugama.

Iako su nabavke ovih usluga izuzete od primjene Zakona o javnim nabavkama BiH (Aneks II dio C Zakona o javnim nabavkama), mišljenja smo da ovakav način nabavke programa od nezavisnih ponuđača ne osigurava adekvatan nivo transparentnosti.

Preporučujemo BHRT-u da nabavke programskih sadržaja učine dostupnim svim zainteresovanim potencijalnim proizvođačima programa, što bi unaprijedilo transparentnost nabavke, a sve u cilju osiguranja adekvatne vrijednosti za uloženi novac.

Nabavka usluga istraživanja i mjerenja gledanosti TV programa za 2016. godinu: Na javni poziv, upućen preko portala javnih nabavki, javio se samo jedan ponuđač

„Audience Measurment“ d.o.o. koji je, kako smo informisani, jedina pravna osoba na tržištu BiH koja je mogla ponuditi navedenu uslugu. Ponuđač je u svojoj ponudi od 18.12.2015. godine za navedene usluge iskazao cijenu od 95.940 KM. U priloženoj dokumentaciji, ponuđač je dostavio i listu realizovanih ugovora sa drugim medijskim kućama iz koje je vidljivo da je istu uslugu prodavao po daleko manjim cijenama u odnosu na onu ponuđenu BHRT-u. Primjera radi, RTVFBiH je istu uslugu platila 50.000 KM, a RTRS 54.000 KM. Skrećemo pažnju na to da su, iako se radi o entitetskim emiterima, i FTV i RTRS dobile uslugu mjerenja gledanosti na cjelokupnoj teritoriji Bosne i Hercegovine.

Sve navedeno upućuje na mogućnost iskorištavanja monopolskog položaja ponuđača svjesnog da je jedini pružalac usluga ove vrste. Komisija za javne nabavke nije tražila pojašnjenje tako visoke cijene za uslugu, te je predložila sklapanje ugovora.

Dodatna otežavajuća okolnost je i to da je nabavka planirana u decembru tekuće godine, zanemarujući rizik od potencijalnog neuspjeha nabavke koji bi doveo do toga da BHRT ne bi raspolagala informacijama gledanosti na osnovu koje se određuje cijena za pružanje marketing usluga.

Preporučujemo BHRT-u da se prilikom planiranja i provođenja procedura javnih nabavki rukovodi principima štedljivosti i ekonomičnosti. Javne nabavke pokretati na vrijeme kako bi se rizik od potencijalnog neokončanja postupka i posljedice prouzrokovane istim svele na najmanji mogući nivo.

12. Sudski sporovi

U evidencijama BHRT-a nalazi se veliki broj postupaka, većinom parničnih, ali i izvršnih. U 116 sporova, BHRT je na strani tužioca odnosno tražioca izvršenja.

Najveći utuženi iznos je u sporu protiv RTVFBiH pokrenut 2008. godine, u početnom iznosu duga od 1.878.926 KM koji je kasnije u postupku opredijeljen na 8.315.345 KM. Konačni utuženi iznos biti će poznat nakon vještačenja vještaka finansijske struke pred Sudom BiH. BHRT je utužio i iznos od 5.761.954 KM protiv RTRS-a u toku 2014. godine, a radi naplaćene i zadržane takse, također pred Sudom BiH.

Oba navedena predmeta su još uvijek u postupku, a u trenutku pisanja ovog izvještaja, navedeni postupci su skupa sa drugim postupcima međusobnih potraživanja, a koji su pokrenuti nakon 2015. godine, objedinjeni u jedan postupak pred istim sudom. BHRT u ovom postupku zastupa punomoćnik – advokat.

Revizija je utvrdila da je postupanje BHRT-a u određenom broju postupaka neadekvatno. Značajan broj sporova je u izvršnom postupku duži vremenski period. Prema prikazanim podacima, od 116 postupaka 49 je izvršnih postupaka koji nisu provedeni.

Ukupan iznos nenaplaćenih potraživanja koja su u postupku izvršenja je 672.738 KM. Navedeni iznos ne obuhvata zatezne kamate. Troškovi postupaka također nisu uključeni u navedeni zbir.

Uglavnom se radi o tome da su transakcijski računi izvršenika blokirani, a nismo se uvjerali da je BHRT predložio da se izvršenje provede nad imovinom izvršenika. Po ovim postupcima BHRT nije preduzimao sve potrebne radnje u cilju njihovog konačnog zaključenja namirivanjem.

Nadalje, određeni broj postupaka je duži period bez pomaka. U ove postupke se ubrajaju postupci po žalbi, postupci koji su odlukom drugostepenog suda vraćeni na ponovno odlučivanje, izvršni postupci, postupci u kojima se čeka zakazivanje pripremnog ročišta kao i postupci u kojima se očekuje sudska odluka. Na upit o razlozima za navedenu situaciju, revizija nije dobila odgovor. BHRT je u malom broju

slučajeva upućivao urgencije sudovima ili na bilo koji drugi način postupao u smislu nastavka postupaka.

Kada su u pitanju postupci u kojima je BHRT tužena strana, prema dostavljenim podacima broj istih je 30. Zbir svih utuženih iznosa, prema dostavljenoj tabeli, je 9.000.266 KM. U ovu sumu ne ulaze zatezne kamate.

Spor sa najvećim iznosom potraživanja prema BHRT-u kao tuženom je pokrenut 2011. godine od strane RTRS-a u iznosu od 5.484.086 KM. Navedeni spor je objedinjen u jedan postupak pred Sudom BiH. Također, napominjemo da je RTRS 09.02.2015. godine opredijelio svoj protutužbeni zahtjev pred Sudom BiH protiv BHRT-a na 8.855.329 KM, ali da podatak o navedenom nije sadržan u dostavljenim tabelarnim pregledima o sudskim sporovima tokom revizije.

Potrebno je spomenuti i spor sa MG Film d.o.o., a u kojem je navedeni pravni subjekt po osnovu kršenja autorskih prava utužio BHRT za iznos od 1.047.348 KM. Tužilac je prije pokretanja spora tražio isplatu dugovanja koju je BHRT odbio. Predmet se trenutno nalazi na Općinskom sudu u Sarajevu, a punomoćnik BHRT-a je obavijestio službu za finansije BHRT-a o potrebi rezervacije sredstava za isplatu, s obzirom na to da procjenjuje mogući neuspjeh u sporu. Uzimajući mišljenje punomoćnika kao relevantno, može se utvrditi da je u ovom slučaju očigledan nedostatak adekvatnih kontrolnih mehanizama.

Kada su u pitanju radni sporovi, prema podacima klijenta, istih je ukupno tri, od kojih je samo jedan opredijeljen na vrijednost spora u visini od 10.000 KM.

Posebnu kategoriju sporova predstavljaju sporovi zbog povrede autorskih prava i klevete. BHRT je za ovu vrstu sporova angažovao punomoćnika – advokata. Tabelarni pregled postupaka prikazuje 7 sporova ukupne vrijednosti 345.500 KM. Najveći utuženi iznos, a radi klevete, opredijeljen je na 200.000 KM, a nakon donošenja prvostepene presude kojom je zahtjev tužioca usvojen na iznos od 1.800 KM, a sa preostalim dijelom odbijen, predmet je trenutno u žalbenom postupku. Drugi postupak po visini tužbenog zahtjeva, a zbog povrede autorskih prava, u iznosu od 101.500 KM je u drugostepenom postupku odbijen kao neosnovan. Pokrenut je izvršni postupak radi naknade troškova. *Na osnovu izvršene revizije, utvrđene su određene slabosti i nedostaci u vezi s postupanjem sa sudskim sporovima, od kojih ističemo sljedeće:*

- klijent nije imao uredne evidencije o parničnim i drugim sporovima koji se vode na sudu;
- praćenje postupaka, u svim fazama, je dodatno otežano brojem postupaka.
- dostavljeni pregledi sudskih sporova neadekvatno prikazuju stanje u vezi s ovom problematikom;
- BHRT nema sistem ili procedure praćenja sporova u smislu pravovremenog preduzimanja radnji u toku postupaka. Kao posljedica toga, neki postupci traju više godina, a ovo je posebno izraženo u izvršnom postupku;
- nije uspostavljen sistem za praćenje i procjenu rizika u vezi s parničnim postupcima;
- nedostatak kontrolnih mehanizama ima za posljedicu to da se ne vrši procjena uspjeha u sporu, nakon donošenja prvostepene presude ili eventualno prije pokretanja spora, što predstavlja rizik za dodatne troškove u slučaju neuspjeha i nakon ulaganja redovnih pravnih lijekova. Ovo se ne odnosi na sporove u kojima BHRT zastupa punomoćnik – advokat;

- BHRT nema sistem i organizaciju koji bi omogućili efikasno, pravovremeno i ekonomično praćenje i postupanje u parničnim postupcima. Ovo se ne odnosi na postupke u kojima BHRT zastupaju punomoćnici.

U cilju nadilaženja uočenih nedostataka preporučujemo sljedeće:

- ***Uvođenje preciznih evidencija o svim sporovima BHRT. Evidencije je potrebno redovno ažurirati.***
- ***Pravovremeno i efikasno postupanje u svim fazama parničnih i izvršnih postupaka mora biti prioritet.***
- ***Unaprijediti komunikaciju unutar sektora za pravne poslove kao i komunikaciju između menadžmenta BHRT i Pravnog odjela.***
- ***Uvođenje kontrolnih mehanizama u smislu procjene uspjeha u parnicama kako bi se izbjegla mogućnost gubitka dodatnih sredstava.***
- ***Posebnu pažnju posvetiti sporovima velikih vrijednosti te pružiti podršku pravnom sektoru u vođenju ovih postupaka.***

13. IT sistem

BHRT je osigurao tehničku infrastrukturu na kojoj je implementiran određen broj projekata značajnih za funkcionisanje. Implementacija projekta digitalne televizije je najznačajnija aktivnost koja je realizovana u 2015. i 2016. godini. Informacioni sistem se sastoji od složene komunikacione infrastrukture, sa velikim brojem servera i radnih stanica na kojima radi niz razvijenih aplikacija i baza podataka. Kompleksan sistem zahtijeva stalnu optimizaciju, stručno administriranje i efikasnu razmjenu podataka, kako bi bio kvalitetan i siguran. Za navedeno je neophodna stalna edukacija kadrova, koja se ne provodi, usklađivanje sistema sa standardima i provođenje internih kontrola. Veći dio sistema administrira i kontroliše BHRT, ali postoji i dio sistema koji održavaju vanjski pružaoci usluga. Utvrđeno je da je informacioni sistem prilično zastario u određenim segmentima. Za prethodno opisani sistem nisu bila raspoloživa potrebna budžetska sredstva, što može biti uzrok lošije funkcionalnosti i neželjenih zastoja informacionog sistema. Kako nema investicija u ovom segmentu, rukovodstvo organizacije ne usmjerava, ne prati i ne ocjenjuje korištenje informacionih tehnologija u organizaciji u cilju ispunjavanja misije organizacije. Strategija razvoja je bazirana na segmentu digitalizacije i kao takva ne pokriva kompletan informacioni sistem. Pored toga, strategija u postojećim uslovima nema ostvarive ciljeve i ne sadrži buduće zahtjeve/potrebe za ljudskim resursima. Godišnji planovi rada nisu u skladu sa strategijom jer se uslijed nedostatka budžeta aktivnosti pomjeraju.

Postoje određene smjernice upotrebe i funkcionisanja informacionog sistema, ali ne postoje odobrene politike i procedure koje čine regulatorni okvir za IT. Nisu napisane i formalno odobrene procedure koje uređuju ključne aspekte poslovanja kao što su: upravljanje podacima, upravljanje rizikom, informaciona sigurnost, upravljanje promjenama, poslovni kontinuitet i sl. Kreirana je studija rizika, ali ne postoji poseban okvir za upravljanje rizikom. Provode se određene preventivne aktivnosti, ali se IT rizikom ne upravlja. Imajući sve prethodno u vidu, postoji rizik da informacione tehnologije ne pružaju ili da neće pružati efikasnu podršku poslovnim procesima.

Između zastarjelih segmenata sistema izdvajamo informacioni sistem za naplatu RTV takse. Kompletno aplikativno rješenje rezultat je rada zaposlenih u BHRT-u, ali je tehnologija u kojoj je aplikacija implementirana već izvjesno vrijeme prevaziđena. Hardverska infrastruktura na kojoj aplikacija i baza podataka rade je veoma stara.

Veoma mali broj zaposlenih u BHRT-u raspolaže znanjima neophodnim za stručno administriranje i nadograđivanje postojećeg sistema. Navedeno upućuje na to da se ovdje radi o veoma bitnom sistemu za čije funkcionisanje procjenjujemo visok rizik.

Tokom 2015. godine je implementirana nova aplikacija za marketing i programsku shemu koja je unaprijedila segment kreiranja programske sheme i kontrole emitovanja marketinga. Programska shema, zajedno sa marketingom, se sada unosi i obrađuje na jednom mjestu kroz novu aplikaciju. Nakon finalizacije programske sheme u pomenutoj aplikaciji, ista se ponovo unosi u Cinergy aplikaciju odakle se vrši dalja kontrola i emitovanje programa. Nakon emitovanja programa, iz Cinergy aplikacije se štampaju realizovane programske sheme koje se ručno uparuju sa finalnim sadržajem iz aplikacije za marketing i programsku shemu. Na taj način se provjerava i potvrđuje da je emitovana odobrena programska shema zajedno sa marketingom.

Shodno navedenom dajemo sljedeće preporuke:

- ***Kreirati strategiju razvoja koja obuhvata sve segmentne informacionog sistema sa adekvatnim i ostvarivim ciljevima.***
- ***Godišnje planove rada i realizaciju istih uskladiti sa strategijom razvoja.***
- ***Kreirati plan završetka servera i ključnih segmenata informacionog sistema. Omogućiti pravovremenu realizaciju nabavke neophodnog hardvera u skladu sa usvojenim Planom zamjene opreme. Takvim načinom nabavke smanjiti rizike funkcionalnosti sistema, koje može uzrokovati zastarjela oprema, i osigurati stabilan rad vitalnih dijelova sistema.***
- ***Osigurati stalnu obuku i konstantu edukaciju IT kadrova i omogućiti kvalitetno administriranje sistema i efikasnost u radu. Time smanjiti zavisnost BHRT-a od eksternih pružalaca usluga.***
- ***Kreirati i usvojiti politike i procedure koje će pokriti ključne segmente IT poslovanja i koje će činiti regulatorni okvir za IT.***
- ***Pokrenuti implementaciju novog rješenja za naplatu RTV takse koje će obuhvatiti segmente hardvera i softvera. Omogućiti migraciju podataka sa starog na novi sistem.***
- ***Omogućiti automatsko (programsko) uparivanje sadržaja emitovanog iz Cinergy aplikacije sa finalnim sadržajem kreiranim u aplikaciji za marketing i programsku shemu. U skladu sa mogućnostima, implementirati interfejs putem kojeg bi se sadržaj iz aplikacije za marketing i programsku shemu automatski prenosio u Cinergy aplikaciju, čime bi se smanjila mogućnost greške kod ručnog unosa.***

14. Korespondencija

BHRT je u ostavljenom roku dostavio komentare na Nacrt izvještaja o finansijskoj reviziji za 2015. godinu. U komentarima su uglavnom data dodatna pojašnjenja i obrazloženja vezana za iskazano mišljenje i sadržaj izvještaja kao i preduzete aktivnosti po određenim segmentima poslovanja nakon 31.12.2015. godine.

Shodno tome, u ovom izvještaju nisu izvršene suštinske promjene u odnosu na Nacrt izvještaja, ali je dopunjen ili korigovan tekst u pojedinim dijelovima izvještaja (uglavnom poglavlja koja se odnose na prihode i rashode) u cilju još jasnije prezentacije kometara, nalaza i preporuka. Sadržaj revizionog mišljenja nije mijenjan u odnosu na Nacrt izvještaja.

Detaljan odgovor na dostavljene komentare na Nacrt izvještaja o reviziji, dostavljen je rukovodstvu BHRT-a uz konačan Izvještaj o finansijskoj reviziji za 2015. godinu.

Rukovodilac Odjela za
finansijsku reviziju – vođa tima

Nedžad Hajtić, viši revizor

Rukovodilac Odjela za
finansijsku reviziju – rukovodilac
revizije

Miro Galić, viši revizor

Rukovodilac Odjela za razvoj,
metodologiju i kontrolu
kvaliteta

Dragoljub Kovinčić, viši revizor

Sarajevo, 07.04.2017.
Broj prot.: 401-456/17

www.bhrt.ba

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BOSNE I HERCEGOVINE
Hamdije Ćemerlića 2/13, Sarajevo

01, 02, 03, 07, 09

N/R Gosp. Dragan Vrankić, generalni revizor

10.04.17.

Poštovani,

01-07-16-1-233-1/17

Razmotrili smo dostavljeni nam nacrt izvještaja o obavljenoj reviziji BHRT za 2015. godinu, te nalazimo za shodno da Vam dostavimo obrazloženja vezano za iskazano mišljenje i izvještaj, kao i da vas izvijestimo koje aktivnosti su poduzete u periodu od 31.12.2015. godine do danas, te Vas molimo da isto uvažite prilikom izražavanja Vašeg konačnog mišljenja.

Odjeljak Skretanje pažnje, strana 4.

U nacrtu ste pozicionirali prvo Skretanje pažnje, a nakon njega Osnov za mišljenje. Molimo Vas da zamijenite pozicije Skretanja pažnje (strana 4) i Osnova za mišljenje.

Obrazloženje: Iza mišljenja sa rezervom, treba da stoji Osnov za mišljenje, a nakon toga Skretanje pažnje. Ovo je bitno jer je Osnov za mišljenje u direktnoj vezi sa izražavanjem mišljenja, a skretanje pažnje nije.

Odjeljak 4.1. Interna revizija i finansijsko upravljanje i kontrola, strana 15.

Komentar: Zakon o internoj reviziji (SL. Glasnik br.: 27/2008,32/12) u članu 2., stav 2. reguliše uspostavu jedinica interne revizije u institucijama koje se finansiraju iz javnih sredstava ili javnim preduzećima koja u strukturi kapitala imaju 50 % plus jednu akciju (dionicu) državnog kapitala.

Članom 6., stav a) definisano je da izvršavanje aktivnosti interne revizije institucija BiH organiziraju jedinica interne revizije uspostavljena u okviru organizacije iz člana 1. Ovog zakona, koje ispunjavaju jedan od kriterija iz člana 7. ovog Zakona.

Član 7. ovog zakona prije izmjena u 2012. godini glasio je: „Svaka organizacija obavezna je da uspostavi jedinicu (odjeljenje) interne revizije ukoliko ispunjava kriterije koje definiše CHJ uzimajući u obzir sljedeće faktore: ukupan godišnji budžet, broj zaposlenih, kompleksnost transakcija, stepen rizika koji je uključen.

Izmjenama Zakona u 2012. godini (član 6. i 7.) izvršavanje aktivnosti interne revizije u organizacijama iz člana 1. Zakona obavlja jedinica interne revizije uspostavljena u okviru organizacija koja ispunjava kriterije definisane od strane CHJ.

Izmijenjeni član 7. stav 1. glasi: „Uspostavljanje jedinice (odjeljenja) interne revizije iz člana 6. ovog zakona vršit će se na bazi kriterija koje definiše CHJ uzimajući u obzir i sljedeće faktore. „

Kriteriji za uspostavu jedinice interne revizije objavljeni su u 2012. godini (Sl, glasniku br. 49/2012) u obliku Odluke CHJ. Prema kriterijima navedenim u Odluci o kriterijima za uspostavu jedinice interne revizije, član 9., definisana je obavezu javnih preduzeća na sljedeći način: „javna preduzeća, u smislu člana 2., stav 2. Zakona, dužna su da se obrate CHJ, kako bi se izvršila procjena ispunjenosti uslova i neophodnosti uspostave interne revizije u tim organizacijama.

Pravilnikom o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH (SL. Glasnik 81/2012) definiše da sve osobe koje obavljaju poslove u vezi s vršenjem funkcije interne revizije koja su u momentu uspostavljanja ovog pravilnika zaposlena u nekoj od organizacija iz člana 2., stav 2. Zakona obavezna su da ispune uslove iz člana 6. do 31.12.2014. godine, što pored ostalog uključuje i nepostojanje sukoba interesa u skladu s članom 13. Zakona.

Dakle, Pravilnik o zapošljavanju internih revizora u institucijama je ostavio mogućnost da organizacije zadrže postojeće uposlenike na radnim mjestima ukoliko su iste do 31.12.2014. godine na tom radnom mjestu bile duže od tri godine, jer član 13. Stav a) zakona kaže: ako je interni revizor bio zaposlen kao rukovodilac u organizaciji kod koje vrši reviziju u posljednje tri godine.

Odjel interne revizije je osnovan u 2010. godini. Na radno mjesto rukovodioca interne revizije je postavljen uposlenik koji je do tada obavljao poslove rukovodioca službe računovodstva u trajanju od dvije godine. U skladu s članom 8. Pravilnika o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH na dan 31.12.2014. godine je proteklo četiri godine i dva mjeseca tako da u momentu revizije ne postoji sukob interesa jer ga sam zakon ograničava na 3 godine, a Pravilnik o zapošljavanju internih revizora u institucijama, članom 8. ostavio je mogućnost osobama koje su već na mjestu internog revizora da taj uslov ispune do 31.12.2014. godine.

Molimo vas da u skladu s naprijed navedenim izvršite ispravke u dijelu naziva rukovodioca i postojanja sukoba interesa jer u momentu revizije ga nije bilo, a u kontekstu je napisano kao da i sada postoji.

Na strani 15, pasus drugi, zadnja rečenica navodite :“Aktivnosti koje je do sada vršila interna revizija nisu zasnovane na propisanoj metodologiji rada interne revizije.“

Metodologije rada i obavljanja interne revizije definisane su Priručnikom za interne revizore objavljenim 2012. godine. Od početka svog rada Odjel je postupao po međunarodnim standardima interne revizije, a objavljivanjem navedenog Priručnika maksimalno nastojao da svoje aktivnosti uskladi s navedenim pravilnikom u kojem su definisane metodologije. Od početka u odjelu se izrađuje: studija rizika, strateški i godišnji plan rada, koji se dostavljaju UO BHRT-a na usvajanje. Sačinjava se godišnji izvještaj o radu i isti dostavlja UO BHRT-a na usvajanje. Svaka pojedinačna revizija je pripremljena maksimalno moguće na način definisan Priručnikom za interne revizore i svaki izvještaj sadrži sve bitne elemente. Na uvid ste dobili sve tražene pojedinačne izvještaje i godišnji izvještaj o radu u 2015. godini u kojem su detaljno obrazloženi razlozi i način promjene plana rada interne revizije. Interna revizija je nastojala da postupa po metodologijama, ali ova aktivnost nije verifikovana od strane CHJ (kako stoji u Priručniku) da je u skladu s metodologijama koje su propisane u samom Priručniku, a da bi isto mogla potrebno je izvršenje radnji koje ste već naveli (Pribavljanje saglasnosti CHJ).

Molimo Vas, ako je moguće, u skladu s onim što ste imali na uvid o radu odjela da u vašoj naprijed navedenoj rečenici iza riječi „nisu“ dodate „u potpunosti“ kako bi rečenica glasila: „Aktivnosti koje je do sada vršila interna revizija nisu u potpunosti zasnovane na propisanoj metodologiji rada interne revizije.“ U potpunosti razumijemo Vaše navode i slažemo se s njima, ali ova izmjena nam je bitna zbog slike koju stvara korisnik izvještaja. Oni koji ne poznaju dobro ovu oblast mogu steći uvjerenje da sama interna revizija nije htjela da radi ili nije znala da radi u skladu s metodologijama interne revizije.

Odjeljak 3. Postupanje po preporukama iz Izvještaja o obavljenoj reviziji za 2008. godinu, Neralizovane preporuke, paragraf 14., strana 14.

Odgovor: BHRT je na preporuku Revizije iz 2008. izvršio temeljitu promjenu Cjenovnika usluga marketinga, te reducirao skale, količinu, obim i osnovu za odobravanje popusta. Postoje samo dvije osnove za odobravanje popusta:

- Količina potrošnje (obim potrošnje)
- Avansna uplata, koja je ujedno i vrsta osiguranja naplate realizovane usluge.

Prilikom definisanja Cjenovnika uvažavali smo tržišne okolnosti i praksu JS iz regiona posebno HRT-a koji je Javni Servis i članica EU. (cjenovnik HRT, za komparaciju, se može naći na web site-u: www.hrt.hr).

Odjeljak 6.2. Unutrašnja organizacija

Strana 19, pasus drugi navodite : „upoznati smo kako je BHRT započeo proces izrade nove organizacije i sistematizacije radnih mjesta. Međutim uvjerali smo se da je ovaj proces na samom početku.“

Komentar : Na vaše traženje dostavili smo vam materijale koji opisuju sadržaj nove organizacione strukture, te okvirni prijedlog Pravilnik o organizaciji usvojen od strane UO BHRT-a. Ovaj proces nije na samom početku, kako ste naveli. Kako smo Vam objasnili, a sažeto dali i u pismenoj formi, radi se o uvođenju multimedijalnog sistema proizvodnje u BHRT-u, a ne o klasičnoj promjeni organizacije i sistematizacije. Do vašeg dolaska, što vam je i prezentirano BHRT je imao izrađenu organizacionu šemu, te pravilnik o organizaciji s izrađenim katalogima organizacijskih jedinica s ciljevima i razradom opisa organizacijskih jedinica. Proces izgradnje nove organizacione strukture je u fazi definisanja novih poslovnih procesa i utvrđivanja vrste i broja potrebnog stručnog kadra.

Molimo vas da ovo prepravite te u preporuci uz dati odjeljak navedete da je proces započet, a ne kako ste napisali da BHRT treba da započne taj proces. Izgradnja multimedijalnog sistema emitovanja je započeta na način kako je to u medijima u okruženju , te dio koji je BHRT završio za manje od godinu dana u drugim medijima je trajao i do pet godina. Proces je obiman i zahtjevan i nije na početku nego u završnoj fazi utvrđivanja poslovnih procesa i broja potrebnih radnih mjesta s njihovom strukturom i kao takav definisan s ciljem postizanja efikasne organizacione strukture.

Strana 19, pasus treći, u prvoj rečenici boldirani dio navodite : Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta u BHRT-u nije definisan potreban broj.... „

Komentar: Molimo da iza riječi „u BHRT-u “ dodate „ usvojeni u 2008. godini „

Strana 19, pasus treći, u prvoj rečenici iza boldiranog teksta navodite: „Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta definisana su brojna radna mjesta koja u osnovnoj plaći imaju raspon koeficijenata vrednovanja, a isti opis poslova i radnih zadataka.

Komentar: Od ukupno sistematizovanih 1021 radno mjesto u sistematizaciji BHRT-a iz 2008. godine 73 radna mjesta su u rasponu koeficijenata, te se kao takvo ne može smatrati brojnim mjestima, te vas molimo da „brojna“ brišete jer iz konteksta rečenice korisnik može steći pogrešno uvjerenje, a to su samo 72 radna mjesta od ukupno 1021 sistematizovano.

Strana 19, pasus treći, treća rečenica iza boldiranog dijela navodite: „pravilnikom je predviđeno da se zaposlenici mogu rasporediti na radna mjesta za koja se traži viši stepen stručne sprema od one koju zaposlenik posjeduje, a ova odredba se često primjenjuje u praksi. „

Komentar: Činjenica je da je ova odredba postoji u pravilniku, član 6. i 7. pravilnika i ista je primijenjena samo kod postavljanja uposlenika u momentu izrade sistematizacije, tj. u 2008. godini. Ova odredba nije primjenjivana u praksi narednih niti 2015. godine u kojoj ste vršili reviziju u BHRT-u.

Molimo vas da izvršite ispravku u ovom dijelu brisanjem navoda „a ova odredba se često primjenjuje u praksi“.

Strana 19, pasus treći, predzadnja rečenica navodite: „ nije utvrđen način i postupak ostvarivanja prava zaposlenika u slučajevima obavljanja poslova drugog radnog mjesta.“

Komentar: Činjenica je da ovaj postupak nije detaljno regulisan internim aktom u odnosu na zakonsku odredbu, ali u 2015. godini nije bilo slučajeva u kojima su uposlenici ostvarivali prava naknada obavljanja drugog radnog mjesta osim na način definisan zakonom.

Odjeljak 6.4. Odnos BHRT-a sa zakonodavnom i izvršnom vlašću BiH, strana 21.

Smatrate da BHRT treba uložiti više napora na realizaciji zaključaka Parlamentarne skupštine.

Obrazloženje: Zaključak Parlamentarne skupštine Doma naroda BiH da se pristupi racionalizaciji broja radnih mjesta u BHRT-u se kontinuirano sprovodi. Dokaz za poštivanje zaključka Parlamentarne skupštine BiH je smanjenje broja uposlenih na 842, što je najmanji broj uposlenih na BHRT-u od njegovog osnivanja do današnjeg dana.

Odjeljak 8.1.2. Prihodi od zakupa, preporuke - strana 30.

Obrazloženje: Sastavni dio svakog potpisanog ugovor o zakupu sadrži specifikaciju opreme i usluga sa cijenama u skladu sa cjenovnikom PEP-a. Cjenovnik Sektora PEP sadrži pojedinačne cijene za sve navedene usluge i isti je dostupan na WEB portal www.bhrt.ba.

Za svaki ugovor o zakupu na koji je ostvaren popust postoji saglasnost UO BHRT-a.

Zakupoprimac ima mogućnost podnošenja zahtjeva za dobivanje popusta koji razmatra UO BHRT-a i donosi odluku o odobrenju popusta.

Cijena zakupa poslovnog prostora za treća lica je utvrđena I ista se primjenjuje po formuli osnovna cijena (iz Cjenovnika usluga za RTVFBiH) *12% * koeficijent 3.

Odjeljak 8.1.3. Prihod od marketinga, dio 3 – popusti, strana 31.

Obrazloženje: Potrebno je naglasiti da agencijski popust isključuje oglašivački popust (ne mogu se sabirati), te da "popust lojalnosti" ima za cilj zadržati potrošnju oglašivača na minimalno istom nivou kao u prošloj godini (u minimalnom iznosu od 300.001 KM). Cilj popusta je zadržavanje nivoa prihoda od oglašavanja u situaciji konstantnog pada nivoa budžeta kompletnog tržišta, uslijed pojave ekstremne penetracije regionalnih TV stanica, koje emituju program s marketingom, kroz kabl operatere (FOX grupa, Sport klub, RTL, itd.), te zadržati nivo tržišnog učešća.

Dokument kojim se utvrđuje vjerodostojnost podataka o potrošnji je zvanični (službeni) mail emitera kojim drugom i trećem emiteru dostavlja nivo potrošnje agencije i oglašivača koje zastupa. Oglašivač koji ne ispuni budžet ili ne zadrži njegovu visinu biva zadužen (primjer: oglašivač Podravka).

Odjeljak 8.1.3. Prihod od marketinga, Avansni popusti , strana 31-32.

Obrazloženje: Avansni popusti se odobravaju samo za uplate prije "prvog emitovanja". Agencija dostavlja emiterima dokaze o uplatama NA SVA TRI emitera (uplatnice banke) po osnovu izdatih predračuna na pismeni zahtjev agencije. Agencija ostvaruje pravo na popust u skladu sa visinom kumulativno uplaćenih sredstava na sva tri emitera od dana naznačenog na uplatnici (PRIMJER U PRILOGU). Agencije imaju pravo na avansni popust tačno za emitovanja u vrijednosti koja je uplaćena. U slučaju da npr. imaju avansne uplate samo za dio emitovanja, ta faktura se dijeli na dva dijela: faktura za dio usluge na koju ostvaruju pravo na avansni popust i faktura za dio na koji ne ostvaruju pravo na popust (na njoj se ne obračunava popust).

Odjeljak 8.1.3. Prihod od marketinga, Izjave oglašivača

Obrazloženje: Visinu ukupnog godišnjeg budžeta /potrošnje oglašivača i njegovu ukupnu potrošnju na tržištu Emiteri provjeravaju putem nezavisnog monitoringa za ukupno realizovanu količinu oglašavanja svakog od oglašivača na Emiterima i oglašavanja na ukupnom tržištu. Na taj način se nepobitno utvrđuje procentualna količina realizovanog oglašavanja po svakom od oglašivača.

Odjeljak 8.1.3. Prihod od marketinga, provjere navoda iz izjave oglašivača

Obrazloženje: U dijelu 8 opisan je način na koji se nepobitno vrši provjera navoda iz izjave oglašivača. Procentualna količina oglašavanja na Emiterima iz monitoringa mora biti ista ili veća od obavezujućeg procenta potrošnje oglašivača po izjavi. U slučaju da nije ista dolazi do zaduženja.

Odjeljak 8.1.3. Prihod od marketinga, preporuka na kraju

Obrazloženje: Dobavljač je ujedno i oglašivač agencije na koju je preneseno potraživanje i koji se oglašava na BHRT-u, a koji bi ostvario istu visinu popusta i da nije bilo asignacije. Znači, asignacija mu nije donijela nikakve dodatne pogodnosti, na koje inače ne bi imao pravo.

Postoje veliki oglašivači (međunarodni) koji se oglašavaju isključivo putem odabrane agencije na tržištu (regionalnom ili lokalnom), te je nemoguće da se oglašavaju putem direktnih ugovora sa medijskim kućama. Iz tog razloga je rađena asignacija. Da bi se klijent mogao oglašavati na BHRT-u.

Napominjemo da se ovdje radi o novčanim bonovima - ekvivalentima novca.

Odjeljak 8.1.3. Prihod od marketinga, analiza i preispitivanje visine popusta

Obrazloženje: Pri izradi Cjenovnika usluga marketinga, BHRT se vodi prevashodno tržišnim principima, a u skladu sa tržišnim učešćem. Tržište se konstantno analizira (kako oglašivača, tako i medija) te se na osnovu promjena i prilagođavamo. Potrebno je napomenuti da je tržište neuređeno, sa visokim stepenom oglašavanja putem TV stanica iz regiona, za koje se ne iskazuje prihod u BiH. Prilikom izrade Cjenovnika usluga marketinga druga vodilja su nam prakse i iskustva iz regiona. Upoređujući Cjenovnike Javnih emitera u BiH i regionu uočljivo je da smo mi reducirali broj, obim i količinu popusta u odnosu na region. Suštinski tržišta oglašavanja se dijele na cjenovno preferirajuće (klijenti preferiraju "čistu" cijenu) i tržišta gdje klijenti preferiraju popuste. Poenta je ista. Klijent će platiti onu vrijednost koja je na tržištu najniža po jedinici oglašavanja. I u regionu i kod nas preovladavaju klijenti iz druge kategorije.

Odjeljak 8.2.1. Troškovi zaposlenih

Komentar: Kroz prezentiranje troškova zaposlenih BHRT-a, u jednom momentu se opisuje da je u BHRT-u prisutna praksa da se od priliva finansijskih sredstava prioritarno izmiruju doprinosi za zdravstvo, nezaposlenost i doprinosi za PIO/MIO zaposlenih koji su u *statusu zaposlenika na bolovanju*.

BHRT je kroz dostavljenu dokumentaciju prilikom Revizije kao i usmenim informacijama potvrdio da se doprinosi nisu isplaćivali redovno, te da se isplate doprinosa dijelom odnose i na isplate doprinosa za zaposlenike ali samo one *koji odlaze u penziju*, kako bi bili u mogućnosti da ostvare to pravo.

Međutim za zaposlenike koji su na bolovanju, plaća se obračunava i uplaćuje zajedno kao i za sve zaposlenike BHRT-a, bez ikakve privilegije i prioriternih isplata doprinosa.

Nije nam jasno na koji način i na osnovu koje dokumentacije (ili usmene informacije) su isplate doprinosa za zaposlenike koji su na bolovanju vezane za prioritetne isplate doprinosa, koje se u izvještaju navode kao praksa koja takođe uzrokuje neravnopravnost ostalih zaposlenih.

Odjeljak 8.2.1. Troškovi zaposlenih

1. Strana 5, Osnov za suzdržano mišljenje i strana 37, tačka 8.2.1. Nacrta izvještaja, podnaslov Proces zapošljavanja i interni premještaj

Komentar: Prijem uposlenika je izvršen po sili zakona, tj ispunjenjem uslova iz člana 36., Stav 2) Pravilnika o radu i člana 16., stav 4) Zakona o radu. Zbog neriješenog finansijskog stanja i niza problema u poslovanju BHRT godinama prijem uposlenika u stalni radni odnos vrši se samo u izuzetnim slučajevima. Zahtjevi rukovodilaca proizvodnje o specifičnim zanimanjima i hitnosti angažovanja osoba sa specifičnim zanimanjima ne mogu se ignorisati i uposlenici se moraju angažovati zbog procesa proizvodnje. Da ne postoji sila zakona BHRT ne bi izvršila prijem uposlenika kao ste naveli.

Smatramo bitnim istaknuti da sadašnji menadžment BHRT-a nije zasnovan nijedan novi radni odnos po bilo kojem osnovu.

2. Na strani 35, prvi pasus, zadnja rečenica navodite: „Međutim, ne možemo potvrditi da li se radi o popunjenom ili sistematizovanom broju zaposlenih“

Komentar: U pravilniku o sistematizaciji uposlenika BHRT-a član 2. stav 2. i 3. jasno navode o kojem broju uposlenika se radi.

Član 2. navedenog Pravilnika glasi:

„Ovom Sistematizacijom radnih mjesta utvrđuje se: naziv radnog mjesta, vrsta i stepen stručne spreme, potrebno radno iskustvo, posebni uvjeti potrebni za obavljanje poslova radnog mjesta, kratak opis poslova, osnovne odgovornosti, način provjere stručnih i drugih sposobnosti, trajanje radnog vremena, u slučaju da se za obavljanje poslova određenog radnog mjesta sa zaposlenikom zaključuje ugovor o radu sa nepunim radnim vremenom i pripadajući platni razred – koeficijent složenosti posla.

Broj izvršilaca potrebnih za obavljanje poslova radnih mjesta utvrđenih ovim Pravilnikom, utvrđuje se Godišnjim planom kadrova BHRT u ovisnosti od programsko produkcionih planova i finansijskih mogućnosti BHRT.

Broj izvršilaca predviđenim ovim Pravilnikom predstavlja brojno stanje trenutno uposlenih u BHRT.“

Sistematizacijom radnih mjesta utvrđuje se vrsta radnih mjesta, a planom kadrova potreban i stvarni broj uposlenika. Iz naprijed navedenog člana (stav 3.) jasno je da je predviđeni broj

izvršilaca 1021, a istovremeno to je bio i broj stvarnih izvršilaca. Dakle, početnom sistematizacijom predviđeno je 1021 radno mjesto i isto je kao takvo bilo i popunjeno. Sistematizovani broj je isti, a stvarni broj je iz godine u godinu smanjivan. Iako BHRT nije svake godine izrađivao potreban broj kadrova isti je od početno sistematizovanog broja uposlenika smanjen do 31.12.2015. godine na 883 uposlenika, na dan 31.12.2016. godine broj uposlenika je 849, dok na dan 01.04.2017. godine taj broj iznosi 842 uposlenika, odnosno manje za 138 od sistematizovanog i početnog broja uposlenih.

Dakle, 1021 uposlenik je sistematizovani i stvarni broj uposlenika u 2008. godini, te vas molimo da tako i navedete. Sistematizovani broj je ostao isti, a broj stvarno uposlenih se smanjio za 172.

3. **Na strani 35, treći pasus, navodite:** „Početkom 2008. godine donesen je pravilnik o Plaćama i naknadama zaposlenika BHRT-a kojim je uređen način utvrđivanja i isplate plaća, naknada i drugih primanja zaposlenika BHRT-a. Potom su donesena još dva pravilnika o izmjenama pravilnika o plaćama i naknadama uposlenika od kojih jedan u 2012. godini. Istom je dodata odredba uvođenja menadžerskog ugovora o radu sa generalnim direktorom, direktorima sektora BHT1 i BHR1 i pomoćnika generalnog direktora za razvoj.

Odgovor BHRT-a: Izmjenom pravilnika o plaćama i naknadama uposlenika samo je izvršena izmjena koeficijenta pomoćnika generalnog direktora za razvoj i nije dodata odredba uvođenja menadžerskog ugovora za direktore BHT1 i BHR1, te pomoćnika generalnog direktora za razvoj.

S obzirom na to da nije došlo do izmjene pravilnika koju ste naveli, te da su vam dostavljeni svi pravilnici i izmjene, te ugovori o radu iz kojih se vidi da nijedan osim ugovora sa generalnim direktorom nema status niti elemente menadžerskog ugovora, odnosno jasno se vidi da se radi o ugovorima o radu, molimo vas da izvršite izmjene u ovom dijelu izvještaja u skladu sa dostavljenim dokumentima.

4. **Dalje, na strani 35, treći pasus (4-ta rečenica), navodite:** „Pravilnikom o izmjenama Pravilnika o plaćama i naknadama zaposlenika BHRT-a iz 2016. godine u članu 50. Koji definiše uvećanje/umanjenje plaće, izmjena se odnosi na mogućnost isplaćivanja novčane nagrade-stimulacije u vidu povećanja plaće do 20 % o čemu odlučuje generalni direktor na prijedlog rukovodioca najviših organizacionih cjelina BHRT-a do donošenja posebnog pravilnika o načinu i kriterijima za uvećanje/umanjenje plaća zaposlenika BHRT-a.“

Komentar: Izmjenom člana 50. Pravilnika u 2016. godini nije uvedena mogućnost povećanja plaće za 20 %. Mogućnost stimulacije od 20 % je postojala po članu 50. I u

pravilniku prije izmjene, ali pod drugačijim okolnostima. Izmjena pravilnika u 2016. godini se odnosila na način isplate stimulacije. U početnom pravilniku mogućnost donošenja Odluke o stimulaciji uposlenika imali su svi rukovodni uposlenici BHRT-a što je onemogućavalo mogućnost kontrole od strane Generalnog direktora koji rukovodilac je donio odluku o stimulaciji i koji je to ukupan iznos koji su rukovodioci odobrili bez znanja Generalnog direktora. Izmjena je izvršena u dijelu da samo najviši rukovodioci mogu dati prijedlog, a konačnu Odluku donosi Generalni direktor s ciljem kontrole donesenih odluka o isplaćenim stimulacijama.

Molimo vas da ovo obrazloženje uvažite u konačnom oblikovanju vaših zabilješki. Iz vašeg postojećeg navoda korisnik izvještaja može steći uvjerenje da mogućnost stimulacije nije postojala do 2016. godine., te da izmjena nije izvršena iz razloga kontrole isplata stimulacije što je bio ključni cilj izmjena.

5. **Strana 35, četvrti pasus, navodite:** „Revizijom smo konstatovali da se internim monitoringom Pravilnika o plaćama i naknadama zaposlenika BHRT-a jedino dolazilo do zaključka da je potrebno vršiti korekcije na više u vezi sa visinom prvobitno dodijeljenih koeficijenata, kao i uvođenjem mogućnosti isplaćivanja novčane nagrade-stimulacije. Prethodno nisu sačinjavane odgovarajuće analize opravdanosti ovog pristupa. „

Komentar : Internim monitoringom se došlo do zaključka za korekciju naviše samo za pozicije Pomoćnika generalnog direktora za razvoj. Najviše rukovodne i upravljačke strukture BHRT-a su opravdanost ovog povećanja je u ključnoj ulozi ove pozicije u tehničko tehnološkom razvoju i samom procesu digitalizacije proizvodnih kapaciteta, gdje u formiranju multimedijalnog deska BHRT-a i cjelokupnom procesu digitalizacije ova radna mjesta su dobila na značaju u svim medijskim kućama i imaju ključnu ulogu uvođenja i razvoja multimedijalnog sistema proizvodnje uz podršku digitalizacije, te konačan proizvod BHT1 i BHR1 predstavlja sinergiju programsko-produkcionih rukovodnih odluka, odnosno njihova uloga je podjednako značajna. Izmjenom pravilnika nije uvedena mogućnost stimulacije kako smo obrazložili u komentaru pod tačkom 2..

Molimo Vas da ovaj pasus izmijenite uvažavajući komentare date pod tačkama 1. i 2. i 3. ovog dijela.

6. **Na strani 38 (peti - zadnji pasus) i 39 (prvi pasus) navodite:** „... Konstatovali smo da se skala koeficijenta složenosti poslova kreće u rasponu od 1 za NSS do 7,7 za VSS. U okviru kategorije stručne sprema su definisani različiti koeficijenti složenosti. Navedena skala se ne primjenjuje na menadžerske ugovore o radu sa generalnim

direktorom (17,94), direktorima sektora BHR1 i BHT1, pomoćnika generalnog direktora za razvoj i internog revizora (9,9). Iz navedenih koeficijenata u primjeni nije moguće pouzdano utvrditi kriterij koji utječe na dodjelu koeficijenta složenosti poslova. Napr. Složeni poslovi, u nekim slučajevima iako slični, se definišu kao najsloženiji“

Komentar: Menadžerski ugovor o radu ne sadrži koeficijent složenosti poslova. Cifra koju ste naveli je relativna vrijednost preračuna apsolutne vrijednosti menadžerskog ugovora i ova relativna vrijednost je promjenljiva ovisno od zaključene vrijednosti menadžerskog ugovora. Prema internim pravilnicima koeficijenti za direktora sektora BHR1 i BHT1, pomoćnika generalnog direktora za razvoj i internog revizora su definisani u samom pravilniku, te istim nije definisano niti se primjenjuje zaključivanje menadžerskog ugovora sa direktorima sektora BHR1 i BHT1, pomoćnika generalnog direktora za razvoj i internog revizora. Za sva navedena radna mjesta se zaključuje ugovor o radu od čega su u skladu sa Statutom BHRT-a radna mjesta direktora sektora BHT1 i BHR1 mandatne pozicije.

Dakle, Pravilnikom o plaćama i naknadama plaća definisana je skala koeficijenta složenosti poslova od 1 za NSS do 7,7 za VSS. Pored ove skale definisan je koeficijent 9,9 koji se odnosi na radna mjesta direktora sektora, BHR1 i BHT1, pomoćnika generalnog direktora za razvoj i internog revizora.

U skladu sa Pravilnikom o sistematizaciji i Pravilnikom o plaćama i naknadama uposlenika samo sa generalnim direktorom BHRT-a se zaključuje menadžerski ugovor o radu, a za sva ostala radna mjesta za koja je definisan koeficijent složenosti poslova BHRT zaključuje ugovore o radu u skladu sa Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta i Pravilnikom o plaćama i naknadama plaća.

Molimo Vas da u ovom dijelu izvršite izmjene, te da uz nazive pojedinačnih radnih mjesta ne navodite koeficijente složenosti poslova iz sljedećih opravdanih razloga:

U skladu sa Zakonom o radu u institucijama BiH i Zakonom o plaćama u institucijama BiH sva prava i obaveze uposlenika iz radnog odnosa regulišu se općim aktom poslodavca, pa tako i koeficijenti složenosti poslova i vrijednost boda.

Koeficijent složenosti poslova u BHRT-u su znatno veći od koeficijenata definisanih u Pravilniku o plaćama institucija BiH, a s druge strane vrijednost boda je znatno manja u odnosu na vrijednost boda prema odluci Vijeća ministara koja se primjenjuje u institucijama, što je sve opet u skladu sa odredbama Zakona. Uzimajući u obzir transparentnost izvještaja Ureda za reviziju institucija BiH molimo Vas da u vašem izvještaju ne vezujete koeficijente vrednovanja pojedinačno za određena radna mjesta zbog mogućnosti stvaranja pogrešne slike kod korisnika izvještaja, te stvaranja mogućnosti manipulacije i povezivanja koeficijenata u BHRT-u sa vrijednosti boda u institucijama s obzirom na to da se iz samog izvještaja korisnik ne može zaključiti da koeficijenti i vrijednost boda nemaju nikakvu

dodirnu vezu sa koeficijentima definisanim za institucije BiH iako i BHRT svoje poslovanje uređuje u skladu sa Zakonom o radu u institucijama BiH. S obzirom na to da navođenje koeficijenata vrednovanja uz pojedinačna radna mjesta nije imalo utjecaj na formiranje vašeg mišljenja niti date preporuke, molimo vas da iz naprijed navedenih razloga isto ne navodite.

7. Na strani 39 (treći pasus)

Komentar: Vezano za vaše navode u datom pasusu, a odnose se na odredbe Pravilnika po kojem postoji mogućnost rasporeda uposlenika SS na VSS mjesta dajemo dodatno pojašnjenje:

U BHRT-u kao i u drugim medijskim kućama postoje specifična zanimanja kao što su snimatelji, montažeri, realizatori za koje nije oduvijek postojalo VSS zvanje, nego su se ovi kadrovi obučavali u televiziji i stekli sposobnosti obavljanja ovih poslova. Obzirom da sada postoje smjerovi na fakultetima scenskih umjetnosti kao što su režija, montaža i ostalo, BHRT je u uslovima za ta radna mjesta morala da stavi VSS, a pri tome na tržištu nije imala dovoljno tog kadra, a s druge strane u BHRT-u je već bio veliki broj uposlenika sa ovim zanimanjima koji su stekli znanje i iskustvo na ovim poslovima. BHRT je uradila isto kao što rade sve medijske kuće, te na ova radna mjesta uposlila postojeće uposlenike sa višegodišnjim radnim stažom na tim poslovima i izvršila umanjenje koeficijenta za 20 %. BHRT je bila primorana na ovu alternativu, u protivnom bi u jednom momentu imala sistematizovana radna mjesta VSS za koja ne može naći dovoljan broj uposlenika, a s druge strane imala veliki broj uposlenika koji znaju obavljati specifične poslove, a ne može ih rasporediti na data radna mjesta jer nisu VSS. Važna napomena je da BHRT nije ovaj uslov predvidio kao mogućnost za ostala zanimanja, osim zanimanja koja su definisana kao specifična zanimanja, te uposlenike koji su imaju više od 20 godina radnog staža i u momentu izrade sistematizacije, tj. u 2008. godini bili na tom radnom mjestu.

Odjeljak 8.2.1. Troškovi zaposlenih, strana 41.

Komentar: U dijelu gdje piše "medijske kuće", treba da stoji "marketinške agencije", jer su potpisnici osim Konzuma na Ugovoru o asignaciji marketinške agencije Media Pool i Unex media. Dobavljač roba da bi se oglašavao posluje (naručuje oglašavanje) preko svoje matične agencije (Unex media), koja je, opet, članica marketing poola (Media Pool) preko kojeg vrši naručivanje oglašavanja na TV stanicama, u skladu sa postojećim ugovorom. Postoje veliki oglašivači (međunarodni) koji se oglašavaju isključivo putem odabrane agencije na tržištu (regionalnom ili lokalnom), te je nemoguće da se oglašavaju putem direktnih ugovora sa medijskim kućama. Iz tog razloga je rađena asignacija. Da bi se klijent mogao oglašavati na BHRT-u.

Odjeljak 8.2.3. Nematerijalni troškovi, Troškovi poštanskih i telekomunikacijskih usluga.

Komentar: U Nacrtu se također spominje da su za korištenje mobilnih telefona odobreni dodaci na plaću, odnosno naknade koje se isplaćuju uz naknade za autorske ugovore, ugovore o djelu, naknade Upravnog odbora i dr.

Prema Odluci o visini naknade za troškove GSM usluga (mobitela-usluge Top tim za 247 zaposlenih) odobreno je korištenje GSM usluga za zaposlenike BHRT-a, gdje se mjesečno vrše sravnivanja prema dodijeljenim dozvoljenim limitima za svakog zaposlenika pojedinačno, a prema dostavljenoj fakturi BH Telecoma-Top tim za potrošnju svakog dodijeljenog broja. Svako prekoračenje dozvoljenog limita se obustavlja od plaće zaposlenika, izuzev ako se prekoračenje odobri kao refundacija troškova uz saglasnost generalnog direktora, a uz obrazloženje zaposlenika zbog čega je prekoračenje napravljeno, i u koju poslovnu svrhu. Takvo priznavanje troškova koja predstavlja refundaciju zaposlenicima od strane BHRT-a, se prema Zakonu o porezu na dohodak smatraju korišću zaposlenika i unose se na plaću kao korist-oporezivi prihod, pri čemu se na refundirani iznos obračunavaju pripadajući porezi i doprinosi.

Kada su u pitanju prekoračenja limita koja su dodijeljena fizičkim osobama- saradnicima (koja su u BHRT-u angažovana po osnovu ugovora o djelu ili autorskih ugovora), svoj dug za prekoračenje po osnovu duga GSM-a, uplaćuju na blagajni BHRT-a, te im dozvoljeni limiti vezani za GSM-Top tim nisu dodavani na naknade po osnovu autorskih ugovora ili ugovora o djelu.

Premija osiguranja

Komentar: Vezano za primjedbu koja se odnosi na prekoračenje troškova premija osiguranja za 1458 KM u odnosu na okvirni ugovor (900 radnika po 2,35 KM= 2115 KM mjesečno odnosno 25380,00 KM godišnje) i realizaciju od 26838 KM dostavljam Vam obrazloženje.

Po primjedbi Glavne službe za reviziju utvrdili smo da je na kontu 55203 knjižen iznos od 751,00 KM od Uniqa osiguranja a odnosio se na 2014. godinu. Faktura 1-1510128494 je datirana sa 23.02.2015 godine i rokom za plaćanje 26.02.2015.g, i uz nju nije bila u knjigovodstvo dostavljena polica osiguranja, te je knjiženo na konto 55203 –troškove osiguranja tekuće godine a odnosilo se na 2014. godinu. Fakturu i Ugovor Vam dostavljam u prilogu - Uniqa osiguranje.

Ugovor sa Triglav osiguranjem je sklopljen okvirno na 900 radnika iako je u BHRT-u bilo zaposlenih preko 900 radnika sve do oktobra 2015. godine. U 2016. godini smo dobili i knjižno odobrenje na iznos od 180,95 KM, te je u konačnici plaćeno tačno po 2,35 KM po radniku što je knjiženo u 2016. godini. Sa Triglav osiguranjem imali smo sklopljen i Anex kojim se produžio Ugovor, jer nije bila provedena procedura izbora najboljeg ponuđača. Sve fakture sa brojem zaposlenih i sravnjenjem Vam dostavljamo u prilogu.

Služba knjigovodstva ima Pravilnik o radu iz 2003. godine, te možemo dostaviti Pravilnik ako je to posljednja verzija i ako smatrate da treba dostaviti.

Odjeljak 10. Popis sredstava i izvora sredstava

Komentar: Primjedbu Revizije da u okviru klase stalnih sredstava nisu popisom obuhvaćena nematerijalna sredstva grupe 015 i grupe 025 prihvatamo.

Popisom za 2016 godinu ova greška je ispravljena i nematerijalna sredstva grupe 015 i oprema u pripremi grupe 025 su popisana .

Primjedba Revizije da se ne može utvrditi na koji je način urađeno sravnjavanje popisanog (stvaranog) sa knjigovodstvenim stanjem jer nedostaju izvještaji o utvrđenim razlikama je tačna i ovo je ispravljeno u popisu za 2016 godinu . Ovi izvještaji ranijih godina nisu štampani jer se radilo o velikim količinama papira .

Popisom za 2016 godinu ovaj problem je prevaziđen tako što je izlistana prva i zadnja stranica izvještaja o utvrđenim razlikama , što je i Revizija potvrdila da je dovoljno za uvid o izvršenom sravnjivanju urađenog popisa .

Također u popisu za 2016 godinu je urađena rekapitulacija ukupne vrijednosti prije rashoda po vrstama sredstava koja su predmet popisa, što je također bila primjedba Revizije koja se odnosila na popis za 2015 godine.

Primjedbu revizije da nije izvršen popis otvorenih stavki za sva potraživanja i obaveze utvrđivanjem specifikacije također prihvatamo . Komisija za popis potraživanja i obaveza za 2016 godinu je radila po preporuci Revizije tako da je i ova primjedba ispravljena u popisu za 2016 godinu .

Konstatujemo da su sve primjedbe Revizije koje su se odnosile na popis sredstava i izvora sredstava za 2015 godinu ispravljene u popisu za 2016 godinu osim onih koje se odnose na sporna stalna sredstva.

Odjeljak 11. Javne nabavke tačka 11.

Komentar: U stavu jedan (strana 62.) konstatovano je da je određene postupke poništio URŽ. Nije nam jasno na osnovu čega je reviziji došla do stava da je URŽ poništio postupak nabavke štamparskih usluga, jer proceduru nabavke štamparski usluga nije poništio URŽ.

Na kraju drugog pasusa stoji rečenica: „Također, nabavke koje su se provele putem kompenzacija odnosile su se i na nabavku motornih vozila i advokatske usluge.“ Što se tiče nabavke motornog vozila (jednog motornog vozila) za nabavku istog pokrenut je konkurentski postupak u skladu sa zakonskim propisima i u tenderskoj dokumentaciji nigdje nije navedena kompenzacija kao način plaćanja.

S obzirom na to da konkurentski postupak podrazumijeva objavu obavještenja na portalu Agencije za javne nabavke, mišljenja smo da je kriterij transparentnosti prilikom nabavke vozila bio zadovoljen. Plaćanje jeste izvršeno kompenzacijom, ali nakon što su se za to stekli Zakonski uvjeti.

Što se tiče advokatskih usluga, tender za takvu vrstu usluga služba nije nikada raspisivala.

U stavu trećem treba konstatovati da pored stalnog člana iz Komercijalne službe u sastavu komisije bude i stalni član – pravnik iz Pravne službe.

U drugoj primjedbi Ureda stoji da kod npr. postupka nabavke nafte i naftnih derivata stoji da, iako se u samom nalogu za nabavku navodi da ne postoji potreba da se traženi predmet nabavke nabavi (lož-ulje), on se ipak iskazuje u tenderskoj dokumentaciji i isti se ugovara.

U nalogu za nabavku stoji sljedeće: „Ovu vrstu goriva (lož-ulje) nismo nabavljali od 2009. godine, a ne namjeravamo ni sada ukoliko ne bude postojala nužda, te se iz razloga da ga uopšte možemo nabavljati legalno nalazi u specifikaciji.“

Dakle, u samom nalogu za nabavku nije nigdje eksplicitno naznačeno da se lož-ulje neće kupovati, nego samo „ukoliko ne bude postojala nužda“. Zbog toga je u tenderskoj dokumentaciji i navedeno i lož-ulje, Da ga nismo naveli u tenderskoj dokumentaciji, a ukoliko se pojavi hitna potreba za nabavku istog, onda bismo došli u situaciju da ga nabavljamo u nekom skraćenom ili čak direktnom postupku nabavke (kako su nam revizori sugerirali), što bi, po našem mišljenju, predstavljalo kršenje jednog od osnovnih postulata ZJN, tj. da se predmet nabavke ne smije cjeckati da bi se izbjegao određeni postupak nabavke. Osim toga, ugovorni organ se u samoj tenderskoj dokumentaciji zaštitio od ponuđenih nekonkurentnih cijena pojedinih stavki, tako da se nije moglo desiti da ponuđač dobije ugovor samo na osnovu ponuđene nekonkurentne cijene lož-ulja, pa su, samim tim, i

uvjeti postavljeni u tenderskoj dokumentaciji bili isti za sve ponuđače, odnosno niko se nije mogao žaliti da je zbog toga diskriminiran.

U trećoj primjedbi revizora stoji da se u pojedinim slučajevima kod potkriterija za vrednovanje ponuda ostavlja mogućnost bodovanja sa 0 (nula) bodova. To je tačno, jer bismo, npr. avansnim plaćanjem kao eliminativnim kriterijem suzili konkurenciju, ali su ponuđači koji su u ponudama tražili avansnu uplatu dobivanjem 0 (nula) bodova ipak ostajali „u igri“, ali su bili u nepovoljnijem položaju od ponuđača koji nisu tražili avansnu uplatu.

U sljedećoj primjedbi stoji sljedeće: „Kod nabavke robe i usluga za koje se ne može precizno odrediti stvarna količina, ne predviđa se sklapanje okvirnih sporazuma nego se zaključuju ugovori o javnim nabavkama.“ Iskreno, takav slučaj nama nije poznat. U pravilu, ako postoji u tenderskoj dokumentaciji navedena stvarna količina, predviđa se sklapanje ugovora, a ako ne postoji, odnosno za svaku stavku je navedena ista količina (npr. 1 komad), u takvim postupcima se predviđa sklapanje okvirnih sporazuma na period od jedne godine i na odobreni budžet za tu namjenu.

Postoji mogućnost da se određeni ugovori sklopljeni sa stvarnim količinama nisu u cijelosti realizovali zbog teške finansijske situacije u kojoj se nalazi BHRT.

Sljedeća primjedba revizora povezana je sa prethodnom, jer je navedeno da se okvirni sporazumi zaključuju na visinu procijenjene vrijednosti, odnosno odobrenog budžeta, a ne na visinu najpovoljnije ponude.

S tim u vezi uputili smo 03.03.2017. godine konkretan pisani upit Agenciji za javne nabavke koji glasi: “U slučaju sklapanja okvirnog sporazuma, da li se isti treba sklopiti sa odabranim ponuđačem na iznos njegove ponude ili na iznos budžeta koji je ugovorni organ odobrio za konkretnu nabavku?”

Pisani odgovor Agencije dobili smo pod brojem 03-02-1-968-2/17 od 15.03.2017. godine. U tom odgovoru stoji sljedeće: „Kada je predviđeno zaključivanje okvirnog sporazuma, ugovorni organ može u tenderskoj dokumentaciji predvidjeti da će se okvirni sporazum zaključiti na procijenjenu vrijednost nabavke, bez obzira na vrijednost ponuda. U tom slučaju okvirni sporazum bi bio zaključen na vrijednost budžeta kojim raspolaže ugovorni organ za konkretnu nabavku, odnosno procijenjenu vrijednost nabavke, te ne bi imao problem s eventualno većom cijenom ponuda od procijenjene vrijednosti nabavke. Međutim, ukoliko ugovorni organ u tenderskoj dokumentaciji ne predvidi da će se okvirni sporazum zaključiti na procijenjenu vrijednost nabavke, tada se okvirni sporazum zaključuje na vrijednost najpovoljnije ponude sa izabranim najpovoljnijim ponuđačem.“

Po našem mišljenju, iako mišljenje Agencije za javne nabavke nije obavezujuće, ovakav stav Agencije smatramo ispravnim jer se u tome i očituje sam naziv „okvirni sporazum“. Osim toga, članom 92. stav (3) tačka d) Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH, broj 39/14), definirano je da Agencija za javne nabavke, u cilju osiguranja pravilne primjene Zakona, pruža tehničku i savjetodavnu pomoć i ugovornim organima i dobavljačima u vezi s primjenom i tumačenjem odredbi Zakona i podzakonskih akata, te daje svoje mišljenje i objašnjenje.

Unaprijed hvala.

Ozrenka Kostić
Ozrenka Kostić
Pomoćnik gen.direktora za finansije

Belmin Karamehmedović
Generalni direktor BHRT

Broj: 01-07-16-1-233-2/17

Datum: 14.4.2017.godine

**BOSNA I HERCEGOVINA
RADIO-TELEVIZIJA BOSNE I HERCEGOVINE**

gosp. Belmin Karamehmedović, direktor

Predmet: Odgovor na dostavljene komentare na Nacrt izvještaja o obavljenoj reviziji za 2015. godinu

Veza: Vaš akt broj: 101-456/17 od 07.04.2017. godine

Poštovani,

zahvaljujemo vam se na dostavljenim komentarima na Nacrt izvještaja o obavljenoj reviziji za 2015. godinu i vašim nastojanjima da dodatno pojasnite vaše stavove. U vezi s istim, želimo istaknuti sljedeće:

- U vašim komentarima na Odjeljak o skretanju pažnje ističete da smo u Nacrtu prvo pisali skretanje pažnje, a zatim osnovu za mišljenje. Međutim, iz našeg izvještaja je vidljivo da je skretanje pažnje navedeno nakon osnove za mišljenje i samog mišljenja. Također, ističete da iza mišljenja treba da stoji osnova za mišljenje. Ovo je predviđeno novim standardima (ISA 700 i ISA 705) koji se primjenjuju za reviziju finansijskih izvještaja za 2016. godinu, a naša revizija je bila za 2015. godinu. Osnova za mišljenje je svakako u direktnoj vezi sa mišljenjem, bilo da se nalazi prije ili nakon samog mišljenja.
- Vezano za komentare na Odjeljak 4.1. Interna revizija i finansijsko upravljanje i kontrola, možemo konstatovati da isti u najvećoj mjeri potvrđuju prezentovane nalaze i preporuke u Nacrtu izvještaja. S obzirom na to da niste dostavili nove činjenice i dokaze koji bi uticali na izmjenu, navedeni nalazi u Nacrtu izvještaja ostaju nepromijenjeni. Također, želimo vam skrenuti pažnju na vaše tumačenje sukoba interesa, gdje se pozivate na Pravilnik o zapošljavanju internih revizora, međutim, skrećemo vam pažnju da navedenu problematiku definiše Zakon o internoj reviziji.
- Kada je u pitanju komentar u vezi s unutrašnjom organizacijom, želimo istaći da smo upoznati da je BHRT započeo proces uspostave nove organizacije i sistematizacije radnih mjesta i da je taj proces još uvijek na samom početku, što smo i naveli u našem izvještaju.

- Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta u BHRT-u nije definisan potreban broj zaposlenika za obavljanje djelatnosti BHRT-a, što je i konstatovano. Prihvatamo da se unese podatak da je navedeni Pravilnik iz 2008. godine.

Vaš komentar se dalje odnosi na dio u kojem smo naveli da je Pravilnikom predviđeno da se zaposlenici mogu rasporediti na radna mjesta za koja se traži viši stepen stručne sprema od one koju zaposlenik posjeduje, a ova odredba se često primjenjuje u praksi. Prihvatili smo vašu sugestiju da umjesto „primjenjuje u praksi“ stoji „primjenjivala u praksi“.

- Na našu konstataciju da nije utvrđen način i postupak ostvarivanja prava zaposlenika u slučajevima obavljanja poslova drugog radnog mjesta, dali ste komentar koji nam je bio poznat i u vrijeme obavljanja revizije. Činjenica da se neki slučajevi nisu dešavali u revidiranoj godini, reviziji ne predstavlja prepreku da komentariše slabosti sistema internih kontrola u datom segmentu. U tom smislu, ostajemo pri nalazu koji je prezentovan u Nacrtu izvještaja.

- Komentar u vezi s Pravilnikom o plaćama i naknadama zaposlenika BHRT-a, kojim je uređen način utvrđivanja i isplate plaća, naknada i drugih primanja zaposlenika BHRT-a djelimično prihvatamo u dijelu koji se odnosi na dodatno pojašnjenje Pravilnika o plaćama i dvije izmjene istog. U kontekstu cijelog pasusa u kojem je prezentovana data problematika može se zaključiti da su interni akti, koji se primjenjuju u BHRT-u, u znatnoj mjeri nesistematični i s tim u vezi otežavaju praćenje primjene istih. Dio koji se odnosi na stimulacije, odnosno povećanja plaće do 20%, je dodatno pojašnjen. Međutim, suština revizionog navoda se odnosi na utvrđivanje jasnih kriterija kod isplaćivanja stimulacije.

Obavljenom revizijom smo konstatovali da se internim monitoringom Pravilnika o plaćama i naknadama zaposlenika BHRT-a jedino dolazilo do zaključka da je potrebno vršiti korekcije naviše u vezi s visinom prvobitno dodijeljenih koeficijenata, kao i uvođenje mogućnosti isplaćivanja novčane nagrade/stimulacije. Prethodno nisu sačinjavane odgovarajuće analize opravdanosti ovakvog pristupa. U kontekstu vašeg navoda uvažit ćemo dio koji se odnosi na isplatu stimulacije. Ostali navodi imaju jasnu poruku u pravcu sistematičnog pristupa u primjeni konkretnog pravilnika.

- Komentar u vezi sa stavljanjem prioriteta za izmirenje obaveza za doprinose smo dijelom uvažili i jasnije i preciznije prezentovali.
- U vezi sa komentarima po pitanju troškova premije osiguranja, želimo reći kako su naše konstatacije, nalazi i preporuke jasni i cilj istih je bio da se izvrši preispitivanje predmetnog prava. S tim u vezi nije bilo promjena u datom segmentu izvještaja u odnosu na Nacrt.

- Kada su u pitanju komentari vezani za prihode od zakupa, prihvatamo vaše obrazloženje da je uz određene ugovore priložena i specifikacija sa uslugama i cijenama, što smo utvrdili i tokom revizije. Međutim, želja nam je bila da skrenemo pažnju na uočeni različit pristup gdje je, naprimjer, nekim ugovorima o zakupu obuhvaćena specifikacija usluga i cijene zakupa, dok kod drugih to nije slučaj. Ovo navodimo zbog specifičnosti predmeta za koji se fakturišu usluge zakupa i neophodnosti što jednostavnijeg prezentovanja tih podataka kroz fakture i ugovore, kako bi iste bilo moguće kontrolisati na jednostavan način.

U pogledu određivanja cijene zakupa poslovnog prostora trećim osobama, nismo se uvjerali u postojanje dokumenta (procedure) koji to reguliše, a isti ni

vi ne navodite u vašem odgovoru. Uzimajući u obzir vaše komentare, u tekstu smo izvršili određene dopune koje nisu suštinske prirode u cilju još jasnije prezentacije nalaza i preporuka.

- U pogledu konstatacija, nalaza i preporuka koji se odnose na prihode od marketinga, smatramo da su vaši komentari uglavnom činjenice koje su nam bile poznate i u samoj reviziji. Iz istih nismo mogli zaključiti da ne osporavate naše konstatacije i nalaze, nego da ste nastojali još približiti i pojasniti okolnosti u kojima BHRT posluje, kada su poslovi marketinga u pitanju. S tim u vezi, a uvažavajući vaš napor za davanjem dodatnih pojašnjenja, dio istih smo uvrstili u konačan tekst izvještaja. Također smo, u cilju vašeg potpunog razumijevanja naših stavova, izvršili određene manje korekcije u tekstu koje nisu suštinske prirode.
- Vaš komentar u vezi s poništenjem postupka nabavke štamparskih usluga te ugovaranja advokatskih usluga putem kompenzacije smo uvažili i konstatovali činjenično stanje.

Sve preporuke date u vezi s procesom javnih nabavki su imale za cilj unapređenje cjelokupnog ciklusa javnih nabavki, počev od planiranja, imenovanja stručnih osoba u komisije i izradu tenderske dokumentacije pa do sklapanja ugovora.

Naime, smatramo da je tenderskom dokumentacijom potrebno osigurati primjenu osnovnih principa Zakona o javnim nabavkama, u smislu da se prema ponuđačima ugovorni organ odnosi na jednak i nediskriminirajući način, a time osigura pravičnu i aktivnu konkurenciju uz ispunjenje uslova transparentnosti (način plaćanja kompenzacija). Osim toga, cilj nam je bio skrenuti pažnju na to da je nabavke neophodno provoditi na osnovu realno iskazanih potreba za konkretnim uslugama, radovima i robom. U pogledu sastavljanja kriterija za dodjelu ugovora i samog bodovanja, neophodno je postaviti minimalne uslove koje ponuđač treba ispuniti da bi ponuda bila uzeta u razmatranje, te okvirne sporazume planirati i zaključivati u okolnostima i vrijednostima kako je to predviđeno Zakonom o javnim nabavkama.

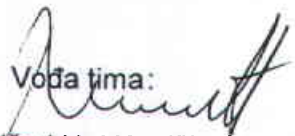
Smatramo da vašim komentarima potvrđujete naša zapažanja i konstatacije, tako da se nadamo da ćete na pravi način shvatiti naše preporuke koje će vam pomoći u daljem radu, u cilju osiguranja osnovnih principa javnih nabavki u pogledu konkurentnosti, transparentnosti i ravnopravnosti ponuđača, vodeći računa o principima ekonomičnosti.

Kada su u pitanju ostali komentari koje ste naveli, smatramo da isti uglavnom potvrđuju naše navode u Nacrtu izvještaja o obavljenoj reviziji ili se radi o određenim formulacijama, koje smo nastojali uvažiti i izvršiti potrebne korekcije, a sve u cilju realnog i objektivnog prikazivanja stanja.

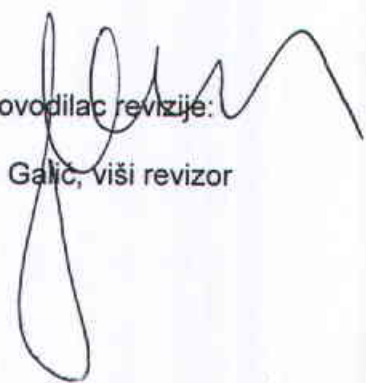
U skladu s navedenim, izuzev davanja dodatnih pojašnjenja, određenih formulacija rečenica i razloga kojima pravdate pojedina postupanja, smatramo da Uredu nisu prezentovani novi dokazi i činjenice koje timu za reviziju nisu bile poznate tokom obavljanja revizije. Dostavljeni komentari, po našem mišljenju, uglavnom su potvrda nalaza i preporuka iz Nacrta izvještaja o obavljenoj reviziji te, izuzev određenih korekcija tehničke prirode i dodatnih pojašnjenja pojedinih nalaza, konačan Izvještaj nije pretrpio značajnije promjene u odnosu na Nacrt izvještaja o obavljenoj reviziji.

S poštovanjem,

Vođa tima:

Nedžad Hajtić, viši revizor

Rukovodilac revizije:

Miro Galic, viši revizor